

דברי הכנסת

הישיבה המאה-וחמישים של הכנסת הארבע-עשרה

יום שני, ב' בכסליו התשנ"ח (1 בדצמבר 1997)

ירושלים, הכנסת, שעה 16:02

תוכן העניינים

דברי היושב-ראש

הצעה לסדר

הצעת סיעות מרצ-חד"ש-בל"ד להביע אי-אמון לראש הממשלה

בשל הצבעת הממשלה בנושא הפעימה השנייה

הודעת יושב-ראש ועדת הכנסת

דברי ברכה של יושב-ראש הכנסת

הצעת סיעות מרצ-חד"ש-בל"ד להביע אי-אמון לראש הממשלה בשל הצבעת הממשלה בנושא הפעימה השנייה

מסמכים שהונחו על שולחן הכנסת

הצעת סיעות מרצ-חד"ש-בל"ד להביע אי-אמון לראש הממשלה בשל הצבעת הממשלה בנושא הפעימה השנייה

הצעת סיעות מר"צ-חד"ש-בל"ד להביע אי-אמון לראש הממשלה

בשל הצבעת הממשלה בנושא הפעימה השנייה

הודעת ועדת העבודה והרווחה על רצונה להחיל דין רציפות על הצעות חוק

הצעת ועדת הכנסת לתיקון סעיפים 49א ו-143 לתקנון הכנסת

הצעת חוק לעידוד השקעות הון (תיקון מס' 49), התשנ"ח-1997

(קריאה ראשונה)

שאלות ותשובות

תשלומי סטודנטים ישראלים הלומדים בירדן במעברי הגבול

אספקת המידע על הנסיעות הבין-עירוניות של "אגד"

מחקר בדבר אופן ניצול הקרקע בתוכנית "נתב"ג 2000"

אי-מתן רשיון להוראת נהיגה לאזרח

יחס רשות שדות התעופה לעובדים דתיים

תחבורה ציבורית באזור ואדי-עארה

זיהום עשן מכלי רכב בעלי מנוע דיזל

קבלת מזוודות בנמל התעופה בן-גוריון

השמעת שידורי רדיו פירטי באוטובוסי "אגד"

מכרז להקמת מכוני רישוי בארץ

תשלום סכום כפול עבור חידוש רשיון הרכב לקשישים

הקשר בין הפעלת שעון קיץ ובין תאונות הדרכים

ידיעה על כוונה להוריד את גיל המורשים לקבל רשיון נהיגה

הצעת חוק לעידוד השקעות הון (תיקון מס' 49), התשנ"ח-1997

(קריאה ראשונה)

שאלות ותשובות

החתמת שוכרי דירות בקצרין על התחייבות לשמירת שבת

כביש הגישה לשכונה י"א במבשרת-ציון

שיווק קרקעות לדיור

פרויקט "תנופה" לסיוע לתלמידים משכונות מצוקה
סיוע למשפחה במצוקה בקריית-שמונה
סכומי המשכנתאות לזכאים
תקציב פיתוח לכפר-יאסיף
החתמת שוכרי דירות בקצרין על התחייבות לשמירת שבת
סיוע בדיור לנכה בכיסא גלגלים
זכאות לדיור סוציאלי
סיוע למקבלי הבטחת הכנסה
פרויקט נחלת-ציון בנווה-יעקב מזרח-ירושלים
איכות הבנייה בארץ
"תמריצים" לפינוי דיירי "עמידר"
ההאטה בענף הבנייה
משכנאות לזוגות צעירים במגזר הערבי

דברי היושב-ראש

היו"ר ד' תיכון:

רבותי חברי הכנסת, היום יום שני, ב' בכסליו התשנ"ח, 1 בדצמבר 1997.

להלן סיכום תאונות הדרכים במשך השבוע האחרון: צוותי מגן-דוד-אדום טיפלו במהלך השבוע שעבר ב-605 תאונות דרכים ברחבי הארץ, בהן: ארבעה פצועים קשה, 752 פצועים באורח קל עד בינוני, 762 נפגעים, מתוכם נהרגו חלבי סולימאן, ורה אברמוב ופרץ דוד. יהי זכרם ברוך.

כאמור, השבוע שלושה הרוגים, והדבר בסימן ירידה. הלוואי שנגיע למצב שבו לא יצטרכו לקרוא שמות של נפגעים.

הצעה לסדר

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת חיים רמון, אתה רוצה לומר משהו, בבקשה.

נסים דהן (ש"ס):

זאת הודעה?

חיים רמון (העבודה):

לא, זו הצעה לסדר.

אדוני היושב-ראש, אתמול קיבלה הממשלה החלטה בנושא המדיני. אני רוצה להזכיר ליושב-ראש, שבתאריך 15 בינואר 1997 החליטה הממשלה על הסכם חברון, ויום למחרת, ב-16 בינואר, הובאה ההחלטה לכנסת ואושרה ברוב של 87 חברי כנסת נגד 17. ההצעה שהחליטה עליה הממשלה אתמול קבעה למעשה, שבמחצית שנת 1998 לא תבוצע נסיגה כפי שנקבע בהחלטה הראשונה. הדבר הזה סותר את החלטת הכנסת. לכן יש פה מצב, שיש החלטה של כנסת, שאושרה ברוב גדול, בנושא הסכם חברון, ואתמול החליטה הממשלה החלטה שסותרת את החלטת הכנסת.

אני מבקש, אדוני היושב-ראש, שתפנה לראש הממשלה על-פי אותו נוהל, כפי שהיה לפני שנה, ושהממשלה תביא לכאן לאישור את החלטתה, בעיקר כשקיימת סתירה מיניה וביה בין החלטת הממשלה מאתמול לבין החלטת הממשלה מלפני שנה ולהחלטת הכנסת. תודה.

היו"ר ד' תיכון:

קיבלתי את הבקשה שלך לפני כשעה, ולצערי לא הצלחתי להתייחס אליה. אבל לכל המאוחר עד מחר אתייחס אליה, לאחר שנקבל חוות דעת משפטית. הרי ידוע לך שהיו הסכמים בעבר, והשאלה היא בעצם על מה הדיון היום. חבר הכנסת רמון, אני נותן לך תשובה.

חיים רמון (העבודה):

חבר הכנסת שריד עשה לי פרובוקציה. אני מתנצל. אני מבקש לשמוע מה אמרת.

יוסי שריד (מרצ):

אמרנו שאנחנו מעריכים את תשובת היושב-ראש.

היו"ר ד' תיכון:

אמרתי שנבדוק את הטענה שלך ותקבל תשובה. אני שואל מה על סדר-היום. על מה הצעת האי-אמון היום?

חיים רמון (העבודה):

הצעת האי-אמון היא סיפור אחר. היא על המהות.

היו"ר ד' תיכון:

בדיוק. על מה שאתה טוען שלא קיים.

חיים רמון (העבודה):

לא, אדוני. יש החלטה של כנסת לא במובן של הצעה לסדר-היום.

היו"ר ד' תיכון:

אני יודע, אני זוכר.

חיים רמון (העבודה):

יש החלטה של כנסת שאישרה הסכם מדיני. הממשלה שינתה את ההסכם המדיני. מן הראוי, שכשם שהיא באה עם ההסכם המדיני הקודם לכנסת וביקשה אישור, שתבוא לכאן עם אותו הסכם מדיני חדש ותאשר אותו.

מאיר שטרית (הליכוד-גשר-צומת):

אדוני היושב-ראש, אני רוצה להעיר לעניין הזה, שגם לגבי הממשלה הקודמת נאמר, שלא היתה מוטלת חובה על הממשלה להביא את הדברים לאישור הכנסת. ראש הממשלה רצה להביא לאישור הכנסת, אבל זו לא חובה.

חיים רמון (העבודה):

חבר הכנסת שטרית, כל ההסכמים שעשתה הממשלה הקודמת, אף שפורמלית לא חלה עליה חובה, הובאו לאישור הכנסת. כך נהגה הממשלה הזאת. נדמה לי שהנוהג הזה הוא נכון ותקין, ואתה, כיושב-ראש קואליציה, צריך להבין את זה.

מאיר שטרית (הליכוד-גשר-צומת):

מקובל עלי שכאשר יובא ההסכם נעמיד אותו לאישור הכנסת.

חיים רמון (העבודה):

אני מבקש שתפעל עם יושב-ראש הכנסת להביא את החלטת הממשלה לאישור הכנסת.

היו"ר ד' תיכון:

לא, הוא אומר, שכאשר הממשלה תסכם את דיוניה ותקבל החלטה, היא תובא לכאן.

חיים רמון (העבודה):

אדוני היושב-ראש, הממשלה קיבלה אתמול החלטה, זה דבר מאוד משמעותי.

מאיר שטרית (הליכוד-גשר-צומת):

בינתיים אני שמח לראות אותך בחזית ארץ-ישראל.

חיים רמון (העבודה):

תמיד הייתי בחזית ארץ-ישראל. השאלה היא איפה אתה. זה מה שאני לא יודע. הבעיה היא שאתה כל פעם – – –

רענן כהן (העבודה):

– – –

הצעת סיעות מרצ-חד"ש-בל"ד להביע אי-אמון לראש הממשלה

בשל הצבעת הממשלה בנושא הפעימה השנייה

היו"ר ד' תיכון:

הצעת סיעות מרצ-חד"ש-בל"ד להביע אי-אמון לראש הממשלה בשל הצבעת הממשלה בנושא הפעימה השנייה. ינמק חבר הכנסת יוסי שריד.

יוסי שריד (מרצ):

אדוני היושב-ראש, היום למדתי שאתמול היה יום גדול למדינת ישראל. אחד הימים הגדולים; ניצחון גדול – שמעתי הבוקר – לראש הממשלה בישיבת הממשלה. ניסיתי לברר לעצמי מה זאת אומרת יום גדול, ומה זאת אומרת ניצחון גדול לראש הממשלה, והגעתי למסקנה; זו המסקנה ואין אחרת: שזה ניצחון גדול לראש הממשלה, כי ראש הממשלה הגיע – זה לא דבר מבוטל – אולי בפעם הראשונה להסכם. לראש הממשלה יש הסכם סוף סוף, יש החלטה מוסכמת.

עם מי הוא הגיע להסכם? הוא הגיע להסכם עם שרי הממשלה. על זה אפשר באמת לומר: ביג דיל, רבותא עצומה. לא נשמע כדבר הזה בכל העולם, שראש ממשלה מגיע להסכמה עם שריו. בדרך כלל התופעה הבין-לאומית העולמית המוכרת היא, שראש ממשלה אינו מגיע להסכמה עם שריו. הגיע להסכמה עם שריו, והקואליציה ניצלה. אנחנו יודעים שהקואליציה היא בימים אלה מעל לכול.

לא רק שראש הממשלה זכה בניצחון גדול כי הוא הגיע להסכם עם שריו, אלא יש עוד דבר אחד, וזה הדבר השני הברור, היחיד: יהיה גם טיול. אריאל שרון יוזם טיול לשרי הממשלה. הוא רוצה להראות להם מה בעצם קורה, מה קורה בשטח, מהי מפת הביטחון, לפי דעתו. הייתי אומר, שזו אפילו הצעה די מעליבה. זאת אומרת, כאילו מדובר באנשים זרים, מנוכרים. צריכים לעשות עכשיו טיול בשטח כדי לדעת מה בעצם קורה.

צר לי, חברי מקסים לוי, שאני צריך באמצעותך – כי שר החוץ איננו, אולי לא הייתי צריך לנצל את הקשרים המשפחתיים האלה – לומר לך, שבאמת לבי יוצא לשר החוץ. אדם הגון בסך הכול, אדם בעל כוונות טובות. הוא הולך ומוכר את המרכולת המפוקפקת הזאת של הממשלה המפוקפקת הזאת, והוא אומר: זו החלטה חשובה, והיא מוכיחה את הרצון הטוב של הממשלה ואת מגמת פניה.

מה עוד ייאמר על הממשלה הזאת ולא נאמר? אולי נאמר על הממשלה הזאת או על ראש הממשלה מה שאמר סלי מרידור הבוקר, והוא אמר בפעם המי-יודע-כמה, אומנם על דבר אחר: "עוד גילוי של רמייה". הייתי אומר, הגילוי היומי של רמייה. הייתי אומר גם, המרומה היומי. כל יום והמרומה שלו. כל יום והרמייה שלו. ההחלטה שקיבלה אתמול הממשלה היא החלטה שכולה פצע ותחבולה ורמייה טרייה, הרמייה היומית.

עכשיו אני רוצה, ברשותכם, אדוני היושב-ראש, לנתח את ההחלטה הזאת, לנסות לפרק אותה לגורמים ולראות בעצם מה יש לנו כאן לפנינו. ההחלטה איננה אומרת מתי תהיה הפעימה השנייה. זאת אומרת, החלטה בלי תאריך. הייתי אומר לנציג הממשלה שיושב כאן וישיב מן הסתם, לא רק שאין תאריך, אלא אין אפילו תאריך יעד. החלטה בלי תאריך. פעימה בלי תאריך.

הדבר השני: אין אומרים בהחלטת הממשלה מה יהיה היקף הפעימה. אנחנו כבר יודעים, על-פי התקדים, מהניסיון שמאחורינו. אנחנו יודעים את הפעימה הראשונה. אנחנו זוכרים מה היה שיעורה, ואנחנו זוכרים ששיעורה היה כזה, שהיא בעצם לא התבצעה עד היום הזה. החלטה בלי תאריך, בלי תאריך יעד ובלי היקף.

אולי היקף של אחוז אחד, אולי של שני אחוזים, אולי של שלושה אחוזים, אולי של אפס אחוזים. הכול על-פי רצונו הטוב של חנן פורת. הכול על-פי רצונו הטוב של קליינר. הקליינר הזה הוא באמת גדול מאוד. הייתי אומר, זה מה שקורה כשקליינר הופך להיות יותר חשוב מקלינטון. קליינר הוא יותר חשוב מקלינטון. עזרתו של קליינר במובן האסטרטגי למדינת ישראל היא הרבה יותר חשובה מעזרתו של קלינטון.

מה עוד אומרת ההחלטה הזאת? ההחלטה הזאת אומרת בעצם, שהכול ייעשה כרגיל, באורח חד-צדדי. אבל היא אומרת עוד דבר: לנו מותר לעשות הכול באורח חד-צדדי, אנחנו גם התיימרנו שזה ההישג הגדול ביותר של הסכם חברון, שהכול יכול להיעשות באורח חד-צדדי. אנחנו באורח חד-צדדי נחליט, אנחנו באורח חד-צדדי, חבר הכנסת מקסים לוי, נמסור לערפאת מה החלטנו. אנחנו נשלח לו

החלטות בפקס והוא יקבל את ההחלטות בפקס ויצדיע, אבל לרשות הפלסטינית בשום פנים ואופן אסור לעשות צעד חד-צדדי.

זה הסכם? יש דבר כזה בעולם? יש בהיסטוריה העולמית דבר כזה? מה זה הסכם? הסכם זה הדדיות, הסכם זה הבנה, הסכם זה סימטריה. מה שמותר לך, מותר לצד השני. מה שמותר לצד השני, מותר לך. מה שאסור לך, אסור לצד השני. גם ההיפך הוא הנכון.

אנחנו אומרים: אנחנו נבצע הכול באורח חד-צדדי, אבל אתה, הצד השני, לא תוכל לעשות דבר וחצי דבר באורח חד-צדדי. אני יכול לתת דוגמה מרחיקת לכת, אבל לא צריך דוגמאות מרחיקות לכת. אומר ערפאת: אני בתאריך פלוני – ואני לא אוהב את האמירה הזו – באופן חד-צדדי אכריז על מדינה פלסטינית. אני חושב שאם הוא יעשה זאת הוא יעשה טעות. אבל, אם כל המשטר הוא כזה, אם כל ההסדר הוא כזה של חד-צדדיות, שצדדים בתוך הסכם, בתוך משא-ומתן, עושים דברים באורח חד-צדדי, בעצם מה הטענה שלנו כלפי ערפאת? שזה בניגוד להסכם? נו, ומה שאנחנו עושים זה לא בניגוד להסכם?

מה עוד אומרת ההחלטה הזו? ההחלטה הזו אומרת לצד השני, אתם תמלאו את כל ההתחייבויות שלכם. טוב, זה יפה מאוד. את זאת אפילו אנחנו מוכנים לקבל. אבל בעצם האמירה הזאת נאמרת תוך כדי ציון העובדה: אבל תדעו לכם שאנחנו את ההתחייבויות שלנו לא נמלא. זאת אומרת, אתם תמלאו את כל ההתחייבויות שלכם, ואנחנו, אנחנו מודיעים לכם מראש, כדי שלא תהיה אי-הבנה ולא תהיה אי-נעימות, אנחנו מודיעים לכם שאנחנו את ההתחייבויות שלנו לא נמלא.

איך אני יודע שלא נמלא? משום שיש התחייבויות, אני יכול לתת שורה ארוכה של התחייבויות שאנחנו מודיעים מראש שלא נמלא, אבל ההתחייבות העיקרית בשלב הזה היא ההתחייבות לפעמימה השלישית. אנחנו אומרים מראש שאנחנו לא נמלא. אתם תעשו כל מאמץ, גם אם זה קשה לכם, אין לכם ברירה ואתם צריכים להקפיד על קלה כחמורה וכל התחייבות תמלאו, ואנחנו מודיעים לכם כבר עכשיו, שההתחייבות העיקרית שלנו ברגע זה לפעמימה השלישית לא תתמלא על-ידינו. יש דבר כזה? זה סביר? זה הגיוני? זה לא מצג שווא? זו לא רמייה? זו לא הונאה? איזו ממשלה זו בכלל?

אני רוצה להסב את תשומת הלב לעובדה, שלפעמימה הראשונה התנגדו שמונה שרים. ראה זה פלא, במקרה שלפנינו, דווקא בפעמימה השנייה, שצריכה להיות מבחינתם של אותם שרים יותר קשה, באמת הישג עצום, מסחרר, של ראש הממשלה, שני שרים נמנעים. למה שני שרים נמנעים? אגיד לכם למה: משום שביום חמישי שעבר – – –

עמנואל זיסמן (הדרך השלישית):

בעוד שבועיים תראה איך יצביעו.

יוסי שריד (מרצ):

לא יקרה שום דבר בעוד שבועיים.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

יוסי שריד (מרצ):

חבר הכנסת זיסמן המכובד, לא יקרה שום דבר בעוד שבועיים, כי הרמייה – – – אני בכלל שואל את עצמי: השקרנות מה זו? זו מחלה? זו מגפה? זה נגיף? זה חיידק?

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

זה חיידק כרוני.

יוסי שריד (מרצ):

זה וירוס? זה עובר בדם? זה עובר ברוק? אני הגעתי היום למסקנה, שהשקרנות היא מחלה שעוברת בהבל פה. בהבל פה של ראש הממשלה. השרים נדבקים בשקרנות. הרי שרים אומרים היום: אנחנו קיבלנו את ההחלטה הזאת ואנחנו תמכנו בה משום שאנחנו יודעים שההחלטה הזאת בסופו של דבר לא תבוצע.

מה יש עוד בהחלטה הזו?

עמנואל זיסמן (הדרך השלישית):

יש התחייבות להסדר קבע. הממשלה התחייבה ללכת להסדר קבע.

ענת מאור (מרצ):

עמנואל זיסמן (הדרך השלישית):

חבר הכנסת שריד, מהו הסדר הקבע שלך?

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת זיסמן.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

עמנואל זיסמן (הדרך השלישית):

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת זיסמן, אני קורא לך לסדר בפעם הראשונה. תן לו לגמור, בבקשה.

יוסי שריד (מרצ):

חבר הכנסת דראושה, היום מחמת השפעת קולי ניחר.

חבר הכנסת זיסמן שאל דווקא שאלה לעניין, על הסדר הקבע, ואני רוצה להשיב לו. מה יש עוד בהחלטה הזו? אומרים שעכשיו הממשלה הזו, שאגב, על דברים קטנים לא כל כך מסוגלת להחליט, אבל בינה לבין עצמה היא כנראה תגיע להסכם, היא עכשיו תחליט ותסכם על הסדר הקבע.

זאת אומרת כך: לא זו בלבד שאנחנו אומרים לפלסטינים, אתם תמלאו את כל ההתחייבויות מתוך הודעה מראש שאנחנו לא נמלא אותן, אלא אומרים, בקרוב, בעוד שבוע-שבועיים אנחנו ניתן לכם גם את מפת הקבע. מכיוון שאנחנו יודעים שמפת הקבע ממש תשלהב את דמיונם של הפלסטינים, ממש תגביר את המוטיבציה של הפלסטינים למלא את כל ההתחייבויות שלהם, פירושו של דבר שלא רק שאנחנו סוגרים את האופק הקרוב של הפלסטינים לעניין הפעימה השלישית, אנחנו חוסמים גם את האופק הרחוק של הפלסטינים, כדי שהם ידעו, שגם אם ימלאו את כל חובותיהם, אין להם בעצם שום סיכוי, הם לא יקבלו שום דבר, הם לא יקבלו דבר וחצי דבר.

עמנואל זיסמן (הדרך השלישית):

ההחלטה של מרצ לגבי ירושלים, לא חוסמת?

יוסי שריד (מרצ):

תעזוב אותי עכשיו עם ירושלים. תאמין לי, זיסמן – חבר הכנסת זיסמן – אתם כל כך חדלי אישים, אתם אנשים כל כך בלתי כשירים, אתה שואל אותי על ירושלים, עניינים כל כך פשוטים – – –

עמנואל זיסמן (הדרך השלישית):

ההחלטה של מרצ על ירושלים חוסמת ועוד איך חוסמת.

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת זיסמן, הנואם עבר מזמן את מכסת זמנו.

יוסי שריד (מרצ):

אתם כל כך חדלי אישים, אתם לא מסוגלים אפילו לטפל בעניינים קטנים כמו המעבר הבטוח, כמו שדה התעופה, כמו הנמל, מה אתה בכלל מתערב בשאלות גדולות – תפתור את הבעיות הקטנות שלכם. הרי בינאר אתם צריכים בכלל להיות מחוץ לממשלה, אבל גם אתם שותפים לרמייה הזו, כי אתם לא רוצים לצאת מהממשלה. אז אתם לוקחים את הכסות הזו, את הכסות לערוה של הממשלה, אתם מתכסים בה ואתם כבר לא צריכים לפרוש מהממשלה. אז מה אתה מתערב בכלל בשאלות גדולות – תתערב בשאלות קטנות, תן לנו את השאלות הגדולות.

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת עמנואל זיסמן.

רחבעם זאבי (מולדת):

הוא היחיד המגן כאן על הממשלה. תן לו.

היו"ר ד' תיכון:

הוא לא חייב.

יוסי שריד (מרצ):

כדי להוסיף להחלטה הזו, שאין מושלה בכל העולם, לא היתה החלטה כזו בכל העולם, אני רוצה להוסיף עוד דבר: יש עוד החלטה, אדוני היושב-ראש, וחבר הכנסת מקסים לוי, כדאי שתמסור אותה במקום שצריך למסור, כי זו ההחלטה הכי חשובה, כי זו ההחלטה היחידה שתתגשם – יש החלטה לגבי חיזוק התנחלויות. זאת אומרת, לא רק שלא יהיה פסק זמן, כפי שהתחייב האיש הזה, שאיננו כאן, ואנחנו יודעים שהוא התחייב לפסק זמן, לא רק שלא יהיה פסק זמן, אלא שתהיינה התנחלויות. מאין אני יודע, כי זו החלטה שאפשר לקבל בתמימות דעים מלאה בממשלה הקנאית, הלאומנית, הימנית והקיצונית הזו. אני יודע, כי כבר הבוקר החליטו והתחילו לבנות באלפי-מנשה.

היו"ר ד' תיכון:

לא התחילו.

יוסי שריד (מרצ):

יתחילו מחר, אל תדאג, ההחלטה הזו תבוצע.

היו"ר ד' תיכון:

אם אתה מצטט את ההודעה, אז תדייק.

רן כהן (מרצ):

אדוני היושב-ראש, זו החלטה עם תאריך.

יוסי שריד (מרצ):

נכון.

היו"ר ד' תיכון:

נא לסיים, אדוני.

יוסי שריד (מרצ):

אוותר על חלק מדברי, ואומר משפט אחרון. חברות וחברים, כל העניין הזה, חבר הכנסת זיסמן, לא היה מעניין בכלל, אילולא דובר בממשלה. חבר הכנסת זיסמן, אני לא יכול להתייחס לכל חברי הכנסת מהקואליציה כאל אופורטוניסטים, קרייזיסטים חסרי תקנה, שרלטנים והרפתקנים. שא עניך לשמים ותראה מה קורה: עננים כבדים מאוד נאספים כאן עכשיו. בעוד כמה ימים יש ועידה אסלאמית באירן. קורה בדיוק ההיפך ממה שקרה לפני כמה שנים. מי הולך לתת את הטון באזור הזה – אירן הולכת לתת את הטון, לא מצרים הולכת לתת את הטון.

למה זה קורה? קואליציה אירנית קום תקום, יחד עם כל המדינות השכנות. הקואליציה האמריקנית לא מסוגלת לקום, למה? בגלל האיש הזה, שאיננו יושב כאן עכשיו, היא אינה מסוגלת לקום.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

גם בגלל האיש הזה, זיסמן.

יוסי שריד (מרצ):

אני רוצה להאמין, שבתוך הקואליציה הנוראה הזו יש בכל זאת כמה צדיקים. אני אומר כמה צדיקים, כי זו באמת סדום. אם יש כמה צדיקים, הם חייבים להופיע מייד, לקום מייד, להתייצב מייד, לומר את דברם מייד, משום שמדובר ממש בהצלת המדינה, וזו לא לשון של הגזמה. אם הקואליציה האסלאמית הרדיקלית הערבית באמת תקום ותהיה, והיא תסגור עלינו ותהיה לעניבת החנק שלנו – אנו יודעים בדיוק מה צפוי לנו בזמן הקרוב.

היו"ר ד' תיכון:

תודה. ישיב בשם הממשלה סגן השר סילבן שלום. בבקשה.

רן כהן (מרצ):

אדוני היושב-ראש, חשבנו שאחרי החלטה כה היסטורית של הממשלה, יבואו לכאן שניים-שלושה שרים.

היו"ר ד' תיכון:

אתה לא מסתפק בחבר הכנסת סגן השר?

רן כהן (מרצ):

חשבתי שישבו פה.

היו"ר ד' תיכון:

חשבתי שאתה מזלזל בו.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, אתמול, לאחר החלטת הממשלה, פרסם מרואן כנפאני, דוברו האישי של ערפאת, הודעה כהאי לישנא: ההחלטה של ממשלת ישראל היא החלטה מעודדת; ועוד ועוד. אבל יוסי שריד חושב אחרת: החלטה גרועה, החלטה אומללה, פצע ותחבולה, רמייה טרייה, מצג שווא, הונאה.

וליד צאדק חאג'-יחיא (מרצ):

מי אמר את זה, אדוני?

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

מה אמר ערפאת?

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת דראושה, ראית את סילבן שלום ואתה מתחיל? כמה פעמים אמרנו לך, תן לו לדבר. זו הערה אחרונה. בעשר הדקות הבאות או עד שיסיים, אתה לא מפריע יותר. אותו דבר – חבר הכנסת חאג'-יחיא.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

אדוני היושב-ראש, דיבר חבר הכנסת שריד, כל האגף הזה הקשיב. כאן במשפט ראשון כבר לא מסוגלים. מה לעשות, אתמול לאחר ישיבת הממשלה, מרואן כנפאני אמר, שהחלטת ממשלת ישראל היא החלטה מעודדת.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

סגן שר הביטחון ס' שלום:

בשם מי מדבר מרואן כנפאני, הוא מדבר בשמי? הוא מדבר בשם ערפאת, והוא אמר שהחלטת ממשלת ישראל היא החלטה מעודדת. אבל, נראה שכאן בארץ, בשמאל הישראלי, יודעים יותר טוב מהפלסטינים מה טוב בשבילם: ההחלטה היא גרועה, ההחלטה אינה טובה, ההחלטה אינה נכונה.

לא רק יושב-ראש מרצ אומר את הדברים, גם יושב-ראש מפלגת העבודה, הטוען לראשות הממשלה, חבר הכנסת אהוד ברק, אומר היום, שההחלטה הזו היא החלטה בעייתית, כי אנחנו לא יודעים מה אומרים על כך האמריקנים.

חבר הכנסת ברק, אני שואל: מי קובע, האמריקנים קובעים? הפלסטינים קובעים? הרי לך, חבר הכנסת ברק, אין דעה בשום דבר. גם בעניין זה אתה רוצה קודם כול לשמוע את האמריקנים, ורק לאחר מכן תגבש דעה. מי צריך לקבוע את העמדה שלנו – האמריקנים? הפלסטינים?

אהוד ברק (העבודה):

חבל על הזמן. כדאי שתלמד את החומר.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

כדאי שתדע, שממשלת ישראל הנוכחית קובעת את עמדתה, ולא אף אחד אחר קובע עבורה. אף אחד, לא האמריקנים, לא הפלסטינים – אף אחד לא קובע את עמדתנו, רק אנחנו לבד קובעים את האינטרס שלנו, מה טוב לנו, מה העמדה שלנו. לא אף אחד אחר.

אהוד ברק (העבודה):

כדאי שתתחיל ללמוד את נושא הביטחון.

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת ברק, או שאתה יושב, או שאתה יוצא, לא מקובל להתקרב לדוכן.

אהוד ברק (העבודה):

אני יוצא עוד מעט.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

חבר הכנסת ברק, שהציבור ידע שאתה קודם כול רוצה לדעת מה אומרים האמריקנים.

שבח וייס (העבודה):

תנתקו את היחסים עם האמריקנים.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

זאת אומרת, אם האמריקנים יגידו כן – זה כן. אם האמריקנים יגידו לא – זה לא. עמדת ממשלת ישראל חייבת להיות עמדה אמריקנית. אין לממשלה בירושלים עמדה, חבר הכנסת ברק? אין לה עמדה ריבונית? רק האמריקנים יקבוע את העמדה? אתה שומע מה שאתה אומר? ואתה עוד רוצה להיות ראש ממשלת ישראל.

בנימין בן-אליעזר (העבודה):

סילבן, אתם הכנסתם את האמריקנים.

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת בן-אליעזר, אתה מדבר בעוד כמה דקות.

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

— — —

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת טלב אלסאנע, שב בבקשה.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

ההחלטה שלנו היא ההחלטה שתהיה הקובעת בסופו של דבר.

זאב בויים (הליכוד-גשר-צומת):

חבר הכנסת דראושה, שב, האמריקנים עושים לך את העבודה, תהיה מבסוט.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

שמעת את דבריו, זוהי גזענות. אדוני היושב-ראש, שמעת את דבריו?

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת דראושה, שים לב, הוא לא מצליח להשלים שני משפטים.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

אני לא מפריע.

היו"ר ד' תיכון:

אתה לא, אבל מישהו אחר, אבל כרגע אתה מפריע.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

ההחלטה של ממשלת ישראל אתמול היתה החלטה ברורה, החלטה ללכת קדימה במשא-ומתן. ההחלטה קבעה באופן מפורש, שיהיה שלב נוסף בהיערכות ביהודה ושומרון. אפשר לצחוק, אפשר לגחך, אפשר להניע יד, אבל זאת ההחלטה, אין מה לעשות.

בנימין בן-אליעזר (העבודה):

מה?

סגן שר הביטחון ס' שלום:

ההחלטה קבעה בצורה ברורה, שיהיה שלב נוסף בהיערכות ביהודה ושומרון. אבל מה אתה רוצה, חבר הכנסת בן-אליעזר? מה אתה בדיוק מבקש? שההחלטה של ישראל לגבי יישום ההסכמים תהיה החלטה חד-צדדית. איך אמר חבר הכנסת שריד – כל ההחלטות של ממשלת ישראל הן החלטות חד-צדדיות. אנחנו נמשיך ונקיים את ההסכם והם – כל ההתחייבויות שלהם, על מה הן רשומות, חבר הכנסת שריד? על הקרח? להם מותר לא לקיים? להם מותר לא לבצע? להם מותר לא לעשות? הם יכולים להמשיך לא לבצע, לא לעשות, לא לקיים, רק אנחנו צריכים לרוץ קדימה, ואנחנו רוצים להמשיך ואנחנו רוצים להגיע לפעימה שנייה. הממשלה הזאת תגיע למצב, שבסופו של דבר היא גם תבצע את הפעימה השנייה.

איתן כבל (העבודה):

הבאתם את התהליך לדום לב.

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת כבל, חבר הכנסת כבל.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

אנחנו מדברים על מצב של שלום עם ביטחון, ואנחנו נעשה את הדבר רק אם הם יעשו את המתחייב מצדם, ובעיקר בנושא הביטחון. לצערי הרב, אומנם יש שיתוף פעולה בימים האחרונים, שיתוף הפעולה אולי עלה מדרגה, אבל זה עדיין לא מה שהיינו מצפים, זה עדיין לא מה שהיינו רוצים, עדיין יש הרבה מה לעשות, עדיין נדרש הרבה ועדיין הרבה הרבה לא מתקיים.

אני רוצה לומר, אדוני היושב-ראש, שגם כאשר נגיע להסכמה, ואני מקווה מאוד שנגיע להסכמה, ההסכמה הזאת תהיה ברורה וחד-משמעית, שגם הצד השני מקיים את ההסכם, ולא כאות מתה שנחתמה בהסכמי חברון, לא בוצעה מאז ותהיה אות מתה נוספת גם בהסכמים האלה.

רן כהן (מרצ):

ואז ישראל תבצע את כל ההתחייבויות שלה?

סגן שר הביטחון ס' שלום:

בוודאי.

רן כהן (מרצ):

גם את הפעימה השלישית?

סגן שר הביטחון ס' שלום:

בוודאי.

רן כהן (מרצ):

מה בוודאי, יש החלטת ממשלה שאומרת לא.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

אני רוצה להגיד לך, חבר הכנסת רן כהן, שכאשר מרואן כנפאני אומר שההחלטה מעודדת, אולי הוא יודע על מה הוא מסתמך, אולי הוא יודע מה הוא אומר, אולי יש בסיס לדבריו, אולי הוא יודע משהו שאתה לא יודע.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

אתה מסתמך רק על כנפאני.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

לא. אני רק רוצה לדעת איך יכול להיות, שדוברו האישי של ערפאת מתאר את ההחלטה כהחלטה מעודדת. הרי הוא היה צריך להיות הראשון, לפי דבריכם, שיקפוץ ויגיד שההחלטה הזאת חסרת אחריות, היא מחרחרת מלחמה. רוחות מלחמה קראתם לזה, רוחות מלחמה.

רן כהן (מרצ):

כששי בזק מדבר, וראש הממשלה מדבר, למי צריך להקשיב, לנתיניהו? הרי אתמול ערפאת אמר שזאת החלטת שווא.

וליד צאדק חאג' - יחיא (מרצ):

מרואן כנפאני, לא ערפאת.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

חבר הכנסת רן כהן, ידידי, כאשר מדברים דובריו של ראש הממשלה, אתם כל הזמן אומרים שזה בשם ראש הממשלה. הרי כאשר דובריו מדברים, אתם אלה שאומרים שזאת הזרוע הארוכה של ראש הממשלה והוא בעצם שולח אותם לומר את הדברים. אמרתם את זה על מסיבת העיתונאים של ליברמן, אמרתם את זה כשדני נוח דיבר פה, אמרתם את זה כששי בזק דיבר. אז כאשר הם מדברים, זה בשם ראש הממשלה, וכאשר מרואן כנפאני מדבר, זה על דעת עצמו?

רן כהן (מרצ):

אני חושב שמה שאתה אומר היה נכון מאוד אילולא דיבר ערפאת. אתמול ראיתי את ערפאת בטלוויזיה מגיב בעצמו, אז למה אני צריך להאמין לשי בזק?

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

למה לימור לבנת תקפה את ערפאת?

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת דראושה. חבר הכנסת רן כהן.

רחבעם זאבי (מולדת):

אולי תגלה לנו מה כנפאני יודע ואנחנו לא יודעים? מה הוא יודע שמוסתר אצלו? אנחנו סומים באפלה, השמאל לשיטתו, אני לשיטתי; מה הוא יודע שאנחנו לא יודעים?

סגן שר הביטחון ס' שלום:

אני רוצה לומר לך, אדוני יושב-הראש, שכאשר אנחנו מחליטים לאחד את הפעימה הראשונה והפעימה השנייה, אפשר לעשות את זה בשני שלבים, זה לא היה משנה הרבה. הרי בסופו של דבר, כאשר תהיה פעימה משולבת אחת, היא תאמר את שלה. מה יהיה גודל הפעימה, מה יהיה האחוז שייקבע באותה פעימה, הרי לא נצטרך להמתין עוד זמן רב.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

כמה?

סגן שר הביטחון ס' שלום:

אני לא רוצה לקבוע כרגע לוח זמנים, ואני לא רוצה לומר את הדברים בצורה שאינה משתמעת לשתי פנים, עם תאריך, כי הדבר תלוי גם בצד השני. זה אינו משחק פינג-פונג עם עצמי, זה משחק שאנחנו משחקים, לא משחק, בעצם משא-ומתן, דיון שמנהלים גם עם הצד השני. הצד השני גם צריך, בסופו של דבר, להגיע להסכם מצד אחד, ומצד שני צריך לקיים את ההתחייבויות שלו, וכל הדבר הזה במכלול שלם אחד.

אבל, כאשר אנחנו מדברים על פעימה שנייה ועל מעבר להסדר הקבע, המטרה שלנו היא לדעת מה הם, בסופו של דבר, אזורי הביטחון שממשלת ישראל רוצה לשמור לעצמה, שהיא חושבת שבלעדיהם – אין. וכדי לדעת באמת מה הם אותם אזורי ביטחון, יש צורך גם להיות שם, לדעת. חבר הכנסת שריד ביקר אולי בזלזול קל, או בזלזול יותר מקל את הטיול המוצע על-ידי השר שרון לשרים ביהודה ושומרון. אבל, חבר הכנסת שריד, לשיטתך, לבקר בעזה – כן, ולבקר בקריית-ארבע – לא. לבקר ברמאללה – כן, ולבקר במעלה-אדומים לא? מה ההיגיון, כאשר אתה מוכן ללכת גם לעזה וגם לרמאללה ואינך מוכן ללכת לראות שם אותם מקומות? אולי תתרשם? אולי תראה? אולי תבחן? אולי תגיד כן צריכים, לא צריכים, לשיטתך, לדעתך.

אבל אתה יודע מה קרה כאן? כרגיל, כמו אנשי השמאל, שבאים ועולים ואינם אומרים בדיוק מה הם רוצים. אפשר לבקר, אפשר להגיד שההחלטה הזאת היא החלטה שאין לה שום משמעות, אפשר להגיד שההחלטה הזאת לא תביא לשום דבר. אבל מה במקום, חבר הכנסת שריד? אם היית עולה לכאן והיית אומר לציבור: אני, יושב-ראש סיעת מרצ, חבר כנסת מכובד בבית הזה, אחד הוותיקים בבית הזה, איש שנחשב רציני, אני מציע א', ב', ג', מציע מדינה פלסטינית אולי, מציע אולי את חלוקת ירושלים, אתה לא, אבל לפחות חלק מחברך ברשימה כן. אז היינו באים ויכולים להתווכח ולהגיד,

אתה מציע את זה, אנחנו מציעים את זה, והציבור ישפוט. אבל לבוא ולהגיד שהממשלה אינה עושה, כאשר אינך מציע את הפתרון שלך, זו דרך קלה, זו דרך שהיא לא דרך.

יוסי שריד (מרצ):

אתה יודע מה הפתרון.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

אבל אני רוצה שתאמר אותו לציבור, חבר הכנסת שריד; שתאמר לציבור: אנחנו בעד מדינה פלסטינית עצמאית לצד מדינת ישראל, אנחנו בעד חלוקת ירושלים או לא בעד חלוקת ירושלים, אנחנו בעד זכות השיבה או לא בעד זכות השיבה.

יוסי שריד (מרצ):

אמרתי את זה.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

אבל הציבור לא יודע.

יוסי שריד (מרצ):

הציבור יודע.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

לא, אתה בעד חלוקת ירושלים או לא בעד חלוקת ירושלים?

רן כהן (מרצ):

כל הציבור יודע שלא.

יוסי שריד (מרצ):

הציבור יודע.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

מה הדעה שלך?

יוסי שריד (מרצ):

היתה מועצת מרצ.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

ומה אמרה מועצת מרצ?

רן כהן (מרצ):

לא חלוקת ירושלים.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

לא חלוקת ירושלים, אבל מה אמרו חבר הכנסת צוקר והגברת גלאון?

קריאות:

— — —

סגן שר הביטחון ס' שלום:

מאוד נוח, חבר הכנסת רן כהן, ומאוד קל לבוא ולומר: אנחנו מתנגדים, אבל אנחנו לא אומרים מה כן. יוסי שריד אומר, שהציבור יודע שהוא בעד מדינה פלסטינית עצמאית. או ק"י, הציבור יודע. אבל הציבור, כאשר הוא יעמוד בפני מצב שבו תישאר רק שאלת ירושלים על השולחן – נוותר על ירושלים

או לא נוותר על ירושלים? כאשר רק זכות השיבה תעמוד על השולחן – נכיר בזכות השיבה או לא נכיר בזכות השיבה? אלה הדברים המהותיים.

הרי הסכמי אוסלו אמורים להחזיר בשלושת הפעימות 90% מהשטח, וזה מה שיישאר בסוף. אם היינו הולכים לשיטתכם, היה נשאר מצב שכל הדין היה רק על ירושלים ורק על זכות השיבה, ואת זה כמובן לא ניתן, את זה כמובן נרצה למנוע, ולזה כמובן לא ניתן יד.

ולכן, אדוני יושב-הראש, אני חושב שצריך להיות ברור דבר אחד, אנחנו הולכים לפעימה שנייה מתוך כוונה לבצע את הפעימה השנייה. אפשר להגיד שלא יבוצע, אפשר להגיד שחושבים אחרת, אבל אי-אפשר לבוא ולומר בצורה שאינה משתמעת לשתי פנים: רמייה, הונאה, שקר.

יוסי שריד (מרצ):

שקר מוחלט.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

או שאתה בוחן כליות ולב ואתה יודע בדיוק את מה שמתרחש בתוך גופו של ראש הממשלה ואתה בוחן אותו בצורה כזאת שאתה יודע שהוא לא דובר אמת, מה שאתה יודע שהוא לא נכון. או שאולי יש משא-ומתן, או מתנהל משא-ומתן גם עם ארצות-הברית, גם עם הפלסטינים.

יוסי שריד (מרצ):

אני יודע שהוא שקרן.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

אתה יודע דבר אחד, אתה יודע לגבי ראש הממשלה שלך כל דבר. לגבי ערפאת, לא שמעתי אותך אומר שהוא שיקר, אפילו פעם אחת; הוא לא משקר, הוא אומר את כל הדברים ואכן הוא דובר אמת, הוא איש שכל מלה שהוא הבטיח, הוא עמד וקיים את כל הבטחותיו מהראשונה ועד האחרונה.

אתה הרי יודע שאין לזה שום ביסוס, הבל ורעות-רוח. אבל ערפאת – מותר לו לא לקיים. ערפאת – מותר לו לא לבצע. אנחנו צריכים להמשיך, אנחנו צריכים לעשות. קיום חד-צדדי. לכן קיבלתם מה שקיבלתם בבחירות האחרונות לכנסת, מרצ ירדה לתשעה מנדטים, הבוחר הישראלי אמר שהוא לא רוצה את שמעון פרס אלא את נתניהו – – –

מיכה גולדמן (העבודה):

מה קרה לכם? יש לכם 22 חברי כנסת.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

לכן, מי שמאייש היום את הממשלה זה ראש הממשלה בנימין נתניהו, השרים הם השרים של הליכוד והם אלה שמנהלים את המדינה. זה מה שאמר הציבור.

אנחנו נרצה להגיע למצב, שהדיון על הסדר הקבע יהיה גם דיון מואץ. אני מאוד מקווה, שלאחר הפעימה השנייה נוכל להאיץ את המשא-ומתן על הסדר הקבע.

האשם מחאמיד (חד"ש-בל"ד):

בכמה אחוזים מדובר בפעימה השנייה?

סגן שר הביטחון ס' שלום:

אמרתי, אנחנו לא נכנסים כרגע לאחוזים. יש ועדת שרים והיא זו שתשב ותגבש את אזורי הביטחון.

יוסי שריד (מרצ):

סגן שר הביטחון ס' שלום:

לא אמרתי שזה לא חשוב. הרי החלטה בסוף תהיה, חבר הכנסת שריד וחבר הכנסת כהן. לאחר שוועדת השרים תבוא שוב בפני הממשלה, תהיה החלטה על הפעימה, ואז תהיה גם החלטה, שאני מקווה מאוד שתהיה מוסכמת גם על הצד הפלסטיני. בתקווה שתהיה החלטה כזאת, ובתקווה שנוכל להגיע להסכמות ולביצוע התחייבויות הדדיות, נוכל לגשת להסדר הקבע. ואני מאוד מקווה שניתן יהיה לעשות זאת בתוך כמה חודשים, כאשר היעד של מאי 1999 עומד כמובן לפני כולם.

חבר הכנסת שריד אמר שהוא אינו אוהב את הצהרתו של ערפאת, כי באופן חד-צדדי הוא יקים מדינה פלסטינית. אני לא מתכוון לומר כאן מה יקרה באופן חד-צדדי כאשר הוא יקים את המדינה הפלסטינית. הרי הדברים האלה לא יישארו כמובן בחלל ריק. מי שחושב שבאופן חד-צדדי, במאי

1999, תקום מדינה פלסטינית, ואנחנו, או שנשב בחיבוק ידיים או שחלק מאתנו יצעק כאן "בראבו" – אז זו לא המתכונת, זו לא הנכונות שלנו וזו איננה המטרה שלנו.

אני מאוד מקווה שניתן יהיה להגיע להסכמה גם על הסדר הקבע. בהסדר הקבע יעמדו כמה דברים קשים מאוד למבחן. הראשון שבהם הוא נושא ירושלים, הנושא השני הוא זכות השיבה. שני נושאים – מעבר לכל שאר הנושאים, שהם הנושאים המרכזיים.

כולי תקווה, כי הממשלה הזאת חושבת שהדבר ניתן, שהדבר אפשרי, שהדבר יכול להתבצע אם תהיה נכונות גם בצד השני לגבש הסכמה להליכה לקראת הסדר קבע, כדי שבמהרה נוכל להגיע להסכם גם עם הפלסטינים.

אני מבקש לדחות את הצעת האי-אמון. תודה רבה.

היו"ר ד' תיכון:

תודה.

הודעת יושב-ראש ועדת הכנסת

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת פנחסי מבקש רשות למסור הודעה מטעם ועדת הכנסת. בבקשה.

רפאל פנחסי (יו"ר זמני של ועדת הכנסת):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, ועדת הכנסת קבעה בישיבתה היום את הוועדות הבאות לדיון בהצעות לסדר-היום ובהצעות חוק כדלקמן:

ועדת הכנסת תדון בהצעה לסדר-היום בנושא "התבטאותו של מזכיר הממשלה דני נוח נגד הממשלה הקודמת", של חבר הכנסת עוזי ברעם.

ועדת הפנים ואיכות הסביבה תדון: 1. בהצעות לסדר-היום בנושא "הפיגוע בירושלים שבו נרצח תלמיד ישיבה", של חברי הכנסת רן כהן, אופיר פינס-פז, טלב אלסאנע, אחמד סעד, בנימין אלון, נסים דהן, משה גפני וראובן ריבלין; 2. בהצעת חוק המועצות האזוריות (עבירות בחירות), התשנ"ז – 1997, של חבר הכנסת סאלח טריף.

ועדת הכספים תדון: 1. בהצעת חוק הלוואות לדיור (תיקון – הבטחת כספי הלוואה והשקעה של רוכשי הדיור), התשנ"ז-1997, של חבר הכנסת משה גפני; 2. בהצעת חוק המכר (דירות) (הבטחת השקעות של רוכשי דירות) (תיקון – תשלום הוצאות), התשנ"ז-1997, של חבר הכנסת משה גפני.

ועדת הכלכלה תדון בהצעת חוק הרשות השנייה לטלוויזיה ורדיו (תיקון – ביזור), התשנ"ז-1997, של חבר הכנסת זאב בנימין בגין.

ברשותך, אדוני היושב-ראש, יש לי עוד הודעה שצריך להצביע עליה.

היו"ר ד' תיכון:

בבקשה.

רפאל פנחסי (יו"ר זמני של ועדת הכנסת):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, ביום ה' בחשוון התשנ"ח, 15 בנובמבר 1997, העבירה מליאת הכנסת את הצעת חוק הבחירות (דרכי תעמולה) (תיקון – פרסום חוצות), התשנ"ז-1996, הצעת חוק פרטית של חבר הכנסת מאיר שטרית, לוועדת הפנים ואיכות הסביבה להכנה לקריאה ראשונה.

יושב-ראש ועדת החוקה, חוק ומשפט, חבר הכנסת שאול יהלום, פנה לוועדת הכנסת בבקשה להעביר הצעת חוק זו לדיון בוועדת החוקה, מאחר שכלל התיקונים בחוקי הבחירות נדונים מאז ומתמיד בוועדת החוקה. הצטרף לבקשה זו גם חבר הכנסת ניסן סלומינסקי.

יושב-ראש ועדת הפנים ואיכות הסביבה, חבר הכנסת סאלח טריף, וחבר הכנסת מאיר שטרית, מציע הצעת החוק, נתנו הסכמתם להעברת החוק מוועדת הפנים ואיכות הסביבה לוועדת החוקה, חוק ומשפט.

ועדת הכנסת החליטה בישיבתה היום להמליץ לכנסת לשנות את החלטתה ולהעביר את הצעת חוק הבחירות (דרכי תעמולה) (תיקון – פרסום חוצות), התשנ"ז-1996, מוועדת הפנים ואיכות הסביבה לוועדת החוקה, חוק ומשפט, לשם הכנתה לקריאה ראשונה.

אבקש את אישורה של הכנסת להמלצה זו.

היו"ר ד' תיכון:

תודה. רבותי, אנחנו ניגשים להצבעה. חבר הכנסת פנחסי, היושב-ראש הזמני של ועדת הכנסת, מבקש להעביר הצעת חוק שהוחלט לדון בה בוועדת הפנים ואיכות הסביבה, לוועדת החוקה, חוק ומשפט, ועניינה חוקי בחירות. מי בעד אישור ההודעה? מי נגד?

הצבעה

בעד הצעת ועדת הכנסת – רוב

נגד – מיעוט הצעת ועדת הכנסת להעביר את הצעת חוק הבחירות (דרכי תעמולה) (תיקון פרסום חוצות), התשנ"ז-1996, מוועדת הפנים ואיכות הסביבה לוועדת החוקה, חוק ומשפט נתקבלה.

היו"ר ד' תיכון:

תודה. הצעתו של חבר הכנסת פנחסי אושרה.

דברי ברכה של יושב-ראש הכנסת

היו"ר ד' תיכון:

לפני שנתחיל בדיון, ביציע המיוחד נוכחים שגרירים ושגרירות, 63 במספר, ראשי נציגויות וחברי הסגל הדיפלומטי המאומן בישראל, נשות השגרירים, ברוכים הבאים לכנסת.

הכנסת קיימה היום יום עיון, בהשתתפות משרד החוץ ואנשי הסגל הדיפלומטי, וכמדומני שזו הפעם הראשונה שחברי הכנסת נפגשו עם כל חברי הסגל הדיפלומטי כמעט. זה היה יום עיון ממצה, מעניין, שיישא בוודאי פירות, וכל שאני יכול לומר לאנשי הסגל הדיפלומטי הוא – ברוכים הבאים לכנסת.

ברור שהתאריך הוא די סמלי. השתדלנו לקיים את יום העיון בכ"ט בנובמבר, 50 שנה מאז קיבלה עצרת האו"ם את החלטת החלוקה.

כאמור, תודה לכולם.

הצעת סיעות מרצ-חד"ש-בל"ד להביע אי-אמון לראש הממשלה בשל הצבעת הממשלה בנושא הפעימה השנייה

היו"ר ד' תיכון:

אנחנו ממשיכים בסדר-היום. הודעות סיעות בשיעור חמש דקות לסיעה. סיעות העבודה והליכוד – עשר דקות לכל אחת. ראשון הדוברים מטעם סיעת העבודה, חבר הכנסת בנימין בן-אליעזר, חמש דקות.

בנימין בן-אליעזר (העבודה):

בחוץ כתוב עשר דקות.

היו"ר ד' תיכון:

חבר'ך כנראה שינו והחליטו לתת חמש דקות לחבר הכנסת אפי אושעיה.

בנימין בן-אליעזר (העבודה):

בסדר.

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, תרשה לי לברך את כל הכבודה שיושבת ביציע האורחים, את השגרירות והשגרירים ואת בני-זוגם בברכת ברוכים הבאים לכנסת ישראל.

אני עומד כאן לפניכם ובעצם מוצא את עצמי מדבר גם בשמם של אותם שרים של ממשלתך, אדוני ראש הממשלה, אני מקווה שאתה מאזין לנאום הזה, אלה שבמשך השבועות האחרונים מצאו כל דרך כדי להביע בך אי-אמון בדרכים מדרכים שונות, אלה שאמרו לנו שאין להם עוד אמון בך.

רן כהן (מרצ):

סליחה, חבר הכנסת בן-אליעזר. אדוני היושב-ראש, זה באמת עובר כל גבול. יש דיון על החלטת ממשלה, מהחשובות ביותר. אין שר, אין סגן שר.

האשם מחאמיד (חד"ש-בל"ד):

אין ממשלה.

רן כהן (מרצ):

זו ממש הפקרות.

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת רן כהן, שמעתי אותך.

חבר הכנסת שטרית, שים לב. סגן השר המתאם נשא את דבריו ונעלם. אני מבקש שתדאג שמישהו משרי הממשלה יאות לבוא לכאן.

רן כהן (מרצ):

טוב שלא.

סאלח טריף (העבודה):

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת טריף, אתה רוצה לקיים את הישיבה הזאת?

בנימין בן-אליעזר (העבודה):

אני מקווה שחבר הכנסת יוסי שריד לא עוזב את האולם.

כך קרה, חברי חברי הכנסת, שלפני ימים מספר נשאלתי באחד הראיונות, כיצד תגיב מפלגת העבודה אם תאושר הפעימה השנייה. כך עניתי בכל כלי התקשורת: מפלגת העבודה תיתן ידה לכל הצעה שתובא לכנסת ישראל, ובלבד שהצעה זו תקדם את התהליך המדיני ואת תהליך השלום. כך אמרתי לפני כמה ימים.

אני עומד פה ונזכר בחבר הכנסת יוסי שריד, כשניסינו להגיש נגד הממשלה הזאת אחת מהצעות האי-אמון הראשונות. אני נלחמתי עבור הצעת האי-אמון וחברנו, חבר הכנסת שמעון פרס, אמר: מרצ לא מוכנה לבוא אתנו, משום שמרצ התחייבה לתת גיבוי לראש הממשלה כל עוד הוא הולך בתהליך השלום. אני מקווה שאני מדויק, חבר הכנסת שריד. היום אנחנו רואים את חבר הכנסת יוסי שריד בא לכאן ושר את שירת הבכי, ובצדק.

כל מה שאני יכול לומר לכם, אדוני היושב-ראש, כאשר אני נזכר במעמד אי-שם ב-1984, כאשר הייתי בפעם הראשונה חבר בכנסת, שם התחלתי בפעם הראשונה להתריע על האינתיפאדה. חברות וחברים, רבותי חברי הכנסת, זו איננה בדיחה עוד. אני מודיע לכם, את אשר התחולל אתמול בלילה, את אשר קיבל אתמול עם ישראל, את החלטת הממשלה, אותה החלטה שבתופים ובמחולות הזדהו אתה כל ראשי "גוש אמונים", אותה החלטה שעברה בתמיכת הממשלה כולה, לא בהסתייגות אלא בהימנעות של שני שרים. אני יכול לומר לכם: זו לא בדיחה. אנחנו רצים לקראת אינתיפאדה, והפעם היא תהיה הרבה יותר הרסנית, הרבה יותר קטלנית. אני אומר את הדברים כאן, מעל במת הכנסת, ואני לא מציע לאף אחד להתווכח אתי על הנושא הזה. אני רק מציע שדברי כאן יירשמו, משום שלא ירחק היום ואותו פתיל שאנחנו מותחים ומותחים – – –

שמריהו בן-צור (מפד"ל):

אל תאיים.

בנימין בן-אליעזר (העבודה):

אני לא מאיים, חבר הכנסת בן-צור. כאשר אני עומד כאן על הבמה הזאת אני חב דין-וחשבון לא לך, אני חב דין-וחשבון לאלו שנפלו למען זה שאתה תשב כאן בכנסת – – –

שמריהו בן-צור (מפד"ל):

אתה פוגע בצה"ל.

בנימין בן-אליעזר (העבודה):

אני חב דין-וחשבון לאלה שנלחמו והבינו שלא היתה דרך אחרת עד שנפתחה דרך אחרת, עבורם אני נמצא כאן.

אינני יודע על מה הפולמוס. היתה החלטה, והחלטה זו לא היה בה שום החלטה, חבר הכנסת שריד, החליטו שלא להחליט. אין דיון על שום דבר, אין כלום, אין למה להתייחס, אין מועד, אין היקף, אין הגדרות, אין שום דבר. הדבר היחיד שקרה הוא שהחליטו החלטה ערטילאית שכמוה אומרים: כשנעלה לשלטון אנחנו נעשה שלום. זו בדיוק אותה הצהרה. תהיה פעימה – נו, מתי תהיה פעימה, באיזה היקף, מה השלבים שלה ועל איזו מהות מדברים? אין כלום. תוקם ועדת שרים – – –

שר הבריות י' מצא:

אתה כל כך מתגעגע – – –

בנימין בן-אליעזר (העבודה):

אני רואה אותך מתבשם, ראיתי אותך בשבע בבוקר וכולך חיוך אחד גדול – – –

שר הבריות י' מצא:

מה אתה מתגעגע להחזיר את המדינה הזאת?

בנימין בן-אליעזר (העבודה):

אדוני השר, כחבר בממשלה אני מציע לך לשאול את ראש הממשלה רק שאלה אחת: שיגדיר לך מה האיום האמיתי על מדינת ישראל.

שר הבריות י' מצא:

הדיבורים שלך קשים.

בנימין בן-אליעזר (העבודה):

מה שאמרתי איננו איום. מה שהוא צריך לומר לך, אם הוא חכם, הוא שהאיום האמיתי על מדינת ישראל איננו כאן, אלה לא הפלסטינים, לא הסורים, ודאי לא המצרים, האיום הוא לא אחר מאשר האיום האירני. כל אשר חייבים היינו לעשות, כל ממשלה, הוא רק נגזרת של השאלה איך מחלישים את האיום הזה.

לצערי הגדול, אני רואה רק החלטות שמביאות לאסקלציה ברחוב הפלסטיני, בוודאי לסגירת כל הדלתות מול כל סיכוי של הידברות עם הרחוב הסורי. אלה שזועקים לפתרון הבעיה הלבנונית, שידעו שאין כאן דרך בלי להיכנס למשא-ומתן עם הסורים.

אנחנו רצים בעיניים פקוחות אל עבר עתיד, שלי הוא לא ברור. הוא לא ברור לי מפני שאחת ולתמיד אני רוצה שראש הממשלה יעמוד כאן על הבמה הזאת ויאמר את דברו, שפעם אחת ולתמיד ידע עם

ישראל לאן הוא מוביל אותנו, שפעם אחת ידעו כולם לאן הוא גורר אותנו. אני רוצה שיקום ויאמר את זה כאן, משום שהאיש הזה תעתע בכל העולם. תראו את מערכת היחסים בינינו לבין האמריקנים, תראו מה קורה בינינו לבין אירופה, תראו מה קורה בינינו לבין העולם הערבי, ואין תשובה.

לכן, אדוני, אין לנו שום ברירה אלא רק ללכת ולהתפלל שאותם שרים, חברי ממשלתו, אלו שבשמם אנחנו גם עומדים פה, אלו שבשמם אנחנו רוצים לומר את מה שהם מפחדים לומר, שאכן תימצא הנוסחה כדי שהאיש הזה ירד לנו מעל במת השלטון.

היו"ר ד' תיכון:

תודה. חבר הכנסת מאיר שטרית, חמש דקות. בבקשה.

זאב בויס (הליכוד-גשר-צומת):

פואד, למה מותר ל"גוש אמונים" ולעבודה לשתף פעולה, ואילו ל"גוש אמונים" ולראש הממשלה אסור לשתף פעולה?

בנימין בן-אליעזר (העבודה):

מותר להם, רק שלא יגידו לי ש"גוש אמונים" רצו – – את הפעימה השנייה.

יוסי שריד (מרצ):

בכלל, אנחנו אוהבים לשמוע איך רק הליכוד יכול להביא שלום.

מאיר שטרית (הליכוד-גשר-צומת):

אדוני היושב-ראש, רבותי חברי הכנסת, אני ממש תמה על הצעת האי-אמון הזאת, שהוגשה עוד בסוף השבוע שעבר, בלי לדעת בכלל מה הממשלה תחליט ביום ראשון.

חיים אורון (מרצ):

אמא שלי היתה אומרת א-געדאכט.

מאיר שטרית (הליכוד-גשר-צומת):

תרגם.

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת אורון, תאמין לי שהוא לא מבין מה שאתה אומר.

חיים אורון (מרצ):

תסביר לו.

היו"ר ד' תיכון:

לא, אתה תסביר לו. מעניין אם הבנים שלך מבינים מה שאתה אומר עכשיו.

אפי אושעיה (העבודה):

תוציאו תיקון.

היו"ר ד' תיכון:

זה רעיון.

מאיר שטרית (הליכוד-גשר-צומת):

עד עכשיו חברי האופוזיציה צעקו למה אין תזוזה, למה הממשלה לא מתקדמת, למה אין תזוזה בשלום, למה העסק תקוע. הנה מתחילה תזוזה, לא כמו שאתם רוצים, לא ויתור מראש על 20% או 30% בפעימה השנייה, מתחילה תזוזה שיש עליה ויכוח. אפילו הפלסטינים, לגרסתם, לא דחו את זה. לא שמעתי את ערפאת דוחה את החלטת הממשלה, אז אתם דוחים את זה?

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

אתה מיתמם.

מאיר שטרית (הליכוד-גשר-צומת):

אני מיתמם, חבר הכנסת דראושה? ראית את ערפאת דוחה את ההצעה?

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

הוא כבר אמר – – –

מאיר שטרית (הליכוד-גשר-צומת):

מה הוא אמר?

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

תשאל את החברה שלך, לימור לבנת.

מאיר שטרית (הליכוד-גשר-צומת):

קראתי בעיתונים כמוך. מה הוא אמר?

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

הכול רמייה ושקרים.

מאיר שטרית (הליכוד-גשר-צומת):

חבר הכנסת דראושה, קראתי את הצהרתו בעיתון. אתם לא צריכים להיות יותר צדיקים מהאפיפיור. הממשלה החליטה על כיוון מסוים, ואני חושב שהכיוון הזה הוא פתח לתחילתו של קידום תהליך השלום. תקרה אחת מהשתיים – צריך להבין את זה – – –

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

למה לימור לבנת אמרה "חוצפה"?

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת דראושה, שים לב מה קרה כאן, דיבר חבר הכנסת סילבן שלום – לא נתת לו.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

אני?

היו"ר ד' תיכון:

דיבר חבר הכנסת בן-אליעזר, נתת לו.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

אני לא הפרעתי לסילבן שלום. שאלתי אותו שאלה אחת.

היו"ר ד' תיכון:

אני מציע לך לעיין בפרוטוקול. תן לחבר הכנסת מאיר שטרית.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

שאלתי אותו שאלה אחת.

היו"ר ד' תיכון:

שאלת את השאלה, עכשיו הוא יכול להמשיך?

מאיר שטרית (הליכוד-גשר-צומת):

אינני דובר של השרה לימור לבנת, אני דובר של עצמי. אני רוצה לומר לך, חבר הכנסת דראושה, ולחברים האחרים, זו תחילתו של תהליך, ובתחילתו של תהליך הממשלה רוצה לקדם את תהליך השלום. ברור שבעקבות ההחלטה של היום, לי אין ספק שהמשמעות של ההחלטה היא קביעת גודל הפעימה, אני מקווה – תוך תיאום עם מי שצריך לתאם.

דוד צוקר (מרצ):

עם מי מתאמים, עם "כוח 17"?

מאיר שטרית (הליכוד-גשר-צומת):

לדעתי, עם מי שצריך לתאם. אתה רוצה למשוך אותי בלשון, אגיד לך. הייתי מתאם את זה עם הפלסטינים ועם האמריקנים. הם השחקנים הראשיים בזירה. חבר הכנסת צוקר, אתה צודק.

דוד צוקר (מרצ):

אבל אתה מתאם את זה רק עם המפד"ל.

מאיר שטרית (הליכוד-גשר-צומת):

רגע, רגע, אתה צודק ואני רוצה לענות לך על זה. מאוד צרם לי לראות השבוע את אנשי מפלגת העבודה מנהלים משא-ומתן עם חזית ארץ-ישראל, אולי על בסיס הפעימה השנייה, כדי לקבל רוב ולהפיל את הממשלה. זה תרגיל מסריח מספר שתיים. אני דווקא הייתי מצפה מכם, חבר הכנסת צוקר והאחרים, במקום להביע אי-אמון בממשלה על זה שהיא רוצה לקדם את תהליך השלום, תודיעו לראש הממשלה: אדוני, אל תפחד מחזית ארץ-ישראל. הסכם שלום שתעשה, אנחנו ניתן לך רשת ביטחון.

דוד צוקר (מרצ):

מאיר שטרית (הליכוד-גשר-צומת):

עובדה, אני רואה את רשת הביטחון. אתם הולכים להצביע אי-אמון.

דוד צוקר (מרצ):

אם תביאו אלינו את ההסכם – אז תבחן אותנו. למה אתם לא מביאים את ההסכם?

מאיר שטרית (הליכוד-גשר-צומת):

תן לי להסביר את דרכי. הלוואי שניתן היה להגיע להסכם מחר בבוקר ולהביא הסכם גמור. זה היה אידיאלי. לצערי הרב, אתה יודע שהמצב הוא לא כזה, מכל מיני סיבות, ולא צריך תמיד להטיל את האשם בנו. צריך לומר ובגלוי, גם הצד השני, הפלסטיני, הוא לא טלית שכולה תכלת. הרי אתם לא מתנגדים לזה שהממשלה תעמוד על כך שהפלסטינים יקיימו את התחייבויותיהם על-פי ההסכם. אתה מתנגד לזה שהפלסטינים ילחמו בטרור? אני בטוח שגם יוסי לא מתנגד, להיפך, הוא תובע את זה. אני בטוח שגם יוסי שריד, שמגיש את ההצעה, איננו מתנגד לזה שהפלסטינים יבטלו את האמנה הפלסטינית.

יוסי שריד (מרצ):

אם הם ימלאו את ההתחייבויות שלהם לא תהיה פעימה שלישית.

מאיר שטרית (הליכוד-גשר-צומת):

חכה, חכה, אני אגיע לזה. יוסי, אתה איש הגון ואני מבקש לדבר אליך.

היו"ר נ' חזן:

חבר הכנסת שריד איש הגון.

מאיר שטרית (הליכוד-גשר-צומת):

חבר הכנסת שריד, אתה איש הגון, גם חכם, ואני רוצה לדבר אליך בסגנון הזה. איש לא מסתיר את זה, לא סוד הוא שבנתונים הקיימים של הממשלה, הליכה מפעימה לפעימה פירושה התאבדות פוליטית של ראש הממשלה.

יוסי שריד (מרצ):

— — —

מאיר שטרית (הליכוד-גשר-צומת):

רגע, תן לי לסיים את הרעיון. איש לא מצפה מראש הממשלה להתאבד פוליטית, גם לא ערפאת. לכן further מראש הממשלה מציע, בצדק, הוא אומר: תראו, רבותי, אתם מתעקשים על זה שיהיה , בואו נאחד את הפעימה הראשונה והשנייה, נעשה פעימה אולי מוסכמת עליכם, redeployment ובתנאי שתבטלו את הפעימה השלישית ונלך ישירות להסדר הקבע. למה זה פסול?

חבר הכנסת שריד, אם ינוהל משא-ומתן בתום-לב על הסדר קבע עם הפלסטינים, להערכתי ניתן, יחסית, בתוך זמן קצר להגיע אתם להסדר קבע. הלוואי שנגיע לזה ונביא בפני הכנסת והממשלה הסדר קבע בעת הזאת. אני בטוח שאתה תברך על זה ותצביע בעד זה.

יוסי שריד (מרצ):

מכיוון שנתת תשובה עניינית, אני רוצה להגיד לך, יש התבכיינות של נתניהו שאומר שהוא לא יכול. אנחנו מכירים את זה. אנחנו מכירים גם את ההתבכיינות של ערפאת. ההתבכיינות של שניהם לא מעניינת אותנו. אם הם לא מסוגלים, שילכו שניהם, אתה יודע לאן. הוא התחייב לקיים את הסכמי אוסלו, אחרת הוא לא היה נבחר.

מאיר שטרית (הליכוד-גשר-צומת):

לא ככתבם וכלשונם, אתה יודע את זה. הוא התחייב להמשיך בתהליך השלום תוך הקפדה על הביטחון.

יוסי שריד (מרצ):

לא, לא. הסכמי אוסלו.

מאיר שטרית (הליכוד-גשר-צומת):

הפתרון לבעיות של שניהם הוא דילוג על השלבים. תרשה לי לצטט אותך. אתה אמרת בעצמך, שכל עוד השלבים יהיו מערך לבניית אמון בין הצדדים, היה בהם היגיון רב.

יוסי שריד (מרצ):

לא אני אמרתי, תסלח לי. בני בגין אמר.

מאיר שטרית (הליכוד-גשר-צומת):

אני חושב ששמעתי אותך בוועדת החוץ והביטחון. אני אומר בשם מי שאמר, אני לא יודע מי אמר את זה. כל עוד השלבים בנו אמון בין הצדדים, היה בהם היגיון רב. יכול להיות שעכשיו הצעה זו תפתור את הבעיה של שני הצדדים, כי אפשר לדלג באמת על המכשול של התווכחות על כל נקודה ומלחמה על כל שלב, לתפוס את השור בקרניו ולעשות הסכם. אז נדע – או שיש לנו הסכם או שאין לנו הסכם.

יוסי שריד (מרצ):

ממשלה שלא היתה מסוגלת להעביר את הצבא מרחוב לרחוב בחברון, אתה רוצה שאנחנו נאמין בה? מה, אנחנו אידיויטים?

מאיר שטרית (הליכוד-גשר-צומת):

להיפך, עובדה היא שהממשלה הזו היא הממשלה היחידה שיכלה לצאת מחברון ובשקט, מה שהממשלה שלכם לא עשתה.

יוסי שריד (מרצ):

איזה שטויות.

מאיר שטרית (הליכוד-גשר-צומת):

ואולי בכוונה.

יוסי שריד (מרצ):

הבאנו לכם את זה בכוונה.

מאיר שטרית (הליכוד-גשר-צומת):

הו, תודה. זה מה שאמרתי, בכוונה.

לכן, גברתי וחברי, אני לא נגד שום ויכוח עם הממשלה. אני רק מציע שהוויכוח יהיה לגופו של עניין והוגן. אפשר להתווכח על נושאים ועמדות שונות, אבל אני חושב שהאינטרס של כולם צריך להיות זהה. אנחנו רוצים להגיע לשלום תוך שמירה על האינטרסים החיוניים של מדינת ישראל. אם נבין את זה בכנסת הזאת, להערכתי יהיה קל גם להביא את זה להסכמה עם הפלסטינים. תודה, גברתי.

היו"ר נ' חזן:

אני מודה לך, חבר הכנסת שטרית, ומזמינה את חבר הכנסת שמריהו בן-צור, בשם סיעת המפד"ל. אחריו – חבר הכנסת דוד אזולאי.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

בשם הסירוב.

רחבעם זאבי (מולדת):

גברתי, היושב-ראש שקדם לך הורה לשר – – – שלא יבוא לכאן.

היו"ר נ' חזן:

זה לא מפתיע אותי. ביום רביעי ישבתי בראש הישיבה כארבע שעות והוריתי שיבוא שר להשיב על הצעות דחופות לסדר-היום של חברי הכנסת – – –

רחבעם זאבי (מולדת):

הכנסת היא מעל הממשלה.

היו"ר נ' חזן:

ודאי, הכנסת היא ריבון עדיין, להזכירך.

אם כך – ותודה שאתה מזכיר לי, אדוני – אני מבקשת מסגנית מזכיר הכנסת לבקש מהשר התורן לשבת. בדיון על הצעת אי-אמון נהוג שישב חבר ממשלה ויקשיב לדברי חברי הכנסת. אנא ממך, גברתי.

סגנית מזכיר הכנסת ש' כרם:

שני השרים התורנים לא בבניין.

היו"ר נ' חזן:

שני השרים התורנים אינם בבניין, ברשותכם, חברי הכנסת.

רחבעם זאבי (מולדת):

אין ממשלה.

היו"ר נ' חזן:

מסתבר שאין ממשלה וגם השרים התורנים אינם.

שמריהו בן-צור (מפד"ל):

אבל יש מפד"ל.

היו"ר נ' חזן:

כן, אדוני, אני עוד לא הפעלתי את השעון.

דוד צוקר (מרצ):

אפשר להפסיק את הדיון. לא יקרה כלום.

הי"ר נ' חזן:

אני מבקש להזעיק לבניין שר, עדיף שר תורן, שישב בדיון על הצעת אי-אמון. אני מפנה גם ליושב-ראש הכנסת בעניין הזה. אם בתוך חצי שעה לא יהיה שר, אני אשקול ברצינות בקשה של חברי הכנסת להפסיק את הדיון עד שיפיע שר לדיון.

אגב, אני עושה את זה בשם כל חברי הבית. זה לא עניין של אופוזיציה או קואליציה, זה עניין של נוהל פרלמנטרי תקין שאנחנו מחויבים בו, אני חוזרת: מחויבים לעמוד בו ולהגן עליו.

מאיר שטרית (הליכוד-גשר-צומת):

אני מבקש לציין שהשרים התורנים הם השר אלי סויסה והשר אריאל שרון. בשם נשיאות הכנסת ביקשתי להזעיק אותם לאולם, בגלל העובדה שהם לא נמצאים פה.

הי"ר נ' חזן:

בסדר. אני בודקת עכשיו בדיוק את השעה. בתוך חצי שעה, אם לא – אני אשקול פנייה של חברי הכנסת להפסיק את הדיון, עד להופעת השר.

רחבעם זאבי (מולדת):

נצביע בלי הממשלה, אולי היא תיפול.

הי"ר נ' חזן:

אולי, חבר הכנסת זאבי. בינתיים נמשיך בדיון, חברי הכנסת.

חבר הכנסת שמריהו בן-צור, בבקשה. חמש הדקות שלך החלו.

שמריהו בן-צור (מפד"ל):

גברתי היושבת-ראש, חברי הכנסת, אני באמת לא מבין את חברי, חברי הכנסת, במיוחד מהאופוזיציה, לגבי ההחלטות של הממשלה. יש כאן עניין של ליקוי בהבנת הנקרא, בהבנת הנשמע. אני לא מבין את חברי האופוזיציה שתקפו את ההחלטה של הממשלה. ואומר את זה אדם שבכל אופן

כן מעוניין בהסכם, וגם לא אכפת לי שהפעימה תהיה חלק מהסכם הקבע. אני אומר את זה בפירוש.
לא אכפת לי עניין הפעימה, תלוי כמובן מה הגודל שלה, מה המיקום שלה ומהי הנגזרת.

אני מחזיק בידי את החלטות הממשלה, ואני לא מבין על מה יצא הקצף. חבר הכנסת יוסי שריד
אומר, שלא צוין בהחלטת הממשלה עניין גודל הפעימה, גודל הנסיגה. וכי יעלה בדעתו באמת שיגידו:
אנחנו רוצים נסיגה של 8%, או 12%, או 7%, בלי לקבל? מה זה, רק לתת ולתת? צריך להבין סוף
סוף שהשלטון במדינה הזאת השתנה. בעבר היינו רק נותנים, וחבל שלא שומע על זה חבר הכנסת
אהוד ברק.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

יש הסכם חברון, שראש הממשלה הזה חתום עליו, ושם נקבע נושא הפעימות.

שמריהו בן-צור (מפד"ל):

אני רוצה לומר לך לגבי העניין. אני מחזיק בידי את הסכם חברון – יש עשרה סעיפים בהסכם חברון
שהפלסטינים התחייבו לקיים, והם לא קיימו אף סעיף.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

מה ההסכם?

שמריהו בן-צור (מפד"ל):

אז מה אתה מציע, שאנחנו נמשיך לתת חלקי נחלת אבות בלי שעדיין קיימו אף סעיף פה? אני לא
מבין את זה.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

אתה מחזיר מה שכבשת מהם, זו נחלת אבותיהם, זה לא שלך.

שמריהו בן-צור (מפד"ל):

לא כבשתי, זו נחלת אבותי.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

נחלת אבותיהם.

היו"ר נ' חזן:

אולי גם נחלת אמהות, רבותי?

רחבעם זאבי (מולדת):

אבות כולל אמהות.

שמריהו בן-צור (מפד"ל):

גברתי היושבת-ראש, איך ייתכן, הלוא זו קהות חושים, זו יריקה בהיגיון, אם נבוא ונגיד: אתה יודע מה, נמשיך לתת להם. ומה שחתמו, רוס חתם על זה. רוס, שחתם בפירוש על השלמת התהליך, על תיקון האמנה הפלסטינית, על מלחמה בטרור ומניעת אלימות, על הסגרת מרצחים – איפה זה? לא נעשה מאומה על-ידי הפלסטינים, אז מה אתה אומר, נמשיך לתת להם?

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

מה עשתה ישראל?

שמריהו בן-צור (מפד"ל):

ישראל עשתה הרבה.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

אפילו נמל, שדה תעופה, שחרור אסירים – ישראל לא קיימה.

שמריהו בן-צור (מפד"ל):

אני יודע שיש כאן עורכי-דין של הרשות הפלסטינית, ואני יודע שיש מלמדי זכות, ואני חושב שאתם פוגעים בפלסטינים פגיעה רצינית. מדוע? משום שהם מאמינים לדברים שלכם, הם מאמינים שאתם רוצים בטובתם.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

ואתה תומך בהם.

שמריהו בן-צור (מפד"ל):

והם לא יודעים שהדברים שלכם נועדו להפיל את הממשלה, לא לטובתם. מה שחשוב לכם זה להפיל את הממשלה, וזה לא יהיה לטובתם של הפלסטינים.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

כדי להציל את השלום מהממשלה הזאת, הממשלה הקיצונית שאתה תומך בה.

שמריהו בן-צור (מפד"ל):

גברתי, אני מבקש.

אני רוצה לומר עוד סעיף אחד, שאני בטוח שכולם יקבלו אותו. האם אנחנו רוצים לחתור לנושא של הסכם קבע, אני לא מבין? אתם מתנגדים לדבר הזה?

ענת מאור (מרצ):

אנחנו בעד הסדר לא בעד "תקיעת קבע".

שמריהו בן-צור (מפד"ל):

לפי דעתי, באמת כאן טענה טעות גסה מאוד סיעת מרצ. היא היתה צריכה לברך על החלטות הממשלה, משום שהיא מובילה בהנעת תהליך השלום.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

למה שלא תברכו על – – –

הי"ר נ' חזן:

חבר הכנסת דראושה, הצגת נאמנה את האופוזיציה.

שמריהו בן-צור (מפד"ל):

הממשלה תנקוט את הצעדים הדרושים להמשך קיומם וחזוקם של היישובים היהודיים בחברון, ביהודה ושומרון, להפחתת החיכוך בין האוכלוסיות ביהודה ושומרון ולהגברת הביטחון של התושבים היהודים.

חבר הכנסת דראושה ידידי הטוב, תשמע טוב טוב, והערבים, לא רק היהודים, גם הערבים – ראה, גם ממשלת רבין התחייבה לא להוריד אף יישוב יהודי.

ענת מאור (מרצ):

לא התחייבה.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

זו קביעת עובדות בשטח.

שמריהו בן-צור (מפד"ל):

אותו סעיף שאתה תמכת בו בעבר. ואתם, מרצ, תמכתם.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

הם מפקיעים גם מהערבים – – – והורסים בתים של ערבים.

הי"ר נ' חזן:

חבר הכנסת דראושה, אתה במיוחד פעיל.

שמריהו בן-צור (מפד"ל):

ולכן, חבר הכנסת דראושה וחברי סיעת מרצ, תפסיקו לפגוע בפלסטינים, הם מאמינים בכם. הם מאמינים בהתלהמות שלכם והם חושבים שזה לטובתם. הם לא יודעים שזה טריק להפיל את הממשלה. אם באמת אתם חפצים לקדם את תהליך השלום, אם באמת, אז תנו יד לממשלה הזאת.

הי"ר נ' חזן:

חבר הכנסת שמריהו – – –

שמריהו בן-צור (מפד"ל):

גברתי היושבת-ראש, את יושבת-ראש אובייקטיבית.

הי"ר נ' חזן:

בהחלט אובייקטיבית, משום שהייתי במיוחד – – –

שמריהו בן-צור (מפד"ל):

לכן, אני רוצה לומר לך, גברתי היושבת-ראש, שקודמך אפשר לדבר גם מעבר לחמש דקות, משום שהדיון כאן רציני.

הי"ר נ' חזן:

בגלל זה קיצרתי לך לשבע דקות.

שמריהו בן-צור (מפד"ל):

זה מהלך רציני מאוד. אשר על כן, אני קורא לדחות על הסף את דברי הבלע שהשתלחו פה בממשלה ובראש הממשלה. תודה.

הי"ר נ' חזן:

אני מאוד מודה לך, חבר הכנסת בן-צור.

שמריהו בן-צור (מפד"ל):

את מסכימה אתי, נכון?

הי"ר נ' חזן:

אני אמרתי שאני מודה לך, משום שאני נייטרלית. ברגע זה אני לא לא אסכים או אסכים. אתה יודע זאת היטב, אתה יושב במקום הזה מדי פעם, אדוני.

חבר הכנסת דוד אזולאי, בבקשה. אחריו – חברת הכנסת ענת מאור.

מסמכים שהונחו על שולחן הכנסת

הי"ר נ' חזן:

בינתיים, הודעה לסגנית מזכיר הכנסת.

סגנית מזכיר הכנסת ש' כרם:

ברשות היושב-ראש, הנני מתכבדת להודיע, כי הונחו היום על שולחן הכנסת:

לקריאה שנייה ולקריאה שלישית מטעם ועדת החוקה, חוק ומשפט – הצעת חוק אימוץ ילדים (תיקון מס' 3), התשנ"ח-1997; והצעת חוק אימוץ ילדים (תיקון מס' 2) (תיקון מס' 3), התשנ"ח-1997.

לקריאה ראשונה, מטעם ועדת הכנסת – הצעת חוק חסינות חברי הכנסת, זכויותיהם וחובותיהם (תיקון מס' 32), התשנ"ח-1997.

לקריאה ראשונה, מטעם חבר הכנסת – הצעת חוק הנוער (טיפול והשגחה) (תיקון מס' 13),
התשנ"ח-1997, של חבר הכנסת אברהם הירשזון.

לדיון מוקדם – הצעת חוק מס מכירת מקרקעין, התשנ"ח-1997, מאת חברי הכנסת אברהם
הירשזון, דוד מגן ואופיר פינס-פז; הצעת חוק השיפוט הצבאי (תיקון – העדר מן השירות), התשנ"ח-
1997, מאת חבר הכנסת יונה יהב; הצעת חוק חקירת מלחמת לבנון, התשנ"ח-1997, מאת חבר
הכנסת רן כהן; הצעת חוק-יסוד: השפיטה (תיקון – הרכב הוועדה למינוי שופטים), מאת חבר הכנסת
ניסן סלומינסקי; הצעת חוק הפיקוח על מצרכים ושירותים (תיקון – הסדרת הפיקוח על עיסוק
בהצפנה), התשנ"ח-1997, מאת חבר הכנסת אמנון רובינשטיין; הצעת חוק הרשויות המקומיות
(ועדות ומחלקות דתיות), התשנ"ח-1997, מאת חבר הכנסת רפאל אלול.

הי"ר נ' חזן:

תודה לך, גברתי.

הצעת סיעות מרצ-חד"ש-בל"ד להביע אי-אמון לראש הממשלה בשל הצבעת הממשלה בנושא הפעימה השנייה

הי"ר נ' חזן:

חבר הכנסת דוד אזולאי, בבקשה.

דוד אזולאי (ש"ס):

גברתי היושבת-ראש, חברי חברי הכנסת, יש תלונות נגד הממשלה הזאת על שלא עשתה מספיק
לקידום השלום. והנה, הממשלה עושה, בכל זאת מתקדמת בתהליך השלום, אך בתנאים מסוימים.
אחד התנאים הוא, שהפלסטינים יקיימו את חלקם בהסכם, ובראש ובראשונה יסגירו טרוריסטים
ויילחמו בטרור בצורה נמרצת.

והנה, אם לא עושים למען קידום השלום – מגישים הצעת אי-אמון; אם עושים לקידום תהליך השלום,
גם כן מגישים הצעת אי-אמון. והשאלה היא עד מתי, כאשר מראש יודעים מה תהיה התוצאה של
הצבעת האי-אמון.

בכל אופן, אנחנו נגבה את הממשלה כל עוד תפעל למען הסדר הקבע והתהליך המדיני לא ייכנס
להקפאה שחש וחלילה תביא למלחמה. אבל, לא ייתכן שהממשלה תעשה מאמץ לקדם את התהליך
ולשמור על ביטחונם של תושבי המדינה מהאויבים שמבחוץ, ותדרוש מהרשות הפלסטינית למגר את

הטרור בתחומה, ויושבים כאן חברי כנסת שכל מה שמעניין אותם זו עוד פעימה, עוד נסיגה. זה שהרשות לא מסגירה רוצחים ואינה פועלת למען הרוצחים, זה כמעט לא נשמע.

אותי מטריד יותר מה שקורה בינינו, במדינת ישראל. בשבוע שעבר היינו עדים כולנו למעשה הסתה נגד ראש הממשלה, כאשר אנשים השתמשו שוב באותם פוסטרים שהשתמשו בהם כלפי ראש הממשלה המנוח, יצחק רבין.

אנחנו עדים לתופעה מבישה, שצריך לגנות אותה בכל תוקף. זו הסכנה האמיתית לעם ישראל. המלחמות מבית.

כאשר אנחנו שומעים שביישוב קטן כמו פרדס-חנה מנסים להוציא בכוח 30 משפחות חרדיות, ששכרו במיטב כסף בתים על מנת להתגורר בהם, כאשר הרב אמנון יצחק, שהוא גדול המחזירים בתשובה בדורנו, מוזמן ליחידה לחקירת הונאה. רב גדול בישראל מוזמן ליחידה לחקירות הונאה, על מה ולמה? על שהטיף, כביכול, לפני 12 שנה, באחת הישיבות התיכוניות בבית-וגן להשתמטות מצה"ל. כאשר סטודנטיות ערביות הולכות ומתגוררות בלב לבה של שכונה חרדית, הולכים אנשים בני-בליעל ופוגעים באותן סטודנטיות, זהו דבר שאני מגנה בכל תוקף.

רבותי חברי הכנסת, התוצאה של אלימות כזאת בחברה היא סכנה גדולה לעצם קיומו של עם ישראל. הסכנה שלנו היא לא מאויבנו מבחוץ, הסכנה שלנו היא האויב מבית, המלחמות והסתה האחד כנגד השני. כאשר מדובר ביהודים חרדים דמם מותר, את דמם מתירים ולהם מותר לעשות. מעניין מה היה קורה לו היו מזמנים איזו אישיות לחקירה על מעשה שהיה לפני 12 שנים, אני בטוח שבמקרה כזה המדינה שלנו היתה רועשת וגועשת.

אכן, גברתי היושבת-ראש, אני מציע לממשלה, שבראש ובראשונה תעשה למען שלום בינינו לבין עצמנו, ושלום בינינו לבין שכנינו יבוא אחר כך. אם נהיה חזקים בינינו לבין עצמנו נוכל לקדם את תהליך השלום. אם נהיה מפורדים, גם אויבנו מבחוץ יכולים לנו. אני מציע – – –

האשם מחאמיד (חד"ש-בל"ד):

ממי אתה מבקש את זה?

דוד אזולאי (ש"ס):

אני מבקש בראש ובראשונה מכל חברי הבית ומהממשלה הנוכחית.

האשם מחאמיד (חד"ש-בל"ד):

איפה היא הממשלה? האם אפשר להפסיק את הדיון עד שיבוא מאן דהוא מהממשלה?

דוד אזולאי (ש"ס):

אתה פשוט לא היית פה.

האשם מחאמיד (חד"ש-בל"ד):

— — —

היו"ר נ' חזן:

חבר הכנסת מחאמיד, אני מודה לך על ההערה. יש עוד שבע דקות עד שאני אכריז על הפסקה. זאת בעקבות פנייה, אני מתארת לעצמי של אחד מכם, משום שאין נציג של הממשלה.

דוד אזולאי (ש"ס):

לא היית פה, וזאת ההחלטה שהתקבלה.

היו"ר נ' חזן:

אני שומרת על השעון, אני אשמח אם תעזרו לי, כדי שנוכל — — —

האשם מחאמיד (חד"ש-בל"ד):

— — —

ענת מאור (מרצ):

אין ממשלה כבר כמה חודשים. זה לא עניין של כמה דקות.

האשם מחאמיד (חד"ש-בל"ד):

את צודקת, אין ממשלה.

היו"ר נ' חזן:

גברתי, אולי ניתן לחבר הכנסת דוד אזולאי לסיים את המשפט האחרון שלו.

דוד אזולאי (ש"ס):

תודה, גברתי היושבת בראש. לסיום, אני בכל אופן ממליץ ומציע לחברי לסיעה להימנע היום בהצבעת האי-אמון, על מנת שיידלק לממשלה הזאת אור אדום – שתפעל בראש ובראשונה למען שלום בבית, ואחר כך למען שלום עם שכנינו.

היו"ר נ' חזן:

אני מודה לחבר הכנסת אזולאי, ומזמינה את חברת הכנסת ענת מאור, בשם סיעת מרצ. גברתי, בבקשה.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

עכשיו נכנסתי וכולי תדהמה, איפה הממשלה?

האשם מחאמיד (חד"ש-בל"ד):

— — —

היו"ר נ' חזן:

מסתבר שכל אחד שנכנס למליאה שואל אותה שאלה, גברתי.

קריאות:

— — —

היו"ר נ' חזן:

עוד שנייה אחת, גברתי, אני עוד לא אפעיל את השעון.

האשם מחאמיד (חד"ש-בל"ד):

אפשר להגיד משפט אחד?

היו"ר נ' חזן:

זה משפט המופנה אלי, חבר הכנסת מחאמיד? כן, בבקשה אדוני.

האשם מחאמיד (חד"ש-בל"ד):

האם אפשר לבוא בדרישה שאכן יהיה פה שר, כי זה ממש לא הגיוני ולא יפה, לא רק בגלל אזרחי המדינה אלא בגלל כל העולם, שאין פה שר שיקשיב ויענה.

היו"ר נ' חזן:

בעוד שש דקות, אם עדיין לא יימצא שר, ויש שני שרים תורנים שלא נמצאים כרגע בבניין, אני אכריז על הפסקה. אני כבר הודעתי על כך לפני כ-20 דקות וקודמי היושב-ראש גם כן אמר דברים דומים. אני מנסה כאן להגן על הפרלמנטריזם בישראל, וזה לא קל.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

האשם מחאמיד (חד"ש-בל"ד):

צריך להגן על כבוד הפרלמנט, זה לא כבוד לבית הזה.

היו"ר נ' חזן:

תודה; אני מודה לך, אדוני, על הערתך. גברתי, חברת הכנסת מאור.

ענת מאור (מרצ):

גברתי היושבת-ראש, אני באמת אשמח אם תהיה הפסקה ואני אחכה לממשלה. אומנם אני לא יודעת למה אנו אופטימיים וחושבים שהממשלה תגיע, שהרי אין ממשלה כבר כמה חודשים.

נסים דהן (ש"ס):

היא צודקת, אין ממשלה.

זאב בויס (הליכוד-גשר-צומת):

--

ענת מאור (מרצ):

איך אנחנו חושבים שתוך כמה דקות פתאום תהיה ממשלה ויבואו שרים.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

בלי אשליות --

ענת מאור (מרצ):

אבל בכל זאת, אם גברתי מחליטה על הפסקה עכשיו, אני אשמח.

זאב בויס (הליכוד-גשר-צומת):

--

האשם מחאמיד (חד"ש-בל"ד):

אם אפשר להפריע לך שתי דקות – – –

הי"ר ל' חזן:

גברתי, בבקשה.

ענת מאור (מרצ):

גברתי היושבת-ראש, חברי הכנסת, באי-אמון הזה ניתן היה לסכם את החלטת הממשלה במשפט אחד של שייקספיר, שהחלטת הממשלה היא: "הרבה מהומה על לא מאומה".

אברהם רביץ (יהדות התורה):

To be or not to be. אפשר גם להגיד:

ענת מאור (מרצ):

, חבר הכנסת רביץ, כבר אי-אפשר להגיד, משום שאתם עשיתם את הבלתי-To be or not to be, "והיא איננה, את זה הרי אנחנו שומעים מהאופוזיציה יומם not to be. זה שהממשלה " ולילה. זה אף שהיא כושלת ולא מתפקדת, ואפילו שמענו הבוקר נציג מהקואליציה שאומר שילקוט הכזבים כבר הפך לשק כזבים.

דוד אזולאי (ש"ס):

מי זה מהקואליציה?

ענת מאור (מרצ):

ובכל זאת, ראש הממשלה כמוהו כ"קום תקום", לא מתפקד בשום דבר ולא פועל בשום דבר, ו"קום תקום". לכן אני בכל זאת חושבת שאם הדברים לא היו כל כך חמורים היינו יכולים להגיד "הרבה מהומה על לא מאומה".

בשביל ניתוח טקסט פשוט לא צריך להיות אקדמאי; לא צריך להיות מורה ולא צריך להיות מרצה בשביל לקרוא החלטה כל כך אומללה, שאין בה כלום. אתמול ב-15:50 עוד חשבתי שלא קראתי היטב, אבל בניתוח טקסט פשוט קוראים את הסעיף הראשון: " – – – היא שבה ומביעה את רצונה

בשלום". היא רוצה בשלום. כל מה שסעיף ב' אומר ש"הממשלה החליטה לפני הסדר קבע" – הסדר קבע עם מי? מי הסכים עליו? מי דן בו? מי החליט עליו? נתניהו כבר כל כך שבוי במריבות הפנימיות שלו, שהוא בטוח שאם הוא יסכים על זה בתוך מפלגתו הוא, ואחר כך בתוך הקואליציה, אז כבר אין עם ישראל, אין אופוזיציה ובוודאי אין פלסטינים, אין מדינות ערב, אין ארצות-הברית ואין עולם.

זאב בויים (הליכוד-גשר-צומת):

את לא רוצה הסדר קבע?

ענת מאור (מרצ):

ואז, אחרי שידונו על הסדר הקבע – – –

זאב בויים (הליכוד-גשר-צומת):

מה, את לא רוצה הסדר קבע?

ענת מאור (מרצ):

סליחה, חבר הכנסת זאב בויים, אני מענה לך.

זאב בויים (הליכוד-גשר-צומת):

מה, את רוצה שבע פעימות, שמונה פעימות? עד לאן צריך להגיע עם זה?

ענת מאור (מרצ):

אני וחברי סיעתי ומפלגת העבודה רוצים מאוד הסדר קבע. ומשום שאנחנו רוצים הסדר קבע, ראש הממשלה שנרצח יצחק רבין ויידל לחיים ארוכים שמעון פרס וכולנו הגענו למסקנה, שמי שרוצה הסדר קבע צריך לעשות זאת בשלבים, תוך בניית אמון.

זאב בויים (הליכוד-גשר-צומת):

ראינו אתכם. ראינו איך עשיתם את זה.

ענת מאור (מרצ):

סליחה, ראיתם והרסתם. הרסתם בזכות דמגוגיה.

זאב בויס (הליכוד-גשר-צומת):

— — —

ענת מאור (מרצ):

רק דמגוגיה.

זאב בויס (הליכוד-גשר-צומת):

אין לכם תשובה.

ענת מאור (מרצ):

רק דמגוגיה שאמרה: אין שלום, אין ביטחון. רק היא.

זאב בויס (הליכוד-גשר-צומת):

אין לכם תשובה — — —

ענת מאור (מרצ):

רק היא פגעה בתהליך ש-70% מהעם תמכו בו.

זאב בויס (הליכוד-גשר-צומת):

לא יעזור לך שום דבר.

ענת מאור (מרצ):

עכשיו, מה אנחנו מגלים פה? חברות וחברי הבית, אנחנו מגלים שלא רק שאין דבר בהחלטה, אלא עוד יוצאים עם הישג גדול. הסכנה במהומה, שאת ההסברה הופכים לשטיפת מוח, לתעמולה ושטיפת מוח. מנסים למכור כלום בערך רב.

חברי הכנסת, אין פה הסדר קבע. לא רק שלא החליטו עליו, ההסדר שראש הממשלה דיבר עליו הוא הסדר קבע לתקוע את התהליך. תקיעות קבע.

זאב בויים (הליכוד-גשר-צומת):

למה הפלסטינים – – –

ענת מאור (מרצ):

ראש הממשלה רוצה לתקוע את התהליך ולהטיל את כל האשמה על הפלסטינים.

זאב בויים (הליכוד-גשר-צומת):

למה מרואן כנפאני – – – למה את צריכה להיות צדיקה יותר – – –

ענת מאור (מרצ):

חבר הכנסת בויים.

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

– – –

זאב בויים (הליכוד-גשר-צומת):

– – –

הי"ר נ' חזן:

חבר הכנסת בוימ. חבר הכנסת דהאמשה, אני לא צריכה את עזרתך.

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

אני רק נותן לו תשובה.

ענת מאור (מרצ):

חבר הכנסת בוימ, קריאות הביניים שלך לא על חשבון זמני.

זאב בוימ (הליכוד-גשר-צומת):

— — —

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

— — —

ענת מאור (מרצ):

חבר הכנסת בוימ, אתה מרצה להיסטוריה.

זאב בוימ (הליכוד-גשר-צומת):

העובדה שיש לי ויכוח אתך. אין ויכוח עם חבר הכנסת דהאמשה — — —

ענת מאור (מרצ):

אתה יודע טוב מאוד, זאב בוימ, ששטיפת מוח מבלבלת.

זאב בויים (הליכוד-גשר-צומת):

— — —

היו"ר נ' חזן:

חבר הכנסת בויים.

ענת מאור (מרצ):

עובדה שהם שינו את התגובה היום. את זה אתה מעלים. אתה מעלים שהפלסטינים, הירדנים והמצרים דחו את כל ההסבר.

כאשר שומעים את ההצעה נדמה שראש הממשלה רוצה הסדר. אין פה שום הסדר קבע. בהסדר הקבע הוא רוצה להטיל את כל האחריות, הוא רוצה לעשות כאן קנטונים. הוא יודע שהם לא יסכימו לזה. הוא רוצה לעשות דמוניזציה של ערפאת מחדש. יתר על כן, אם חשבנו שהוא מדבר על הסדר – הוא מדבר על תקיעות קבע. לפני שנגיע לזה, עוד הפעם הוא מטיל את כל הביצוע, בהאשמה פאתטית, על הפלסטינים בלבד. ייאמר כאן ברור, שגם – — —

זאב בויים (הליכוד-גשר-צומת):

למה פאתטית?

ענת מאור (מרצ):

גם אנחנו תובעים מהפלסטינים להפסיק כל טרור – — —

זאב בויים (הליכוד-גשר-צומת):

למה פאתטית?

ענת מאור (מרצ):

חברת הכנסת חזן, אני מבקשת לאפשר לי לדבר. הוא לא מאפשר לי לומר משפט אחד ברצינות; חבר הכנסת בויס, לא את.

היו"ר נ' חזן:

אדוני, לא נהוג להעיר. באמת, לא במקום. כן, גברתי.

ענת מאור (מרצ):

אני בכלל לא מקשיבה להערות הבלע. דרך אגב, חבר הכנסת בויס, שים לב שנשארת חבר הכנסת היחיד מהליכוד שיושב בהתמדה והיחיד שמגן על הממשלה. כדאי גם לך לפקוח עין –

זאב בויס (הליכוד-גשר-צומת):

— — —

ענת מאור (מרצ):

— — כמו שעשו רוב חבריך. הרי חברך ראובן ריבלין אמר לראש הממשלה, שהוא מרמה את קלינטון, את העם ואותו ואת עצמו. הבוקר חברך, סלי מרידור, אמר שזה כבר שק כזבים, אז כדאי גם לך לפקוח עין.

היו"ר נ' חזן:

גברתי, משפט אחרון.

ענת מאור (מרצ):

החמור הוא, שמאחר שמדובר על תוכנית מדינית, אנחנו לא יכולים לתת איזה מקום לאחיזת העיניים הזאת.

אני מצפה מאנשי הקואליציה, כי העם את דברו בוודאי יגיד, אבל העם לא יכול להגיד את דברו עד שהנושא חוזר אליו. לא יכול להיות שידברו רק על טרור וגם לא ייאבקו בו. שכחו שעשו מנהרה, אגב

— — —

הי"ר ב' חזן:

חברת הכנסת מאור, באמת.

ענת מאור (מרצ):

אני מסיימת. אגב, חברי הכנסת, מי שחרר את המחבלים? סיעתי כל השנים תומכת בזה. ראש הממשלה מפרסם ספר על טרור, הוא משחרר את המרצחים, חלק מהם, ועכשיו הוא מטיף מוסר לפלסטינים? על מה מדברים?

זאב בונים (הליכוד-גשר-צומת):

— — —

ענת מאור (מרצ):

עושים את כל הצעדים — —

יורי שטרן (ישראל בעלייה):

— — —

הי"ר ב' חזן:

לא, חבר הכנסת שטרן, היא מסיימת.

ענת מאור (מרצ):

— — על מנת לתקוע את תהליך השלום, על מנת לא לאפשר אותו. הסדר הקבע הוא לא הסדר, הוא תקיעות, זה לא יהיה קבע, כי רוצים פה להמשיך את הכיבוש או ליצור קנטונים, כמו בדרום-אפריקה. רוצים לפוצץ את ההסדר, ואני אומרת לכנסת, שלא נאפשר לראש הממשלה — —

הי"ר ב' חזן:

תודה, גברתי.

ענת מאור (מרצ):

— — שחבריו אומרים עליו — אני מסיימת, משפט אחרון — שק כזבים, רמייה על רמייה, שלא נאפשר לו לעשות הפוך על הפוך. זה לא מהומה רבה על לא מאומה, זה ניסיון לעשות שיווק ציני, לבטל את הסדר הקבע, את הרעיון להגיע אליו בעתיד, לבטל את הסכם הביניים, אף שאומרים שהם בעד אוסלו ולא מתכוונים לבצע אותו. אולי ראש הממשלה התכוון. אין לו ל-8%, ל-6% ממשלה — —

היו"ר נ' חזן:

גברתי.

ענת מאור (מרצ):

שלום הבית הוא על חשבון שלום אמת.

אנחנו נצביע אי-אמון בממשלה כזאת כל הזמן, כי מי שהוריד את דרך השלום, במקום צמיחה כלכלית עושה צניחה כלכלית, יש לו אי-אמינות — —

היו"ר נ' חזן:

גברתי.

ענת מאור (מרצ):

— — צריך ללכת הביתה. לכן אני מבקשת ומציעה שכל הכנסת תתמוך באי-אמון.

קריאות:

— — —

היו"ר נ' חזן:

תודה רבה לך.

קריאות:

— — —

הי"ר נ' חזן:

חבר הכנסת בויס, אתה לא תפריע עכשיו.

אני רואה את שר הפנים מתקרב. אדוני השר, אתה שר תורן, יש פה דיון בהצעת אי-אמון של חברי הכנסת. אני מודה לך מאוד על כך שהגעת למליאת הכנסת שעה וחצי אחרי שהדיון החל. אני אבקש מיושב-ראש הכנסת להעביר למזכירות הממשלה, שהדבר הזה איננו קביל. לא ייתכן שיש דיון בהצעת אי-אמון — — —

שר הפנים א' סויסה:

— — —

הי"ר נ' חזן:

סליחה, אדוני?

האשם מחאמיד (חד"ש-בל"ד):

הוא יצא.

הי"ר נ' חזן:

הוא יצא. חברי הכנסת, אני מודיעה על הפסקה בדיונים. חברי הכנסת.

קריאות:

(הישיבה נפסקה בשעה 17:34 ונתחדשה בשעה 17:47).

הצעת סיעות מר"צ-חד"ש-בל"ד להביע אי-אמון לראש הממשלה

בשל הצבעת הממשלה בנושא הפעימה השנייה

היו"ר נ' חזן:

חברי הכנסת, אני מחדשת את ישיבת הכנסת, על דעתו של יושב-ראש הכנסת דן תיכון. מתברר שמספר לא מבוטל של שרים נמצאים עכשיו במזנון, ואם לא יימצא שר במליאה בתוך חצי שעה, אני רשאית עוד הפעם להפסיק את הישיבה. חברי הכנסת, אני עושה זאת בשם כל סיעות הבית. אנחנו בדיון על הצעת אי-אמון, בדיון כזה הנוהג הוא שתמיד יימצא שר במליאה.

סאלח סלים (חד"ש-בל"ד):

היו"ר נ' חזן:

סליחה, אבל יושב-ראש הכנסת דן תיכון תומך בי, לא רק במאה אחוזים, אלא, כמו שאומרים הירושלמים, במאתיים אחוזים. משום שהוא ער לעובדה שבכנסת הקודמת הוא העלה את הדרישה הזאת פעמים אין-ספור. הדרישה הזאת צודקת. זו הגנה על כבודה של הכנסת, וכמובן אנחנו לא יכולים לזלזל ולאפשר זילות הכנסת על-ידי הממשלה. אני מחדשת בזאת את הדיון. אני מקווה שבחצי השעה הקרובה יימצא שר. שוב, כל מעשי בעניין הזה הם בתמיכה מוחלטת של יושב-ראש הכנסת.

הדובר הבא – חבר הכנסת יורי שטרן, ואחריו – חבר הכנסת סאלח סלים. חברי הכנסת, אנחנו בדיון סיעתי, חמש דקות לסיעה. חבר הכנסת יורי שטרן, בבקשה.

יורי שטרן (ישראל בעלייה):

כבוד היושבת-ראש, עמיתי, חברי הכנסת המעטים שנמצאים באולם – – –

שבח וייס (העבודה):

מאחר שנכנסתי, גדלנו בשליש.

יורי שטרן (ישראל בעלייה):

כל הכבוד.

היו"ר נ' חזן:

חבר הכנסת וייס, אני שמחה שהגעת. אתה היית יושב-ראש הכנסת הקודמת ואתה יודע היטב שגם אתה הפסקת ישיבות בהעדר שרים בהצעות אי-אמון. עשיתי את הדבר הזה על דעתו של יושב-ראש הכנסת. אני מתארת לעצמי, שמבחינת הפרלמנטריזם הישראלי, שאתה המומחה לו, תבין לרוחי.

שבח וייס (העבודה):

אני אומנם לא הפסקתי ישיבות, אבל עשית נכון.

יורי שטרן (ישראל בעלייה):

כבוד היושבת-ראש, חברי הכנסת, כשאני שומע את הצעות האופוזיציה להצבעת אי-אמון בממשלה, השאלה שאני שואל את עצמי היא: האם אנחנו לא באותה מדינה? האם אנחנו לא באותה אונייה? האם מעשי הטרור של הפלסטינים אינם פוגעים בכל אחד מאתנו באותה מידה, באותה מקריות, בסך הכול? האם השליטה האסטרטגית בכמה גבעות שמעל הערים שלנו היא לא באינטרסים של כולנו? האם כשאנחנו מדברים על ההסכם אין זה משותף לנו, לכולנו, לדרוש שגם הצד השני ימלא את ההתחייבויות שלו בהסכם?

מה מבקשים מהממשלה הזאת לעשות? להמשיך לסגת ללא תנאי? להמשיך להיות צמודה ללוח הזמנים, כאשר הצד השני לא ביטל את האמנה הפלסטינית שקוראת להשמדת מדינת ישראל, שכולנו חיים בה? מה רוצים מהממשלה הזאת? שתעשה צעדים שאין לחזור מהם כאשר כל מה שהצד השני עושה או לא עושה הוא בניגוד להסכמי אוסלו?

בסך הכול, הממשלה קיבלה החלטה מאוד מאוזנת. הממשלה אישרה מחדש את המחויבות שלה להמשך הנסיגות, בתנאי שגם הצד הפלסטיני נלחם בטרור, כי בלי מלחמה בטרור אין שום טעם לסגת מהשטחים האלה. הרי החוליות האחרונות שנתפסו בגוש-עציון, מי תפס אותן אם לא כוחות , מה היינו עושים? B? ואילו לא היה שטח B צה"ל שהיו באזור, כי הוא שטח

האם הממשלה הזאת, כשהיא מאשרת את לוח הזמנים העיקרי של המשך הנסיגות וצמידות להסכמי אוסלו, אולי בניגוד לדעתם של חלק מחברי הקואליציה, האם היא לא עושה את הצעד הנכון כשהיא דורשת מהפלסטינים להילחם בטרור, לבטל את הסעיפים האנטי-ישראליים באמנה הפלסטינית,

להסגיר את הרוצחים, למלא אחר ההתחייבויות שלהם בהסכם בכל מה שנוגע לסידורי ביטחון בנמל העתידי של עזה ובשדה התעופה העתידי של עזה? האם זה לא באינטרסים המשותפים שלנו?

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

חבר הכנסת שטרן, משום מה האמריקנים סבורים שהפלסטינים ממלאים את ההסכם והממשלה לא?

יורי שטרן (ישראל בעלייה):

האמריקנים אינם סבורים כך. העמדה האמריקנית שהיתה הרבה יותר לטובתנו נחלשה, כיוון שבמדינת ישראל משחקים כל מיני משחקים פוליטיים גם נגד האינטרסים החיוניים שלנו. גם הממשל אינו תומך בנו עוד חד-משמעית, כי מהבית הזה הוא שומע קולות שזה לא נחוץ, שזה לא נדרש, שאפשר להמשיך לסגת.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

אין לו דעה עצמית?

יורי שטרן (ישראל בעלייה):

הקואליציה, לפחות החלק הרציונלי בה, היתה עושה שירות טוב לעם ישראל אם בקטעים מאוד מאוד מסוימים של האג'נדה הביטחונית של מדינת ישראל היתה מגבה את הממשלה הזו בדרך היחידה שיש לנו ללכת בה, והיא הדרך שהולכת לכיוון היחיד שיכול להבטיח את עתיד מדינת ישראל – – –

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

לאן?

יורי שטרן (ישראל בעלייה):

פשרה טריטוריאלית בתנאים שמגבילים את הישות הפלסטינית ביכולתה לפגוע בנו.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

מי? המפד"ל? רפול?

יורי שטרן (ישראל בעלייה):

זו הדרך היחידה. כל דרך אחרת היא דרך לתהום, היא דרך להתאבדות לאומית. אין פה מישהו שיהיה חסין נגד הטרור ונגד התקפה בכל פתרון אחר. תודה.

היו"ר נ' חזן:

אני מודה לחבר הכנסת שטרן, ומזמינה את חבר הכנסת סאלח סלים. אחריו – חבר הכנסת אברהם רביץ.

שבח וייס (העבודה):

גברתי היושבת-ראש, היה צלצול. האם היתה טעות?

היו"ר נ' חזן:

הצלצול היה לחידוש הישיבה, אדוני, כי היתה הפסקה של כעשר דקות, רבע שעה.

שבח וייס (העבודה):

היה צליל של אזעקה. חשבתי שקרה משהו.

היו"ר נ' חזן:

צלצלו כדי לחדש את הישיבה, חבר הכנסת ריבלין. בבקשה, חבר הכנסת סלים.

סאלח סלים (חד"ש-בל"ד):

גברתי היושבת-ראש, חברי חברי הכנסת, אנחנו חברי הכנסת קיבלנו היום מכתב חתום על-ידי יושב-ראש הכנסת דן תיכון ועל-ידי שרת התקשורת לימור לבנת על הוצאת בול חדש לרגל מלאות 50 שנה להקמת מדינת ישראל. במכתב כתוב, שב-29 בנובמבר 1947 החליט האו"ם על הקמת מדינה

ליהודים. מדינת היהודים. אין כותבים אפילו את הדברים באמת או שכותבים חצי אמת. החלטת האו"ם, כולנו יודעים, ב-29 בנובמבר 1947 היתה על הקמת שתי מדינות.

עמנואל זיסמן (הדרך השלישית):

אתם לא רציתם.

סאלח סלים (חד"ש-בל"ד):

ההחלטה דיברה על הקמת שתי מדינות: מדינת ישראל – – –

עמנואל זיסמן (הדרך השלישית):

הפלסטינים לא רצו.

סאלח סלים (חד"ש-בל"ד):

אם הפלסטינים רצו או לא רצו אין זה משנה, אני מדבר עכשיו על החלטת האו"ם. החלטת האו"ם ב-1947 – – –

עמנואל זיסמן (הדרך השלישית):

הפלסטינים לא רצו.

סאלח סלים (חד"ש-בל"ד):

אני לא מדבר עכשיו על כך שהם רצו או לא רצו. אני מדבר על החלטת האו"ם, שבה נאמר בפירוש: הקמת שתי מדינות – מדינת ישראל ומדינת פלסטין.

רחבעם זאבי (מולדת):

והערבים לא הסכימו.

סאלח סלים (חד"ש-בל"ד):

הערבים הסכימו או לא הסכימו, אבל מה שכתוב פה על-ידי שרים זה לא אמת. האו"ם לא החליט על הקמת מדינת היהודים.

רחבעם זאבי (מולדת):

הערבים לא הסכימו ופתחו במלחמה.

סאלח סלים (חד"ש-בל"ד):

אבל אם הערבים לא הסכימו זה לא מביא שר או יושב-ראש כנסת לא להגיד אמת.

עמנואל זיסמן (הדרך השלישית):

אפילו ברית-המועצות הסכימה והכירה במדינת ישראל, והערבים לא הכירו.

סאלח סלים (חד"ש-בל"ד):

אפילו.

רחבעם זאבי (מולדת):

ופתחו במלחמה.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

— — —

סאלח סלים (חד"ש-בל"ד):

זה לא על חשבוני, גברתי?

רחבעם זאבי (מולדת):

הם עשו מלחמה, שיאכלו את התוצאות.

היו"ר נ' חזן:

חברי הכנסת, הרי הדיון ההיסטורי הוא לא עמוק ומורכב כל כך.

סאלח סלים (חד"ש-בל"ד):

אם הערבים הסכימו או לא הסכימו, זה משנה את ההחלטה?

רחבעם זאבי (מולדת):

זה משנה.

יורי שטרן (ישראל בעלייה):

זה משנה את תוכן הבול.

סאלח סלים (חד"ש-בל"ד):

עוד לפני שבועיים שלחתי מכתב ליושב-ראש הכנסת וביקשתי ממנו, שהכנסת תקיים דיון לכל חברי הכנסת, דיון סיעתי או אישי, בנושא של 50 שנה להחלטת האו"ם להקים שתי מדינות. לצערי, לא קיבלתי תשובה מיושב-ראש הכנסת, כנראה בכוונה. אני חושב שהיה חשוב לקיים דיון על ההחלטה הזו ולתת הזדמנות לחברי הכנסת להתבטא אחרי 50 שנה לקיום מדינת ישראל, אחרי 50 שנה להחלטה ההיא. היה חשוב לקיים דיון במשך כמה שעות או אפילו במשך יום על הנושא הזה. לצערי, יושב-ראש הכנסת עשה דברים בבית הזה – – –

עמנואל זיסמן (הדרך השלישית):

אתה תדרוש את זה בדרך אחרת? אני חותם לך. אנשים שכחו דברים, הגיע הזמן להזכיר להם.

סאלח סלים (חד"ש-בל"ד):

נכון, שלחתי מכתב רשמי ליושב-ראש הכנסת וביקשתי ממנו. אפילו תשובה הוא לא נתן לי. אני חושב שזו התחמקות לא מקרית.

חשוב לציין ולהגיד את האמת, להגיד את העובדות, שב-1947 החליט האו"ם על הקמת שתי מדינות – מדינת ישראל ומדינת פלסטין, האחת בצד השנייה. את הדבר הזה אין אומרים פה ואין מלמדים בבתי-הספר. מה שמלמדים בבתי-הספר הוא סילוף של דברים, כאילו האו"ם החליט על הקמת מדינה ליהודים. איפה? בפלסטין שהיא ארץ ריקה, אין בה תושבים, אין בה אזרחים, אין בה שום דבר, והעם היהודי הוא עם בלי מולדת, ופלסטין, ישראל, היא מולדת בלי עם. זה מה שמשרד החינוך מלמד. אני אישית למדתי זאת. לא לימדו זאת רק את היהודים.

עמנואל זיסמן (הדרך השלישית):

לפלסטינים יש שתי מולדות – – –

הי"ר ב' חזן:

חבר הכנסת זיסמן, קשה לשמוע אותך.

סאלח סלים (חד"ש-בל"ד):

אפילו אני למדתי זאת. אני צעיר, נולדתי רק ב-1953. חבר הכנסת ריבלין, בילדותי לימדו אותי בבית-הספר, שפלסטין היא אדמה ריקה, יש בה ביצות ואין בה עם, אין בה שום דבר. העם היהודי, עם שקיים בכל העולם ואין לו מולדת, לכן הביאו אותו לכאן. סילוף דברים מתוכנן. את מי לימדו את זה? מה ידעו החברים שבאו מרוסיה ומפולניה? אך כך מלמדים אותם, וגם אותנו הערבים, אף שאבא שלי וסבא שלי חיו פה מאות בשנים, מלמדים אותנו שלא היה כאן שום דבר.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

לא היה, לא היה. הטורקים חשבו שלא היה, האנגלים חשבו שלא היה, הירדנים חשבו שלא היה.

הי"ר ב' חזן:

חבר הכנסת ריבלין, חבר הכנסת סלים עומד לומר את משפטו האחרון.

סאלח סלים (חד"ש-בל"ד):

הסילוף המתוכנן והמכוון הזה נמשך כבר 50 שנה, ולא במקרה. מאז קום המדינה הוא נמשך, וכל ההתפתחויות הפוליטיות בנויות על שקרים.

בעניין תהליך השלום שמדברים עליו היום, דעתי היא כדלקמן: הממשלה הזו שקרנית, חד וחלק. היא לא רוצה שלום, שעל אדמה בשבילה הרבה יותר חשוב מהשלום. כל דבריה על השלום הם שקר ואין להם שום אחיזה. היא רוצה אדמות, היא רוצה התנחלויות, רק אין לה האומץ להגיד את זה לעולם. היא מפחדת שתיראה בעולם כמי שאינה רוצה שלום, אבל האמת היא שאינה רוצה שלום ולא אכפת לה גם כמה בחורים יהודים ייהרגו. עוד התנחלות, זה ההישג. לכן הם הולכים על משיכת זמן, כדי להקים עוד התנחלות. מי שאומר שהממשלה הזו רוצה שלום, טועה ומטעה את האחרים.

היו"ר נ' חזן:

תודה לחבר הכנסת סלים. אני מזמינה את חבר הכנסת אברהם רביץ. אחריו – חבר הכנסת יהודה הראל, ואחריו – חבר הכנסת עבד-אלוהב דראושה.

עמנואל זיסמן (הדרך השלישית):

— — —

היו"ר נ' חזן:

כדי לחדש את הישיבה שהופסקה בהעדר שר.

קריאה:

איפה השר?

היו"ר נ' חזן:

הונחיתי לחדש את הישיבה, אבל ייתכן מאוד שנצטרך להפסיק את הישיבה פעם נוספת.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

אני מציע שתמשיכו. ידוע שאין ממשלה.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

יש ממשלה רעה.

היו"ר נ' חזן:

אבל זה דיון באי-אמון במשהו, אדוני.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

נמשיך בדיונים שלנו ונתעלם מהממשלה.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

חברת הכנסת גוז'נסקי, הממשלה נבחרה רק משום שאת חושבת שהיא רעה.

היו"ר נ' חזן:

חבר הכנסת ריבלין, אתה בוודאי רוצה לשמוע את דבריו של חבר הכנסת רביץ.

אברהם רביץ (יהדות התורה):

גברתי היושבת-ראש, חברי הכנסת, אני רוצה לומר לכם, כאדם שיצא לו יותר מפעם אחת לאבד פעימה מפעימות לבו, שלמדתי, גם כאשר זה קרה, לומר לעצמי: מה חשוב הפעימות – העיקר החיים.

שבח וייס (העבודה):

זו לא פעימה, זה פמפום.

אברהם רביץ (יהדות התורה):

ומהם החיים, חברי? החיים הם הכוח לנשום, לחשוב, ללמוד, להרגיש, לגדל ילדים, לחיות.

בהקשר לכך אני רוצה לומר לכם, חברי חברי הכנסת, לשיטתי – ואמרתי זאת יותר מפעם אחת מעל הבמה הזו – באמת גם פה לא חשובה הפעימה, לא זה מה שחשוב, מה שחשוב לכולנו בחיים הפוליטיים הוא באמת היכולת לחיות, לחיות ולא למות. זה כמובן דורש הסכמות, זה אולי דורש אפילו מהלך של שלום, וזה אולי דורש גם מהלך של ויתורים הדדיים. אז מה חשובות הפעימות – החיים הם החיים, שנוכל לחיות כאן בארצנו.

עמנואל זיסמן (הדרך השלישית):

השאלה היא איך לחיות.

אברהם רביץ (יהדות התורה):

בכבוד.

עמנואל זיסמן (הדרך השלישית):

ובלי פחד.

אברהם רביץ (יהדות התורה):

פחד זה כבר פעימות שמזכירות דבר אחר שמנוגד לחיים. החיים קודמים לכל דבר. אם אתה חי, אתה יכול לחשוב, לבנות, לכבד את הזולת.

אני רוצה לומר לכם, חברי, יש כאן הצעה של ממשלת ישראל שהונחה לפנינו, וכולנו רואים את העמימות של ההצעה הזו. ללא ספק, מלכתחילה מובנית עמימות בתוך ההצעה.

סאלח סלים (חד"ש-בל"ד):

מה ההצעה בכלל?

אברהם רביץ (יהדות התורה):

ראיתי היום משהו ב"הארץ". זה מודפס כנראה בכל השפות.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

מהי ההצעה?

אברהם רביץ (יהדות התורה):

יש עמימות בהצעה הזו, אבל מכיוון שאני אופטימי מושבע ורוצה לחיות, אני אומר לכם, חברי חברי הכנסת: על מה קמה הצעקה שנגד ההצעה הזו – מדוע אתה מתנה את ההתקדמות בהליך השלום בתנאים שכנגד.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

אין שטח, אין תאריך.

אברהם רביץ (יהדות התורה):

אמרו שאין שטח, אבל יהיה שטח בעוד שבועיים. בתוך שבועיים יהיה שטח, ואז כבר יהיה בסדר, חברת הכנסת גוז'נסקי? הרי התמנתה ועדת שרים לקבוע את השטח.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

לא יהיה שום דבר.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

הלוואי שאת צודקת.

עמנואל זיסמן (הדרך השלישית):

ותהיה פעימה לפני שהרוסים יפנו את סחלין ואזורים יפניים שהם מחזיקים בהם כבר 52 שנה.

הי"ר ל' חזן:

חבר הכנסת זיסמן, אני קוראת אותך לסדר. אתה מדבר כל הזמן.

אברהם רביץ (יהדות התורה):

אני רוצה לומר את הדברים דרכך, חברת הכנסת גוז'נסקי, למישהו שגם הוא חייב לשמוע. הרי הבעיה האמיתית היא זו: האם באמת הפרטנרים, השכנים או מי שגר כאן בסביבתנו ובתוכנו, מוכנים נפשית, חינוכית ומעשית לחיות יחד אתנו. זוהי שאלת השאלות. האמיני לי, שאם מוכנים לחיות יחד, אין שום ערך ואין כמעט חשיבות לפעילות, כי העיקר זה החיים. אבל כדי להוכיח שאכן יש כבוד הדדי, צריך לקיים הסכמים זה מול זה.

ואם נשמעת טענה, שהפליסטינים לא קיימו דבר וחצי דבר מההסכם האחרון שהם חתמו עליו, הסכם חברון, הרי לא ייתכן שיבואו היום ויאמרו, מה שאתם הצעתם אינו שווה דבר מכיוון שאתם דורשים מאתנו לקיים אותם הסכמים שחתמנו עליהם. זה מובנה בתוך ההוכחה הפנימית לשלום הדדי. ולכן, לא חשוב הפעילות, העיקר החיים ביחד ובשלום הדדי. תודה.

הי"ר ל' חזן:

אני מודה לחבר הכנסת רביץ, ומזמינה את חבר הכנסת יהודה הראל, ואחריו – חבר הכנסת עבד-אלוהב דראושה. אדוני, חמש דקות בבקשה, זה דיון סיעתי.

יהודה הראל (הדרך השלישית):

גברתי היושבת-ראש, אנחנו נצביע אמון בישיבה היום.

סאלח סלים (חד"ש-בל"ד):

אתה מיידע אותנו?

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

לא הפתעת אותנו, כך אתם נוהגים.

יהודה הראל (הדרך השלישית):

ההתנגדות שיש בתוך הקואליציה לתהליך ההפרדה בינינו לבין הפלסטינים והערפול של ההחלטה, שאפשר את ההצבעה כמעט פה-אחד, מחייבים אותנו לבדוק היטב את הביצוע, את הצד המעשי, ויש לנו, אני מעריך, כלים לבדוק את הדבר, לא על-פי סעיפי ההחלטה אלא על-פי הביצוע, ולפי זה ניתן או לא ניתן בהמשך הזמן אמון בממשלה.

מה היא עמדתנו? קודם כול, אנחנו בעד המשך תהליך ההפרדה בינינו לבין הפלסטינים, ההפרדה הטריטוריאלית, כמובן. לא מתוך ביטחון שהישות הפלסטינית, אם היא תיקרא מדינה או יהיה לה שם אחר, תחיה בשלום אתנו, אלא לטובתנו. לא רצוי ולא אפשרי למדינת ישראל לנהל שלטון כיבוש על אוכלוסיות משמעותיות נגד רצונן. גם לשלום, וגם להמשך מאבק, וגם להמשך סכסוך, יש, לטובתנו, להפסיק את הכיבוש קודם כול. שנית, ההפרדה או הפעימה – אנחנו מדברים היום על פעימה או על הנסיגה הבאה – – –

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

מה עם הכיבוש במג'דל-שאמס?

יהודה הראל (הדרך השלישית):

אני מוכן שייערך משאל בין תושבי מג'דל-שאמס, ונקבל את תוצאותיו.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

אני מוכן שייערך משאל גם פה, בירושלים.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

הייתי במג'דל-שאמס לפני כמה ימים. כל היישוב נגד כיבוש.

יהודה הראל (הדרך השלישית):

תאמין לי שיש לי שם יותר חברים מאשר לך ואני מכיר שם יותר אנשים ממך. אני שם 30 שנה, לא שעתיים.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

אני לא מאמין שערבי סורי אמיתי הוא חבר שלך.

יהודה הראל (הדרך השלישית):

אגיד לך משפט אחד, אם תרשי לי, גברתי, להגיד אותו לא על חשבון הזמן, כי זה לא הנושא. אני תמה עליך, המדינה היחידה בעולם שלא מכירה בישות הפלסטינית, ולא מכירה בהסכם אוסלו, ופלסטינים יושבים שם במספר יותר גדול מאשר בישראל בבתי-כלא – עם דרכון פלסטיני אתה יכול להגיע לכל מקום בעולם, מניו-יורק עד תל-אביב, חוץ מלדמשק; גם לבגדד אפשר להגיע, אומרים לי את זה חברים שלי במועצה הפלסטינית, ואתה תומך בזה, נגד אחיך הפלסטינים. גמרתי בנושא הזה, ואני חוזר לנושא שעל סדר-היום; מזמן רציתי להגיד לך את זה.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

סוריה נגד הכיבוש הישראלי, סוריה בעד מדינה עצמאית פלסטינית.

הי"ר ל' חזן:

חבר הכנסת דראושה, אתה הנואם הבא, תשיב במסגרת נאומך.

יהודה הראל (הדרך השלישית):

בתור פלסטיני לא היית צריך להזדהות עם סוריה בנושא הזה.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

סוריה בעד מדינה פלסטינית, סוריה בעד הסדר שלום.

יהודה הראל (הדרך השלישית):

כן, כן. מדוע היא רוצה את חמת-גדר, שהיא חלק מהמנדט הבריטי?

קריאות:

— — —

הי"ר נ' חזן:

חברי הכנסת, לא על חשבון זמנו של הנואם. חבר הכנסת דראושה, אתה תכפה עלי לעשות משהו שאני לא רוצה לעשות. חבר הכנסת דראושה, אני קוראת אותך לסדר. חבר הכנסת דראושה, כדאי שתקשיב לדברי, קראתי אותך לסדר פעם ראשונה, אתה הנואם הבא, תשיב.

יהודה הראל (הדרך השלישית):

סוריה היא האויב הגדול ביותר של העם הפלסטיני ברגע זה, תהיו ישרים.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

אתה רוצה "לדפוק" את העם הפלסטיני ומדבר על העם הפלסטיני.

הי"ר נ' חזן:

חבר הכנסת דראושה, תיזהר בלשונך.

יהודה הראל (הדרך השלישית):

תסביר לי פעם מה המלה הזאת, היא לא מוכרת לי.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

מה שאתה אומר זה נכון, ומה שהוא אומר זה גם נכון.

יהודה הראל (הדרך השלישית):

כשאנחנו מדברים על הפרדה ועל הפסקת כיבוש, אנחנו מדברים על האזורים המאוכלסים בפלסטינים ביהודה, שומרון ועזה. אנחנו נתנגד בכל התוקף לכל תזוזה מאזור ירושלים רבתי, מאזור בקעת-הירדן, שרوحבה בין 15 ל-20 קילומטר, צפון ים-המלח, דרום הר-חברון וגושי ההתיישבות העיקריים המאוכלסים ברובם המכריע ביהודים ולא בפלסטינים.

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

בתוכנית הזאת אתה מאמין שתשיג שלום?

יהודה הראל (הדרך השלישית):

לא אמרתי שאני אשיג שלום.

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

שיגיד שהוא לא רוצה שלום.

היו"ר נ' חזן:

חבר הכנסת אלסאנע, לא ייתכן שחבר הכנסת הראל לא יצליח להוציא משפט אחד ללא הפרעה.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

יהודה הראל (הדרך השלישית):

גם גוש-קטיף שלא יישכח.

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

הוא סותר את עצמו.

יהודה הראל (הדרך השלישית):

אני רוצה להבהיר, שהעמידה שלנו על האזורים הריקים במזרח הגדה המערבית חשובה לנו, כל מטר שם, לא פחות מאשר עמידה על רמת-הגולן, מתוך אותו קונספט של חומה בצד המזרחי באזורים הבלתי-מאוכלסים, שנמשכים מהחרמון ועד דרום הר-חברון.

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

אין אזורים ריקים.

יהודה הראל (הדרך השלישית):

אני רוצה להגיד משהו לחברי במפלגת העבודה. לא ייתכן שבמשא-ומתן הקשה הזה, שהממשלה תגיד בהתחלה 5% ואולי תגמור ב-10%, אתם תהיו אלה שעומדים בצד השני; אתם תהיו אלה שכל הצעה שהממשלה תעלה, לפני שהפלסטינים והאמריקנים מגיבים עליה, אתם תגידו: זו בדיחה. יש לנו כאן מאמץ לאומי שטוב יותר היה לעשות אותו עם ממשלת אחדות לאומית.

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

אם מפלגת העבודה אומרת: בדיחה, מה יגידו הפלסטינים?

היו"ר ב' חזן:

חבר הכנסת אלסאנע, מספיק, מספיק.

יהודה הראל (הדרך השלישית):

אין כאן אף חבר כנסת אחד שהפרעתי לו בשעת נאומי, ושמעתי דברים שהיה לי קשה לשמוע. תעשו לי יוצא מן הכלל ותאפשרו לי לסיים.

אני אומר, זה לא מתקבל על הדעת שבדיון הזה לא תשותף מפלגת העבודה, ואם אומרת הממשלה שהיא רוצה לקבוע הסכמה על גבולות הקבע של מדינת ישראל, ההסכמה הזאת צריכה לזכות בקונסנזוס רחב יותר מאשר של הקואליציה, ואני חושב שבדיון הזה צריך לשתף גם את האופוזיציה. כשאני אומר צריך, אני מתכוון לשני הצדדים, שבנושא הזה הם סרבנים בינתיים.

אני מקבל את הרעיון ואת הקטע בהחלטת הממשלה, שאי-אפשר ללכת לצעדי ביניים לפני שיש קונספט מוסכם, לא על הסדר הקבע אלא על גבולות הקבע – אני לא יודע אם יהיה הסדר הקבע – ומהם לגזור, כפי שנאמר בהחלטה. אני רק אומר, שחייבים בהחלטה הזאת לעשות כל מאמץ כדי לשתף מקסימום מהכנסת, מקסימום מהכוחות הפוליטיים, כי על הגבולות האלה יהיה קשה לעמוד, כמו ששמענו כאן; קשה לעמוד מול הפרטנר, קשה לעמוד מול העולם, ואנחנו צריכים את כל הכוחות בשביל העמידה הזאת, ונהיה מוכנים להתפשר בתוכנו כדי שיהיה לנו כוח עמידה חזק מול אלה שסובבים אותנו. אני לא אגיד האויבים, הפרטנרים הפלסטינים והידידים בארצות העולם. העמידה הזאת לא תהיה קלה.

בגלל זה, לסיכום, אנחנו נצביע אמון, וכמו שאמרתם, בצדק, לא נפתיע אתכם הפעם. תודה רבה.

הי"ר נ' חזן:

אני מודה לחבר הכנסת הראל, ומזמינה את חבר הכנסת עבד-אלוהב דראושה בשם סיעת מד"ע-רע"ם. אחריו – חבר הכנסת רחבעם זאבי.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

גברתי היושבת-ראש, חברי הכנסת, אינני מאוכזב מהחלטת הממשלה אתמול, כי פשוט מאוד לא היו לי ציפיות אחרות מממשלה שבראשה עומד סרבן שלום, אויב השלום מספר אחת במדינה הזאת – בנימין נתניהו. לא היו לי ציפיות אחרות מבנימין נתניהו.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

לא בחרת בו.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

לא בחרתי בו ולא אבחר בו. אני רוצה לנסות להפיל אותו, מכיוון שאני חרד לגורל השלום, אני חרד ליחסים בין שני העמים באזור הזה. ולכן לא היו לי ציפיות ואינני מאוכזב, כי לא ציפיתי מהממשלה הזאת שתקבל החלטות אחרות. מה, ציפיתי שממשלה שסומכת על המפד"ל בקיומה היא תחליט על פעימות? היא תכבד הסכמים?

עמנואל זיסמן (הדרך השלישית):

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

היא לא תכבד הסכמים, חבר הכנסת זיסמן, עם כל החיבה האישית שיש לי אליך. אני חושב שאתם בדרך השלישית איבדתם כבר מזמן את הדרך. אתה וחבריך איבדתם את הדרך ונהפכתם לקבוצה שנתלית במפד"ל, בצומת ובקיצונים שבליכוד.

עמנואל זיסמן (הדרך השלישית):

אנחנו משרתים אינטרסים לאומיים. אתה, חבר הכנסת דראושה, משרת אינטרסים זרים. אתה יודע שאתה משרת אינטרסים זרים.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

אתם פוגעים באינטרסים האמיתיים של העם שחי כאן במדינת ישראל ובאינטרסים של עמי האזור. ותדע לך, במובן ההיסטורי אתם מזיקים לעתיד העם היהודי. תדעו לכם, יש בסביבה הזאת 300 מיליון ערבים, ואתם לא תוכלו לנצח את העולם הערבי בחרב לאורך כל הזמן. אתם רק בשלום תתקיימו כאן, ותדעו שמדינת ישראל יכולה להתקיים באזור הזה רק בדרכי שלום, לא במלחמות.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

זאב בונים (הליכוד-גשר-צומת):

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

אתם לא תוכלו לנצח את העולם הערבי ואת העולם המוסלמי לאורך כל הדרך. תתפכחו כבר. אני אומר לכם, תתפכחו ותדעו שיש 8 מיליוני פלסטינים באזור שרוצים לחיות בשלום עם מדינת ישראל ורוצים להקים להם את המדינה הפלסטינית העצמאית ליד מדינת ישראל. ליד מדינת ישראל זה בגדה המערבית וברצועת-עזה, וירושלים המזרחית תהיה הבירה של המדינה הפלסטינית.

עמנואל זיסמן (הדרך השלישית):

לא תקבלו. זה 30% מיהודה ושומרון.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

תבינו את זה. אתם מתווכחים עם הפלסטינים על 6%-8% מהגדה המערבית? תתביישו לכם. הגדה המערבית היא שטח פלסטיני. מה אתם מתווכחים על 6%-8%? תתביישו לכם.

עמנואל זיסמן (הדרך השלישית):

38%. תקשיב. זה 3%-25% ועוד 10%. 38%.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

אתם חתומים על הסכמים עם הפלסטינים.

זאב בויס (הליכוד-גשר-צומת):

היו"ר נ' חזן:

תודה לחברי הכנסת על קריאות הביניים המאירות.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

אני אומר לכם, אתם חייבים להתפכח. תתפכחו כבר, תתפכחו. אתם מזיקים קודם כול לאינטרסים האמיתיים של העם היהודי ושל מדינת ישראל, אבל גם של כל עמי האזור. תתפכחו. תבינו שיש עם פלסטיני שמוכן ורוצה לחיות בשלום עם מדינת ישראל כשכנים טובים, כשותפים לתהליך שלום, ללא כיבושים, ללא התנחלויות, ולא יהיה שום עתיד להתנחלויות הללו. תשכחו שיש פלסטיני אחד שיהיה מוכן לחיות עם התנחלויות בגדה המערבית וברצועת-עזה. לא תמצאו פלסטיני אחד שיסכים לתוכניות שרון או לתוכניות נתניהו. אף אחד.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

— — — אנחנו לא מסכימים שהוא — — —

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

אבל אחר כך יחייבו אתכם להסכים. העולם כולו לא יסכים עם התוכניות האומללות שלכם.

זאב בויס (הליכוד-גשר-צומת):

— — — העם הפלסטיני, אתה.

עמנואל זיסמן (הדרך השלישית):

— — —

הי"ר נ' חזן:

חברי הכנסת זיסמן, בויס וריבלין.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

גברתי היושבת-ראש, מה שהממשלה הזאת יודעת היום לעשות זה להרוג ילד פלסטיני, עלי ג'ואריש, לפני כמה ימים, ולהרוג בחור פלסטיני מבית-לחם בשם ג'מיל כנוואתי. זה מה שיודעת הממשלה הזאת לעשות. אבל היא לא תצעד בכיוון השלום, כי היא לא רוצה שלום. היא רוצה כיבושים, היא רוצה לשלוט בעם הפלסטיני, היא רוצה לספח עוד ועוד שטחים בשם התנחלויות, ואת זה אף פלסטיני לא יקבל, אף ערבי לא יקבל הסדר כזה. אמרתי את זה לשר שרון בשיחה בארבע עיניים, שאם מישוהו מוכן לקבל את התוכנית שלו – 20 קילומטר ממזרח ו-10 קילומטר ממערב – איזה פלסטיני יקבל תוכנית מטופשת כזאת? אף אחד לא יקבל אותה. אתם בממשלה, בקואליציה, אתם אימצתם את התוכנית האומללה הזאת, שאין אף פלסטיני שמוכן לקבל אותה.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

— — —

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

אני אומר לכם שוב, כמי שחרד לגורל האזור הזה, כמי שרוצה לראות ערבים ויהודים חיים בשלום: לכו בדרך אוסלו, שהיתה דרך נכונה, שאותה סלל המנוח יצחק רבין, שנהרג משום שהוא עשה שלום, שרצה לעשות שלום כולל באזור הזה. בגלל זה הרגתם אותו, המטורפים הרגו אותו.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

מי זה "הרגתם אותו"?

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

אני אומר לקיצוניים, לא אתה ולא חברי הכנסת.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

מי זה "הרגתם אותו"?

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

אני אומר הקיצוניים. הקיצוניים הרגו אותו, לא אתה הרגת אותו. אני לא מפנה אצבעות לחברי הכנסת. אני אומר שהקיצוניים הרגו אותו, אויבי השלום הרגו אותו.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

הרוצח יגאל עמיר הרג אותו.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

ומי שמאחורי הרוצח הזה, מי שהסית – הסית לרצח גם כן, הוא הרג אותו.

גברתי היושבת-ראש, אני רוצה לומר שיש היום אפשרות להגיע להסדר של שלום כולל עם העולם הערבי. לצערי הרב, הממשלה הזאת לא רוצה בשלום. לכן אנחנו נעשה כמיטב יכולתנו להפיל את הממשלה הזאת, שגורמת נזק לכולנו.

הי"ר ב' חזן:

תודה רבה לחבר הכנסת דראושה. אני מזמינה את חבר הכנסת רחבעם זאבי בשם סיעת מולדת. אחריו – חבר הכנסת אפי אושעיה.

רחבעם זאבי (מולדת):

גברתי היושבת בראש, חברי הכנסת הנוכחים, שאלה לי לסיעות מרצ-חד"ש-בל"ד, שהגישו את הצעת האי-אמון הזאת בראש הממשלה: מדוע אתם עושים זאת? הרי ראש הממשלה נתניהו העביר אתמול בממשלה החלטה שלפיה יש לו מנדט לבצע את הפעימה השנייה, וזה תואם את רצונכם ושאיפותיכם. אומנם הוא שם מוקשים אחדים בדרך –

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

זה לא מספיק להם.

רחבעם זאבי (מולדת):

– – כמו מילוי ההתחייבויות על-ידי הפלסטינים או ויתור על הפעימה השלישית. אבל כל המוקשים האלה יפורקו במהרה על-ידי מזכירת המדינה אולברייט, או על-ידי טלפון מהבית הלבן, או על-ידי ביבי בעצמו.

אז למה אתם רוחשים אי-אמון לנתניהו? הרי הוא משחק לרצונכם. מי היה מסוגל, פרט לו, להביא את השרים הנצים של הליכוד לתמוך בפעימה השנייה? ומי יכול היה לגרוף בצורה מתוחכמת את ראש צומת להצביע בעד פינוי שטחים מארץ-ישראל? ומי יכול היה להביא את המפד"ל להימנע בהצבעה על האסון הזה?

דרך אגב, עיתון "הצופה" טוען על מורת רוח במפד"ל על ששר החינוך זבולון המר לא נכלל בצוות השרים שיבשל את הפעימה. אין אצלם מורת רוח על מסירת ארץ האבות לאדולף ערפאת, זה חדל להדאיג אותם. יש אצלם מורת רוח רק על כך שהם לא משתתפים במטבח שמבשל את תבשיל התרעלה הזאת ותפקידם מסתיים בכך שהם לא התנגדו לפעימה. נכון, יש שם סעיף המדבר על חיזוק ההתנחלויות, אבל אין מאחורי זה דבר.

אז אינני מבין למה אתם מציעים אי-אמון לראש ממשלה, שהכניס את ג'יבריל רג'וב לחברון, שלח את ידו של ערפאת אחרי שמצא בו "שותף וידיד", שמדבר בצחצחות לשון על ארץ אבותינו וסלע קיומנו אבל מוסר אותם שלב אחר שלב לאויבינו, שהפסיק את העבודה בהר-חומה, שלא מתיר אכלוס בית יהודי בהר-הזיתים.

אתם לא צריכים לפעול נגדו, אלא לברכו ולחזקו. "רק הליכוד יכול" אמרו לנו כאשר ויתרו על חצי האי סיני ופירקו שם שתי ערים ו-17 כפרים יהודיים.

זאב בויס (הליכוד-גשר-צומת):

ועשו שלום.

רחבעם זאבי (מולדת):

"רק הליכוד יכול" אומרים כעת במפלגה מבולבלת ומסוכסכת אבל מתאחדת בהחלטה לפרק את ארץ-ישראל בשלבים.

אנחנו נצביע אי-אמון בראש הממשלה, כי הבנו לאשורה את החלטת הכניעה והוויתורים של ממשלתו, כי הבנו כיצד הוא תמרן את שריו וכיצד הוא רוצה לתמרן את כל העולם; כי הבנו שהעולם – האמריקנים והערבים – לא יבלע את זה, כי הבנו שמהר מאוד יבוא השלב הבא שבו ביבי ימשיך לתת ויאסר ימשיך לקבל, ויגידו לנו שלא היתה ברירה.

"הממשלה לא עסקה בציור מפות", אמרה הודעת הממשלה. זה מתאים לביבי להעביר החלטה עקרונית על נסיגה, ואת הפרטים – את העיקר, את ציור המפות – תעשה ועדה, ונעבור לסדר-היום... אם היו מראים בממשלה מפות, אולי היה מישהו מתעורר ומתנגד.

ממשלת נתניהו היא המשך לממשלת פרס המורצת, אלא שאצל האחרונה ידענו איפה אנחנו חיים ומה רוצים מאתנו בעוד אצל נתניהו צריך לנחש והניחוש איננו משיג את העורמה והתמרון. הרבי מלובביץ' אמר פעם לשר משה קצב, שאם יש הכרח למסור שטחי ארץ-ישראל לערבים – שתעשה זאת ממשלת שמאל וידנו לא תהיה במעל.

אבל אין הכרח למסור את מחוזות המולדת לאויב ואפשר להישאר בהם ולגרש את האויב מהם. בשביל זה צריכה להיות מנהיגות לאומית, וכזאת עדיין לא קמה. לכן, אין לנו אמון בראש הממשלה.

היו"ר נ' חזן:

אני מודה לך גם על העמידה בלוח הזמנים. הנואם הבא הוא חבר הכנסת אושעיה. הוא היה במליאה לפני שנייה? כן, חבר הכנסת אושעיה, תורך הגיע. אחריו – אחרון הנואמים, חבר הכנסת יהודה לנקרי.

חברי הכנסת, הוסכם שההצבעה על הצעת האי-אמון תתקיים רק בשעה 19:00. לכן, בסיום סדר הנואמים נמשיך בסדר-יומנו ונקיים את ההצבעה סמוך לשעה 19:00. אדוני.

אפי אושעיה (העבודה):

גברתי היושבת-ראש, חברי הכנסת, ביקשתי לברר עם חבר הכנסת זאבי האם הוא דיבר על אדולף ערפאת ולא על ערפאת שאנחנו מכירים.

רחבעם זאבי (מולדת):

אדולף ערפאת זה ערפאת שאתה מכיר. זאת לא הפעם הראשונה שאני קורא לו בכנסת אדולף ערפאת. אדולף הנאצי – – – וערפאת שרצח יהודים כמו האדולף ההוא.

היו"ר נ' חזן:

חבר הכנסת זאבי, דיברת ללא הפרעה.

אפי אושעיה (העבודה):

חבר הכנסת זאבי, אני רוצה להגיד שהרחקת לכת כשאתה מכנה את יאסר ערפאת בשם הצורר הנאצי שגרם לעם ישראל וליהודים בעולם את השואה הגדולה. אני חושב שהמרחק גדול ורב.

רחבעם זאבי (מולדת):

הוא עושה שואה קטנה, מה ההבדל?

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

אתה מבין – כולם משת"פים.

רחבעם זאבי (מולדת):

את תלכי לסטלין שהרג יהודים – – –

היו"ר נ' חזן:

חבר הכנסת זאבי, אתה כמעט עומד לא במליאה.

אפי אושעיה (העבודה):

גברתי היושבת-ראש, אני מבקש להתחיל למדוד את הזמן מעכשיו.

היו"ר נ' חזן:

לא צריך להגזים. זו רק קריאת ביניים.

אפי אושעיה (העבודה):

אני מבקש לומר, שבניגוד לחברי מסיעת העבודה אני מבקש להביע כאן עמדה אישית ולומר, שאם נבחן את סך כל המהלכים של ממשלת נתניהו בהקשר של תהליכי השלום, נתניהו מגשים זאת. אומנם לא בקצב שלנו, אומנם לא על-פי הרצונות שלנו, אומנם לא על-פי המהלכים שקבענו אותם, לקח לו שמונה חודשים לחתום על הסכם עם הפלסטינים והוא מגשים אותו בקצב אטי ולמעשה הפנה עורף לימין בעם ישראל. עובדה שחברון פונתה.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

אני הולך לעשות טלפון. מותר לי?

אפי אושעיה (העבודה):

לך, כן. אני מבטיח לך, סגן השר שלום, שלא נפסיק את הישיבה; ברשותך, גברתי. אדוני סגן השר, קיבלנו את ההסבר שלך.

היו"ר נ' חזן:

יש גם שר במליאה.

אפי אושעיה (העבודה):

אני רוצה לומר, שבהחלטה מאתמול, כשבנימין נתניהו החליט על נסיגה, הנסיגה היא הממשית, לא הפעילה היא התכלית, הפעילה היא כותרת. מה שקורה בפועל הוא, שהליכוד, עם חלום של שתי גדות לירדן, אימץ את תוכנית מפלגת העבודה והוא מיישם אותה אף שהוא מיישם אותה באופן שלומיאל, בצורה לא נכונה.

כשרצו לחתום על הסכם חברון, נסעתי לחברון ללמוד את הנושא מקרוב ושמעתי שם מתנחלים ברובע היהודי, אנשים יוצאים מן הכלל, שאמרו לי: חבר הכנסת אושעיה, ביבי עושה תרגיל לפלסטינים, ביבי לא יחזיר את חברון, יש לנו סיכום אתו, יש לנו דיבור אתו, אנחנו נפגשים אתו ביום-יום. ומה קרה בסוף? הוא פינה את חברון, ביצע את הנסיגה. גם אכל את הצפרדעים וגם גורש מהעיר. מה קרה בפועל? הפלסטינים לא היו מרוצים, גוש הימין שתמך בו לא היה מרוצה, והתוצאה הייתה כפי שהייתה.

גם אתמול, כשהוחלט על הפעילה השנייה, מה שקרה בפועל הוא, שהאמריקנים לא מרוצים, הפלסטינים לא מרוצים ומרגישים אי-אמון כלפיו, כוחות הימין שתקו לימים מספר, אבל הנסיגה תבוצע.

גם התרמית שאין מדינה פלסטינית היא תרמית. הייתי ברמאללה עם כמה חברי כנסת. ראיתי את בית-המחוקקים הפלסטיני, את הממשלה הפלסטינית, את הרשות השופטת הפלסטינית, נסעתי עם פלסטינים לספרד, הם עלו עם הדרכון שלהם למטוס ככל אזרח אחר, יש להם בול, יש להם רשות דואר. המדינה הפלסטינית קיימת בפועל, ואני מציע לא לרמות את העם.

ראש הממשלה הזה אין לו למעשה שום תוכנית מדינית, הוא נגרר, הוא נלחץ, הוא נסחט, והתוצאה המתקבלת היא כפי שהתקבלה אתמול.

אני מתפלא על השותפים הקואליציוניים שהיו מוכנים לפשרה הזאת. הדרך השלישית, שמענו את יהודה הראל, ישראל בעלייה, יש גם מתונים בליכוד שיודעים את המציאות ויודעים את האמת: נתניהו מנסה לרמות את כולם וכל הזמן.

לכן, לסיעת העבודה, שהחליטה היום להצביע אי-אמון, אין אמון בראש הממשלה. ראש הממשלה שבעצמו חתם על ההסכם היה צריך להגשים אותו. אנחנו מאמינים בשלום אמיתי, שלום אמיתי שנובע מחוזק, מביטחון, מתחושה של כבוד הדדי. בואו נכבד את הפלסטינים, את הפרטנרים שלנו, ונאמר להם אחת ולתמיד מה הרצונות שלנו, נגדיר את העתיד במשותף, ואולי כך נצא לדרך חדשה. תודה.

היו"ר ב' חזן:

אני מודה לך. אחרון הנואמים הוא חבר הכנסת יהודה לנקרי.

חברי הכנסת, תשמעו עכשיו צלצול. הצלצול הוא לא על הצבעת אי-אמון אלא על הסעיף הבא בסדר-היום, הצבעה על הודעת ועדת העבודה והרווחה על רצונה להחיל דין רציפות על הצעת חוק. לכן, אל תתבלבלו.

שמריהו בן-צור (מפד"ל):

זה ידוע לאנשים?

היו"ר נ' חזן:

חבר הכנסת בן-צור, כתוב בפירוש בסדר-היום, על-פי הסכמה עם חברי סיעתך, סיעת המפד"ל, שההצבעה על הצעת האי-אמון תתקיים בשעה 19:00, משום שחברי סיעתך ביקשו דחייה. הם נמצאים באזכרה.

שמריהו בן-צור (מפד"ל):

מקובל, אבל לגבי האפשרות להקדים ההצבעה הזו – – –

היו"ר נ' חזן:

אני ממשיכה בסדר-היום, אין מה לעשות, זו דרכה של הכנסת שהיא עומדת בסדר-יומה.

יוסי כץ (העבודה):

זה נעשה בהסכמה. דבר שני, זה מעמיד בסך הכול את המצב כפי שהיה בכנסת הקודמת.

שמריהו בן-צור (מפד"ל):

אין דבר כזה. אתה לא יכול להחליט על הצבעה כל זמן שלא היה דיון או שלא שמענו – – – אתה בא ואומר – – –

היו"ר נ' חזן:

חבר הכנסת שמריהו בן-צור, אני מבקשת ממך לשבת.

אני מבררת את הסיכומים בוועדת הכנסת. בינתיים, חבר הכנסת לנקרי ינאם. ייתכן מאוד שהיה סיכום גם לגבי הצבעות נוספות. אני מבררת את העניין.

יהודה לנקרי (הליכוד-גשר-צומת):

גברתי היושבת-ראש, כנסת נכבדה, יכולתי לשער שהחלטת הממשלה מאמש עלולה היתה גם לגולל מנה הגונה של ביקורת ואפילו קורטוב של ספקנות – – –

הי"ר נ' חזן:

סליחה, אדוני. חברי הכנסת, למען הסר ספק, לא יתקיימו הצבעות לפני השעה 19:00 בכל נושא על-פי הסדר בוועדת הכנסת. אנא, דאגו לך שיושבי-ראש הישיבה מודעים היטב לסיכומים של ועדת הכנסת.

חבר הכנסת לנקרי, תתחיל מהתחלה, בבקשה.

יהודה לנקרי (הליכוד-גשר-צומת):

תודה רבה. גברתי היושבת-ראש, כנסת נכבדה, אמרתי שיכולתי לשער שהחלטת הממשלה מאמש עלולה היתה לגולל מנה הגונה של ביקורת ואפילו קורטוב ספקנות ותהייה. ואכן, החלטת ממשלת ישראל מאתמול מנוסחת בתכניה, במשמעויותיה באורח מעורפל מדי ברוחה ובלשונה כדי לעורר הזדהות ללא סייג. אבל על רקע האופל המדיני שבו התהלכנו בחודשים האחרונים, גברתי היושבת-ראש, על רקע חוסר ההשראה, על רקע העקרות והשיממון המדיניים שפקדו את תהליך אוסלו – – –

הי"ר נ' חזן:

חבר הכנסת צוקר, חבר הכנסת לנקרי, אדם מנומס, מנסה לנאום. קשה לו, קשה לו, אדוני. חבר הכנסת לנקרי, אנא המשך. חבר הכנסת לנקרי, אתה רשאי לא לדבר, אבל יש לך בכל זאת חמש דקות.

יהודה לנקרי (הליכוד-גשר-צומת):

אני מודה לך, גברתי היושבת-ראש.

חיים רמון (העבודה):

— — — זה רעיון לא רע.

יהודה לנקרי (הליכוד-גשר-צומת):

נכון. חבר הכנסת חיים רמון, אמרתי שעל רקע האופל המדיני שבו התהלכנו בחודשים האחרונים, על רקע חוסר ההשראה, על רקע העקרות והשיממון המדיניים שפקדו את תהליך אוסלו, וזאת לא רק באשמת ממשלת ישראל כי אם גם באשמת הפלסטינים, שחלק מהם עדיין לא זנחו, כפי שאתה יודע, חבר הכנסת חיים רמון, את העימות ואת הטרור כתפיסת עולם, כמכשיר להשגת יעדים מדיניים – על רקע כל אלה החלטת הממשלה מאתמול גם בערפולה, גם בנזילותה, מהווה התבהרות מדינית יקרת ערך.

וכל כך למה? משום שעבור ממשלה שהיא אינה המשך טבעי, אידיאולוגי ופוליטי לממשלה הקודמת, עבור ממשלה שאפילו מצויה היתה במקורה בתכלית הניגוד והשלילה לממשלה הקודמת, לעסוק, להיערך, לתכנן אפילו בתוך הערפול הנוכחי, פריסה מחדש, דהיינו נסיגה משטחים ביהודה ושומרון – זהו ביטוי לכך שהממשלה הנוכחית מעוניינת למלא את המרכיב המדיני של אותה נוסחה ידועה: שלום בטוח. סוף סוף אולי אנחנו מקבלים כאן ביטוי קל כלשהו ליכולתה של הממשלה הנוכחית אכן למלא בביטוי מדיני את הנוסחה של שלום בטוח.

חיים רמון (העבודה):

עכשיו קיבלו החלטה יותר גרועה. הממשלה החליטה על הסכם חברון. זה היה בהחלט התבהרות. עכשיו החליטה הממשלה לעשות עננה מעל חברון ולחסל את חברון. איך אתה אומר שזו התקדמות? אם היינו צעד אחד על פי תהום, זו התקדמות לתוך התהום.

יהודה לנקרי (הליכוד-גשר-צומת):

ובכן, הממשלה ביצעה את הסכם חברון, וזה היסוד לאמונתי, שממשלה שבאה מתכלית הניגוד והשלילה להסכמי אוסלו ולעקרון הוויתור על שטחי ארץ-ישראל, כשהיא מתבטאת אפילו סביב 6% או 8%, זה בעיני שבירת עיקרון אידיאולוגי חשוב. תן סיכוי אולי לצוות השרים המצומצם לעשות את שלו.

חיים רמון (העבודה):

היא החליטה את זה כבר מזמן.

יהודה לנקרי (הליכוד-גשר-צומת):

אני רוצה לומר לך, שבעיני ההחלטה הזו, כל כמה שהיא לא מספקת, היא בכל זאת המשך לוגי לחידוש השיחות והמשא-ומתן בווינגטון בראשות שר החוץ דוד לוי וראש המשלחת הפלסטינית אבו-מאזן.

אברהם שוחט (העבודה):

— — —

חיים רמון (העבודה):

חבר הכנסת לנקרי, אתה יודע שאני מעריך את שר החוץ. שר החוץ נכנע כניעה מבישה למתנגדי הסכמי אוסלו בממשלה. מראש הממשלה אין לי ציפיות. משר החוץ יש לי ציפיות.

יהודה לנקרי (הליכוד-גשר-צומת):

אתה יכול להיות סמוך ובטוח שלולא שר החוץ לא היינו מגיעים אפילו להחלטה הזו.

חיים רמון (העבודה):

זו החלטה גרועה.

יהודה לנקרי (הליכוד-גשר-צומת):

אם ההחלטה הזו לא תבוא לידי מימוש משמעותי מבחינת היקפי הנסיגות, לשר החוץ לא יהיה מקום בממשלה הנוכחית. בזאת אתה יכול להיות בטוח.

על כן, אני רוצה לומר, יש מקום לבקש, לתבוע מצוות השרים המצומצם ליצור נוסחה מדינית, שיהיה בכוחה לא רק להוות מנוף להמשך התהליך, כי אם לביסוס אותן נסיגות כפי שצפוי עד להסדר הקבע.

אני מאמין, שממשלה, אפילו בגרסת ראש הממשלה נתניהו, המסוגלת עקרונית להגיע להסדר קבע מואץ, ועוד בנסיגה של 40%–50%, אם להאמין לתפיסתו הראשונית, הרי אין לה קושי כאן ועכשיו להחליט על ויתור של 12%. מה הם 12% עכשיו ובפעימה השלישית, אם פניה מיועדים ל-40%–50%, ואולי אף יותר?

על כן, גברתי היושבת-ראש, חברי הכנסת, אני מאמין, שעם כל הלוקה בחסר בהחלטה הזו, עם כל ממדיה המעורפלים, יש בהחלט לברך על ההתבהרות החלקית הזו ולחזק אותם שרים ואותם חלקים בממשלה שמוכנים לקדם קידום משמעותי את התהליך הזה.

על כן, גברתי היושבת-ראש, אני סבור שהחלטת האי-אמון אינה רלוונטית והיא מופרזת ביחס להחלטת הממשלה, בהקשר החיובי הגלובלי. תודה רבה.

הי"ר נ' חזון:

אני מודה לחבר הכנסת יהודה לנקרי. אדוני, סגן שר הביטחון, אני מבינה שאתה מבקש לומר דברים בתור השר המתאם בין הממשלה לבין הכנסת. אדוני סגן השר, בבקשה.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

גברתי היושבת-ראש, חברי הכנסת, שמענו היום הצעות רבות, בעצם ביקורת רבה של חלקים רחבים באופוזיציה על הממשלה ועל החלטתה מאתמול.

נסים דהן (ש"ס):

גם מהקואליציה.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

גם מהקואליציה. אבל לא שמעתי, אף לא אחד שמציע הצעה לפתרון, הצעה חלופית.

חיים אורון (מרצ):

אתה מגזים.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

לא עלה אפילו אחד ואמר מהי עמדתו. ההצעה של הממשלה גרועה, ההצעה של הממשלה אינה טובה, ההצעה של הממשלה היא רמייה, ההצעה של הממשלה היא הונאה – – –

חיים רמון (העבודה):

בשתי דקות נעלה ונסביר.

חיים אורון (מרצ):

היו"ר נ' חזן:

חבר הכנסת רמון.

חיים רמון (העבודה):

נשמיע לו.

היו"ר נ' חזן:

אבל דווקא סגן השר יחסית ישב פה הרבה יותר ממך.

חיים רמון (העבודה):

נשמיע לו. אפשר לדבר קצת. אם יש לשר בעיה של ליקוי שמיעה או של תשומת לב, אני מוכן לעלות לשתי דקות, כדי לתקן את המעוות.

היו"ר נ' חזן:

אבל פשוט אין לך זכות דיבור במקרה זה. תודה על ההצעה, היא נדיבה ביותר.

חיים רמון (העבודה):

הוא חכם, הוא יבין.

הי"ר נ' חזן:

כן, אדוני.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

גברתי היושבת-ראש, לאור בקשתך נאלצתי, הוכרחתי, שהיתי כל הדיון כאן. יצאתי לעשר דקות, במהלכן היתה איזו תקרית עם אחד השרים, היושבת-ראש הפסיקה את הישיבה – –

הי"ר נ' חזן:

חצי שעה, אדוני.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

– – נאלצתי לחזור, ומאז אני נוכח, שומע ומקשיב. אבל, מה לעשות, אתה, חבר הכנסת חיים רמון, לא היית כאן בכלל – –

חיים רמון (העבודה):

אני הייתי.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

– – ולא יכולת לשמוע את האחרים.

אורי אור (העבודה):

שמעתי, לא הסכמתי.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

חבר הכנסת אורי אור, זה שלא הסכמת זה דבר אחד, אבל הייתי מצפה שתבואו אתם, אנשי מפלגת העבודה, ותגידו: אנחנו מציעים, במקום מה שהצעתם, פעימה שלישית, 90%, מדינה פלסטינית, משהו. כשחבר הכנסת ביילין אומר – – –

עוזי ברעם (העבודה):

מה שאמרת עד עכשיו מקובל.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

יפה. חבר הכנסת עוזי ברעם, ידידי, אתה אדם הגון. חבר הכנסת יוסי ביילין אמר לי, אומנם זה היה בשיחה, לא כאן, אבל נכחו הרבה אנשים, כך שזו לא היתה שיחה אישית, פרטית, בינינו, שהוא חושב שמדינה פלסטינית זה טוב לעם ישראל.

עוזי ברעם (העבודה):

נכון.

אורי אור (העבודה):

חבר הכנסת שטרית אמר את זה. מה אתה רוצה?

סגן שר הביטחון ס' שלום:

מאחר שהוא אמר את הדברים, חבר הכנסת עוזי ברעם, הייתי מצפה שיושב-ראש מפלגת העבודה יאמר את דברו בעניין. אבל, ברגע שהוא עמום, ברגע שהוא אינו מודיע את דעתו, אני רוצה לדעת מהי עמדת מפלגת העבודה. מדינה פלסטינית, פשרה טריטוריאלית – – –

רן כהן (מרצ):

תשאל את חבר הכנסת מאיר שטרית מה הוא חושב.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

השארת ההתנחלויות, ממשלת אחדות לאומית, מהי עמדתכם?

חיים רמון (העבודה):

אדוני סגן השר, תן לנו להגיד, או שאתה לא רוצה.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

אני באמת בעניין הזה – – –

חיים רמון (העבודה):

– – –

סגן שר הביטחון ס' שלום:

לא שאני לא רוצה, יש כל מיני כללים כאן.

חיים רמון (העבודה):

אפשר, תאמין לי, אם אתה רוצה – – –

סגן שר הביטחון ס' שלום:

אני רוצה להגיד לך, חבר הכנסת רמון – – –

רן כהן (מרצ):

אפשר עד השעה 19:00.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

יש לנו הסכמה אתכם דווקא, עד השעה 19:00 – – –

רן כהן (מרצ):

תעשה הפסקה עד 19:00.

היו"ר נ' חזן:

חבר הכנסת כהן, סגן השר, בתור השר המתאם בין הממשלה לבין הכנסת, רשאי לעלות ולנאום, וזה בדיוק מה שהוא עושה – –

רן כהן (מרצ):

זה נכון.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

אמר לי חבר הכנסת רמון – – –

היו"ר נ' חזן:

– – זו זכותו. אני חייבת להגן עליו בעניין הזה.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

חבר הכנסת רן כהן, היה לנו עכשיו דיון קצר כאן. חבר הכנסת אורון מספר, שאתמול בשעה 22:00 התקשר אליו חבר הכנסת חנן פורת וביקש את ההסכמה שלו, בתור מגישי ההצעה, שההצבעה תהיה רק בשעה 19:00, כי המפד"ל הולכת לאזכרה.

רן כהן (מרצ):

עד השעה 18:45, אני ניהלתי את זה.

הי"ר ב' חזן:

ההסכמה היתה עד השעה 19:00.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

לא רק זה, אומר לי חבר הכנסת אורון, שמייד עלה בראשו מדוע חבר הכנסת חנן פורת בכלל צריך לפנות אליו. מספיק שסגן שר הביטחון יעלה למעלה, ידבר, ובזה נגמר העניין. אז הוא לא יודע מה הוא אמר, וזה מה שקרה.

חיים אורון (מרצ):

אני מצטרף אליך. יש לך בעיה בממשלה הזאת, אז ריחמתי עליך.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

קודם כול, עשית לי טוב. היום הייתי נוכח פה כל היום. חבר הכנסת חיים רמון, אתה נחשב היום ליד ימינו של אהוד ברק.

חיים רמון (העבודה):

שמאלו.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

יד שמאל, זה גרוע.

חיים רמון (העבודה):

יד ימינו ויד שמאלו.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

יד שמאלו זה אחד שעושה לו סבוטאז'. חבר הכנסת שחל, חבר הכנסת ברק יודע את זה?

חיים רמון (העבודה):

— — — אני לקחתי מאריק שרון.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

חבר הכנסת שחל, אתה בתור הוותיק בבית הזה, ממפלגת העבודה, חוץ מחבר הכנסת שמעון פרס, שזכותו כמובן עומדת לו; אתה חבר כנסת ותיק, מ-1970, חבר כנסת בכיר, שירתת בהרבה ממשלות, היית שר מצוין, לדעתי – כשאתה שומע שחבר הכנסת חיים רמון מעיד על עצמו שהוא יד שמאלו של יושב-ראש מפלגת העבודה, חבר הכנסת ברק, מה זה אומר? שהוא עוזר לו? שהוא לא עוזר ולא מזיק או שהוא מזיק?

חיים רמון (העבודה):

עוזר לו.

משה שחל (העבודה):

הוא רוצה להיות קרוב ללב.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

הבנתי.

חיים רמון (העבודה):

חבר הכנסת שחל נותן עצות חינם טובות.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

רק בשביל זה היה כדאי לי לבוא לכאן, לשמוע אותך אומר מלה טובה על חבר הכנסת משה שחל; רק בשביל זה היה לי שווה לעלות. יש דברים שאתה אומר שלעולם לא יקרו, אבל הנה קרו. הרי כולנו זוכרים – – –

חיים רמון (העבודה):

הכרתי בטעות כלפי חבר הכנסת שחל, וגם ביקשתי סליחה.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

הודית בטעותך? אתה יודע מה? גם סליחה. לכן, חבר הכנסת רמון, גם בגלל מה שאמרת, ליד חבר הכנסת שחל, לא אחזור על הציטוטים שזכורים לי כאן בראש.

חיים רמון (העבודה):

אני רואה שהנאומים שלי עושים עליך רושם עז.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

הציטוטים כלפי חבר הכנסת שחל, גם בתקשורת הם היו, לא רק כאן. לכן, אני לא אומר: מי אמר על מי.

חבר הכנסת חיים רמון, אני רוצה לדעת מה עמדת מפלגת העבודה? במשך שנים – – –

חיים רמון (העבודה):

תן לי שתי דקות.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

חבר הכנסת חיים רמון, במשך שנים דובר על כך שמפלגת העבודה היא סופרמרקט של רעיונות. זה היה מצב שהיו יונים, היו נצים. מצד אחד היה שפייזר, ומצד שני לובה אליאב.

עוזי ברעם (העבודה):

— — — שפייזר

סגן שר הביטחון ס' שלום:

לא משנה, אבל הוא היה במחנה הנצים. היו גילי, גולדה ולובה אליאב מצד שני — — —

רן כהן (מרצ):

— — —

סגן שר הביטחון ס' שלום:

תמיד שאלו מה עמדת מפלגת העבודה. כשהיה הסכם אוסלו, פתאום היה איזה מצב שהייתי אומר: לא מאה אחוז, חבר הכנסת זיסמן לא תמך, חבר הכנסת קהלני לא תמך, אבל, בוא נאמר, הרוב המכריע הסכים להסכם אוסלו.

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת שפי. חבר הכנסת שטרית.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

חבר הכנסת שפי, חבר הכנסת גדליה גל גם היה לו קצת — — —

היו"ר ד' תיכון:

השר שטרית.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

לכן, אני שואל את עצמי, כאשר חבר הכנסת ביילין אומר שהוא בעד מדינה פלסטינית, כאשר חבר הכנסת עוזי ברעם בעד מדינה פלסטינית, כאשר חבר הכנסת חיים רמון בעד מדינה פלסטינית – – –

חיים רמון (העבודה):

אני לא בעד, הייתי – – –

סגן שר הביטחון ס' שלום:

לא, אתה לא בעד. אז אני רוצה לדעת – – –

חיים רמון (העבודה):

אני בעד שלא נהיה שם, שיעשו מה שהם רוצים.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

העמדה של מי קובעת?

חיים רמון (העבודה):

אני בעד שלא נהיה שם.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

הציבור עכשיו רוצה לדעת, האם חבר הכנסת ברעם קובע? האם חבר הכנסת ברק קובע? האם חבר הכנסת ביילין קובע? האם חבר הכנסת רמון קובע? מי קובע? מה העמדה של מפלגת העבודה?

רן כהן (מרצ):

חבר הכנסת שטרית קובע מדינה פלסטינית.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

חבר הכנסת רן כהן, תראה איך אתה אוחז את המקל בשני הקצוות. בוא ואגיד לך למה.

עוזי ברעם (העבודה):

— — —

סגן שר הביטחון ס' שלום:

קודם, כאשר אמרתי לך לגבי חלוקת ירושלים, עמדתם של חבר הכנסת דדי צוקר וזהבה גלאון, אמרת לי: זו לא עמדת הסיעה, הם יכולים להיות – העמדה של חבר הכנסת שטרית איננה של הסיעה. אז תחליט, או שמיעוט אינו קובע בתוך הסיעה – — —

רן כהן (מרצ):

— — —

סגן שר הביטחון ס' שלום:

לא, אבל אתה צריך לבוא ולהגיד ולהיות עקבי. אמרת לי קודם, שחבר הכנסת צוקר וזהבה גלאון אינם קובעים, ועמדת הסיעה במועצה התקבלה וקבעה שאתה נגד חלוקת ירושלים.

רן כהן (מרצ):

נכון.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

לכן, העמדה של חבר הכנסת שטרית אינה קובעת, כי העמדה של הממשלה היא עמדה אחרת. אז אתה לא יכול לאחוז את המקל בשני הקצוות. או שהמיעוט קובע, או שהוא לא קובע.

חיים רמון (העבודה):

-- --

סגן שר הביטחון ס' שלום:

אני באמת בעניין הזה -- --

חיים רמון (העבודה):

אתה יודע למה אין היגיון -- -- לא היתה ולא תהיה לעולם.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

חבר הכנסת רמון, הוא דיבר אחרי בתוכנית של דליה יאירי.

חיים רמון (העבודה):

ברדיו.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

הוא דיבר אחרי אצל דליה יאירי, אתה כנראה לא קם ב-08:10, אתה קם רק ב-08:25.

חיים רמון (העבודה):

לא, לא, אני שמעתי גם אותך וגם אותו. היום קמתי מוקדם.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

אז אם שמעת אותי, אני אמרתי שהממשלה הולכת לפעימה נוספת. הממשלה רוצה להגיע לפעימה נוספת, הממשלה תעשה הכול כדי להמשיך, אבל אני באמת אומר -- --

חיים רמון (העבודה):

סגן שר הביטחון ס' שלום:

אתה אומר שהשר רפאל איתן אמר משהו.

חיים רמון (העבודה):

סגן שר הביטחון ס' שלום:

ולימור לבנת, או.קיי. אבל אני שואל אותך, מי קובע במפלגת העבודה עוזי ברעם או חיים רמון? יוסי ביילין או אהוד ברק?

חיים רמון (העבודה):

ועידת המפלגה.

רן כהן (מרצ):

אנשי השטח, חיים רמון.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

יוסי ביילין או אהוד ברק?

חיים רמון (העבודה):

ועידת המפלגה.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

מי קובע? הרי אתה אומר שאתה נגד מדינה פלסטינית.

בנימין בן-אליעזר (העבודה):

— — —

סגן שר הביטחון ס' שלום:

לאהוד ברק אין עמדה בשום נושא, אין לו עמדה, אדם ללא עמדות. מעולם לא שמענו אותו מביע עמדה בנושא כלשהו, לא יודע בדיוק. והיום הוא בא ומספר לנו — — —

חיים רמון (העבודה):

— — —

סגן שר הביטחון ס' שלום:

יש לו עמדה לאהוד ברק? חבר הכנסת בן-אליעזר, אתה נחשב מתומכיו המובהקים של אהוד ברק, יש לאהוד ברק עמדות?

קריאות:

— — —

סגן שר הביטחון ס' שלום:

יש לו עמדות? אני שואל בשיא הרצינות.

בנימין בן-אליעזר (העבודה):

בחיך, סילבן, יש לי שתי חתונות.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

באים ואומרים היום שאנחנו צריכים לקבל את הסכמת האמריקנים. מה זה אומר, חבר הכנסת רמון?
צריכים לקבל את הסכמת האמריקנים, מה זה אומר? היום היושב-ראש שלך אמר שצריך לקבל את
הסכמת האמריקנים להצעה הזאת.

חיים רמון (העבודה):

עלינו לתאם עם האמריקנים. אתה רואה שאתה מסלף. צריך לתאם עם האמריקנים בפעימה
הראשונה.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

אין עמדת ממשלה. מי קובע? ערפאת? קלינטון? או ראש הממשלה?

חיים רמון (העבודה):

לבד, אבל נתאם עם האמריקנים.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

אני לא מבין את העניין.

חיים רמון (העבודה):

סגן שר הביטחון ס' שלום:

עם כל הרצון, אני רוצה לדעת, אם וכאשר תהיו בשלטון, אתם תחליטו לבד? או שמי שיכתיב לכם יהיו
ערפאת ונשיא ארצות-הברית?

חיים רמון (העבודה):

— — —

סגן שר הביטחון ס' שלום:

לבד, יפה. מאחר שאנחנו מחליטים לבד אז יש החלטת הממשלה שקובעת בצורה מפורשת — — —

חיים רמון (העבודה):

— — —

סגן שר הביטחון ס' שלום:

לקרוא לך? הממשלה החליטה, ש"לפני הסדר הקבע יבוצע שלב נוסף של היערכות מחדש ביהודה ושומרון".

חיים רמון (העבודה):

— — —

היו"ר ד' תיכון:

רבותי, נא לשבת.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

החלטת ממשלת ישראל, זה לא מקובל עליך?

חיים רמון (העבודה):

לא, זה בניגוד להסכם חברון. למה לימור לבנת תמכה בזה? כי בהסכם חברון — — —

סגן שר הביטחון ס' שלום:

אתה לא היית נוכח.

חיים רמון (העבודה):

— — —

סגן שר הביטחון ס' שלום:

אתה לא היית נוכח כשאני דיברתי. אבל אני רוצה לשאול אותך, חבר הכנסת חיים רמון, אתה נחשב
— — —

חיים רמון (העבודה):

— — —

סגן שר הביטחון ס' שלום:

אתה בכיר במפלגת העבודה, אני רוצה לשאול אותך, וכשלא היית שאלתי קודם את אהוד ברק ואת
יוסי שריד, כאשר מרואן כנפאני אומר שהחלטת ממשלת ישראל היא החלטה מעודדת, איך אתה
חושב שהיא לא טובה?

חיים רמון (העבודה):

— — — זה לעודד את הפלסטינים שהיא טובה — — —

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת הראל. השר לוי. חבר הכנסת שטרן.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

הרי הוא הוציא הודעה שזו החלטה מעודדת.

חיים רמון (העבודה):

— — — כנפאני מרוצה כי — — —

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת בדש.

חיים רמון (העבודה):

אם כנפאני מרוצה, אז אני מודאג.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

כשחנאן עשראווי אמרה שהיא לא מרוצה, מה אני צריך לחשוב?

חיים רמון (העבודה):

— — —

סגן שר הביטחון ס' שלום:

אז תחליט. כאשר כנפאני אומר שההחלטה מעודדת, וזו היתה תגובה ראשונה — — —

חיים רמון (העבודה):

— — —

נואף מסאלחה (העבודה):

אנחנו משוכנעים.

חיים רמון (העבודה):

סגן שר הביטחון ס' שלום:

אני רוצה לדעת סוף סוף מה עמדת מפלגת העבודה. האם יוסי ביילין קובע, או ברק קובע? האם עוזי ברעם קובע, או אתה קובע? אתם בעד מדינה פלסטינית או לא? אני כבר אמרתי לך, שלצערי הרב היושב-ראש שלכם אהוד ברק אין לו עמדה בשום נושא, הוא לא יודע להחליט, הוא לא יודע להגיד, הוא לא יודע לומר, אין לו עמדות. הוא צריך שהאמריקנים יגידו לו מה העמדה. איזו צורה זו? נו, באמת, אדם שטוען להיות ראש הממשלה רוצה שיכתיבו לו? הוא לא רוצה להיות ראש ממשלה ריבוני? אני רוצה לדעת מה עומד מאחורי הדבר הזה.

לכן, אדוני היושב-ראש, אני באמת מבקש לדעת, האם אנחנו יכולים להמשיך ולהתקדם בתהליך? התשובה היא: כן. האם אפשר להגיע להסכמות עם הפלסטינים? התשובה היא: כן.

משה פלד (הליכוד-גשר-צומת):

איך? מתי?

סגן שר הביטחון ס' שלום:

התשובה היא: כן. חבר הכנסת פלד, התשובה היא: כן.

— — — ההסכמות האלה שתהיינה עם הפלסטינים, אני מאוד מקווה שתובלנה אותנו — — —

אורי אור (העבודה):

סגן שר הביטחון ס' שלום:

פלד מאמין, רק חושב שתהיה בעיה. אני רוצה להגיד לך, חבר הכנסת אורי אור, שלאחר שנגבש את ההסכמה לפעימה השנייה ונלך להסדר הקבע, אני מאוד מקווה שאפשר יהיה בתוך חודשים מספר, במשא-ומתן מזורז, להגיע להסדר הקבע. אם אכן נעשה זאת, לא נצטרך להגיע למאי 1999; במאי

1999 תהיה אולי נקודה בעייתית, כאשר ערפאת יודיע שהוא, באופן חד-צדדי, מכריז על מדינה פלסטינית. אני רוצה לומר בצורה שאינה משתמעת לשתי פנים: כל הכרזה על החלטה חד-צדדית של ערפאת תוביל באופן טבעי להחלטות מצדנו. הדבר הזה אינו יכול להישאר כהחלטה חד-צדדית של ערפאת. לכן אנחנו רוצים להתקדם ורוצים להמשיך, אבל כל החלטה כזאת מחייבת מהלך דו-צדדי ומחייבת להגיע למסקנה שאנחנו יכולים להגיע.

לכן, אם יש לכם דרישות מאתנו, חבר הכנסת חיים רמון, אני לא מבין איך אין לכם דרישות מהצד השני, איך אין לכם דרישות מהצד הפלסטיני, שלפיהן גם הם צריכים למלא את ההתחייבות. ההתחייבות הזו היא התחייבות שקובעת בצורה שאינה משתמעת לשתי פנים, שהם צריכים לעשות הכול בנושא הטרור. הם צריכים לעשות הכול בשורה ארוכה של נושאים שעליהם הם התחייבו. לצערי הרב, עד עכשיו הם לא עשו את הדברים. לכן, חיים רמון, אם יש לך הצעה, אני מוכן לשמוע אותה. בוא תאמר לי אתה מה ההצעה שלך.

חיים רמון (העבודה):

סגן שר הביטחון ס' שלום:

אדוני היושב-ראש, אני מוכן לתת לו שתי דקות שיאמר את דברו.

חיים רמון (העבודה):

סגן שר הביטחון ס' שלום:

בדקה אחת, אם אתה מוכן, אני מוכן שתאמר את דברך.

קריאות:

סגן שר הביטחון ס' שלום:

אם היושב-ראש מוכן, אני מוכן. אין לי בעיה, תאמר אתה מה אתה חושב ואז באמת נגיע לאותה מסקנה.

בנימין בן-אליעזר (העבודה):

קריאות:

סגן שר הביטחון ס' שלום:

אני חשבתי שרק כשיש "מרכז" צריך לרוץ לכל האירועים.

היו"ר ד' תיכון:

רבותי, נא לשבת, אנחנו קרבים להצבעה. אדוני שר הפנים, אדוני סגן שר הבינוי והשיכון, נא לשבת. אדוני שר העבודה והרווחה, הואל לשבת. חבר הכנסת הראל. אדוני ראש העיר. חבר הכנסת בויס, הואל לשבת. רבותי העוזרים.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

אדוני היושב-ראש, אני מבקש מהכנסת לדחות את הצעת האי-אמון. תודה רבה.

היו"ר ד' תיכון:

תודה. רבותי, בפעם האחרונה, נא לשבת. חבר הכנסת דוד טל, נא לשבת. רבותי העוזרים, לא להרעיש. אדוני הסדרן, תוציא את כל העוזרים משם. נא לשבת, רבותי.

אנחנו ניגשים להצבעה. הצעת סיעות מר"צ-חד"ש-בל"ד להביע אי-אמון לראש הממשלה בשל הצבעת הממשלה בנושא הפעימה השנייה. רבותי, בעד האי-אמון, נגד האי-אמון – אפשר להצביע.

הצבעה מס' 1

בעד הצעת סיעות מר"צ-חד"ש-בל"ד להביע אי-אמון לראש הממשלה – 45

נגד – 50

נמנעים – אין

הצעת סיעות מר"צ-חד"ש-בל"ד להביע אי-אמון לראש הממשלה לא נתקבלה.

היו"ר ד' תיכון:

בעד – 45, נגד – 50, אין נמנעים – הצעת האי-אמון לא נתקבלה, רבותי.

הודעת ועדת העבודה והרווחה על רצונה להחיל דין רציפות על הצעות חוק

היו"ר ד' תיכון:

אנחנו עוברים לנושא הבא – הצבעה על הודעת ועדת העבודה והרווחה להחיל דין רציפות על הצעת חוק לתיקון פקודת הרופאים (מס' 3) (פטור מחובת בחינות), התשנ"ה-1995. רבותי, בעד, נגד – אפשר להתחיל להצביע.

הצבעה מס' 2

בעד הודעת ועדת העבודה והרווחה – 49

נגד – 37

נמנעים – אין

הודעת ועדת העבודה והרווחה על רצונה להחיל דין רציפות על הצעת חוק לתיקון פקודת הרופאים (מס' 3) (פטור מחובת בחינות), התשנ"ה-1995, נתקבלה.

היו"ר ד' תיכון:

בעד – 49, נגד – 37. הכנסת מחילה את דין הרציפות על הצעת החוק.

הצעת ועדת הכנסת לתיקון סעיפים 49א ו-143 לתקנון הכנסת

היו"ר ד' תיכון:

הצעת ועדת הכנסת לתיקון סעיפים 49א ו-143 לתקנון הכנסת. את ההצעה יציג ממלא-מקום היושב-ראש הזמני של ועדת הכנסת.

חיים אורון (מרצ):

— — —

היו"ר ד' תיכון:

לא נרשמת.

קריאה:

אי-אפשר.

היו"ר ד' תיכון:

היית צריך להשיג, ואז היית יכול לדבר.

מאיר שטרית (ממלא-מקום היו"ר הזמני של ועדת הכנסת):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה — — —

היו"ר ד' תיכון:

רבותי, נא לשבת.

מאיר שטרית (ממלא-מקום היו"ר הזמני של ועדת הכנסת):

ביום כ"ז – – –

היו"ר ד' תיכון:

איך אומר חבר הכנסת שטרית? כשהוא באופוזיציה הוא נגד, וכשהוא בקואליציה הוא בעד. האופוזיציה הופכת לקואליציה. בבקשה.

מאיר שטרית (ממלא-מקום היו"ר הזמני של ועדת הכנסת):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, יש פה שני תיקונים לתקנון הכנסת שאושרו בוועדת הכנסת, הונחו על שולחן הכנסת ולא התקבלה שום השגה עליהם. נצטרך רק להצביע על אישורם.

אני מתכבד, אדוני יושב-ראש הכנסת, לקרוא את שני התיקונים. ראשית – תיקון לתקנון הכנסת, סעיף 49א: ביום כ"ז בתשרי התשנ"ח – 28 באוקטובר 1997, הניחה ועדת הכנסת על שולחן הכנסת הצעה לתיקון סעיף 49א לתקנון הכנסת. בתיקון מוצע, כי בסעיף 49א לתקנון הכנסת, בסעיף קטן (ב)(3), במקום המלים: "יהיה נוכח", יבוא: "ישתתף".

סעיף 49א עוסק בנוהל הדיון בהשתתפות ראש הממשלה כאשר מוגשת דרישה לקיים דיון בהתאם לסעיף 52(ב) לחוק-יסוד: הממשלה.

היו"ר ד' תיכון:

רק רגע, לא שומעים.

מאיר שטרית (ממלא-מקום היו"ר הזמני של ועדת הכנסת):

מה אני יכול לעשות?

היו"ר ד' תיכון:

רק רגע. חבר הכנסת רענן כהן, אפשר לקבל את תשומת לבך? חבר הכנסת אבי יחזקאל, הרי תצביע בעוד דקה ואין לך מושג. חבר הכנסת אלי בן-מנחם, הואל לשבת. רבותי, נא לשבת.

מאיר שטרית (ממלא-מקום היו"ר הזמני של ועדת הכנסת):

ועדת הכנסת קבעה את סדרי הדיון ואת חלוקת הזמנים בין הסיעות ותיקנה את התקנון בהתאם.

חבר הכנסת מאיר שטרית הגיש הצעה לתיקון סעיף 49א(ב)(3) לתקנון, ולפיה ראש הממשלה לא "יהיה נוכח" בכל מהלך הדיון אלא "ישתתף" בדיון.

בהתאם לתקנון המתינה ועדת הכנסת 14 יום להגשת השגות, אולם כאמור, לא הוגשו השגות, ולכן אבקש מהכנסת, על-פי סעיף 152 לתקנון, להצביע ללא דיון ולאשר את התיקון הזה. תודה.

נוסח הסעיף, אדוני: בסעיף 49א לתקנון הכנסת, בסעיף קטן (ב)(3), במקום "יהיה נוכח", יבוא: "ישתתף".

לקרוא גם את השני, אדוני?

היו"ר ד' תיכון:

כן. נקיים שתי הצבעות.

מאיר שטרית (ממלא-מקום היו"ר הזמני של ועדת הכנסת):

התיקון השני מדבר על החלפת סעיף 143 לתקנון. אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, ביום כ"ה בתמוז התשנ"ז, 30 ביולי 1997, הניחה ועדת הכנסת הצעה לתיקון תקנון הכנסת כדלקמן: החלפת סעיף 143. 1. במקום סעיף 143 לתקנון הכנסת יבוא: "הצעת חוק זהה. 143(א). החליטה הכנסת להסיר את הצעת החוק מסדר-היום – אם לפי סעיף 137 ואם לפי סעיף 139 – או שחזר בו חבר הכנסת מהצעתו לפי סעיף 142, לא יתקיים דיון מוקדם בהצעת חוק זהה או דומה בעיקרה לפני עבור תקופה של שישה חודשים מהיום שההצעה הקודמת הוסרה מסדר-היום או שהמציע חזר בו ממנה, אלא אם ראה יושב-ראש הכנסת שחל בינתיים שינוי של ממש בנסיבות; ימי פגרה לא יבואו במניין התקופה האמורה של שישה חודשים.

"(ב) קבע יושב-ראש הכנסת שהצעת חוק היא זהה או דומה בעיקרה להצעת חוק קודמת, כאמור בסעיף קטן (א), ואין הוא רואה שחל בינתיים שינוי של ממש בנסיבות, רשאי חבר הכנסת שהגיש את הצעת החוק לערער תוך שבועיים בפני ועדת הכנסת.

"(ג) התיר יושב-ראש הכנסת דיון מוקדם בהצעת חוק, רשאי כל אחד מחברי הכנסת, כל עוד לא התקיים הדיון, לפנות אל ועדת הכנסת ולבקש כי תקבע שהצעת החוק זהה או דומה בעיקרה להצעת חוק קודמת וכי לא חל שינוי של ממש בנסיבות; קבעה ועדת הכנסת כאמור, לא יתקיים דיון מוקדם בהצעת החוק לפני עבור תקופה של שישה חודשים, כאמור בסעיף קטן (א)."

סעיף 143 לתקנון קובע, כי אם החליטה הכנסת להסיר הצעת חוק מסדר-היום, לא תונח על שולחן הכנסת, באותו כנס של הכנסת, הצעת חוק שהיא זהה או דומה לה בעיקרה, אלא אם ראה יושב-ראש הכנסת שחל שינוי של ממש בנסיבות. בכפוף להליך של ערעור בפני ועדת הכנסת ניתן יהיה להניח הצעה כזו רק בראשית הכנס הבא של הכנסת, והדיון המוקדם בה יתקיים לא לפני עבור שישה חודשים מהיום שבו הוסרה ההצעה הקודמת מסדר-היום, כאשר ימי הפגרה אינם מובאים במניין.

להסדר זה מגרעות מספר שההצעה הנוכחית באה להסיר: 1. יש בו אבחנה בלתי מובנת בין הצעות חדשות המונחות באותו כנס, שעל הנחתן חל איסור, לבין הצעות המונחות בכנס הבא, שאז אין מגבלה כלשהי על הנחתן או על מועד הדיון בהן.

2. במועד הנחת ההצעות לא תמיד ניתן לאתר אותן הצעות שהן זהות או דומות בעיקרן להצעות שהוסרו מסדר-היום. מספר ההצעות המונחות גדול פי כמה וכמה מאלו שבסופו של דבר מובאות לדיון מוקדם, והעוסקים בהבאתן לאישור יושב-ראש הכנסת והסגנים נדרשים לטפל בהן בתוך פרק זמן קצר יחסית.

3. כאשר נדרש יושב-ראש הכנסת להחליט, בעת הנחת ההצעה, אם חל בינתיים שינוי של ממש בנסיבות, יהא זה בדרך כלל די בסמוך להסרתה של ההצעה הקודמת מסדר-היום. על-פי המוצע, יחליט היושב-ראש רק בסמוך לבקשה להביא את ההצעה לדיון מוקדם, ועד למועד זה יש סיכוי רב יותר שחל בינתיים שינוי של ממש בנסיבות.

שני שינויים חשובים נוספים בהצעה שלפנינו: האחד – ניתן יהיה לערער לא רק על קביעת היושב-ראש שההצעה החדשה זהה או דומה בעיקרה להצבעה קודמת, אלא גם על קביעתו שלא חל בינתיים שינוי של ממש בנסיבות.

השני – אם חבר הכנסת סבור כי יושב-ראש הכנסת אישר להביא לדיון מוקדם הצעה שהיא זהה או דומה בעיקרה להצעה קודמת, אף שלא חל שינוי של ממש בנסיבות, אף הוא יכול לערער בפני ועדת הכנסת, כדי למנוע דיון מוקדם בהצעה זו.

בהתאם לתקנון, המתינה ועדת הכנסת 14 יום להגשת השגות, אולם לא הוגשו השגות, כאמור. לכן אבקש מהכנסת, על-פי סעיף 152 לתקנון, להצביע ללא דיון ולאשר את התיקון. תודה, אדוני.

היו"ר ד' תיכון:

תודה. נא לשבת. רבותי, נא לשבת. אנחנו מצביעים פעמיים. מי בעד הצעת ועדת הכנסת לתיקון סעיף 49א? אפשר להצביע.

הצבעה מס' 3

בעד הצעת ועדת הכנסת – 50

נגד – 44

נמנעים – אין

הצעת ועדת הכנסת לתיקון סעיף 49א לתקנון הכנסת נתקבלה.

היו"ר ד' תיכון:

בעד – 50, נגד – 44; סעיף 49א שונה. תודה.

אנחנו עוברים להצבעה הבאה. מי בעד תיקון סעיף 143 לתקנון הכנסת? אפשר להצביע.

הצבעה מס' 4

בעד הצעת ועדת הכנסת – 79

נגד – 13

נמנעים – אין

הצעת ועדת הכנסת לתיקון סעיף 143 לתקנון הכנסת נתקבלה.

היו"ר ד' תיכון:

בעד – 79, נגד – 13, אין נמנעים. מעניין כמה אנשים יתחרטו ביום רביעי על השינוי הזה.

רבותי, מובן שהסעיף שונה כהצעת הוועדה.

הצעת חוק לעידוד השקעות הון (תיקון מס' 49), התשנ"ח-1997

(קריאה ראשונה)

היו"ר ד' תיכון:

אנחנו מתקדמים, הצעת חוק לעידוד השקעות הון (תיכון מס' 49), התשנ"ח-1997, קריאה ראשונה. יציג את החוק שר התעשייה והמסחר, בבקשה.

היו"ר ר' אדרי:

בבקשה, אדוני השר.

שר התעשייה והמסחר נ' שרנסקי:

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, הצעת חוק עידוד השקעות הון (תיכון מס' 49).

עיקרה של הצעת החוק הוא הארכת תוקפו של החוק לעידוד השקעות הון לארבע שנים נוספות, הרחבת מעגל הפטור ממס הכנסה למפעלים מאושרים ותיקונים בכללים לתשלום הטבות המס למפעלים מאושרים.

הדבר השלישי הוא דבר טכני, אני חושב שכדאי שבדיונים בוועדה יתייחסו לזה.

דבר ראשון, דבר מאוד חשוב, להאריך תוקף החוק, שפג בסוף השנה, עוד לארבע שנים. אנחנו מציעים להאריך את זה לארבע שנים ולא לשנתיים, מפני שאנחנו רוצים לתת הרגשה של יציבות במשק.

ההצעה בקשר להארכת הטבות המס במסלול המענקים. לפי המלצת ועדת-גבאי, תיקנו והוספנו למסלול המענקים, בעוד קודם לכן היה אפשר לתת מס מופחת לשבע שנים, התיכון היה, לתקופה של שנתיים פטור מלא ממס, ועוד חמש שנים – מס מופחת באזור פיתוח א'. אני מדגיש, רק באזור פיתוח א'.

לפי התיכון, זה לא כלל השקעות מחוץ-לארץ. על-פי תקנה שאנחנו מציעים עכשיו יהיה מעמד שווה גם למשקיעים מחוץ-לארץ וגם למשקיעים בארץ. אני רוצה בהזדמנות זאת להדגיש, שהשנה היה גידול השקעות מחוץ-לארץ בשיעור 15%. חשוב מאוד לעודד את התהליך הזה, ודווקא באזורי פיתוח א', על כל מה שנובע מזה.

הדבר השלישי קשור לדבר מאוד טכני, מאוד ספציפי. הוכנסו תיקונים הקובעים כי ניתן לקבל שיעור מס מופחת על דיוידנד המשולם מתוך ההכנסה החייבת של מפעל מאושר בניכוי מס החברות שחל עליה. מדובר על מס של 15% על דיוידנדים על כל הסכום, או 75% של סכום. אני לא חושב שצריך עכשיו להתייחס לעניין הטכני. זה הכול.

היו"ר ר' אדרי:

אני מודה לך אדוני, שר המסחר והתעשייה, על הצגת הצעת חוק לעידוד השקעות הון (תיקון מס' 49).

שאלות ותשובות

היו"ר ר' אדרי:

חברי הכנסת, ברשותכם, נעבור לשאלות ותשובות ואחר כך נחזור לדיון, בגלל אילוצים. נעיתי בזה לבקשתו של שר התחבורה. בבקשה, אדוני שר התחבורה. שאלתא מס' 1329. השואל – חבר הכנסת דראושה.

תשלומי סטודנטים ישראלים הלומדים בירדן במעברי הגבול

חבר הכנסת ע' דראושה שאל את שר התחבורה ביום כ' בסיוון התשנ"ז (25 ביוני 1997):

עשרות סטודנטים ערבים מישראל לומדים באוניברסיטאות בירדן. הם עוברים תכופות את המעברים ומשלמים דמי מעבר גבוהים ככל האזרחים. הם קובלים על הנטל הכספי הזה ומבקשים לתת להם פטור, או לחלופין הנחות מיוחדות במעברים.

רצוני לשאול:

האם ישקול משרדכם להעניק פטור או הנחה לסטודנטים הנ"ל, ואם כן – מתי וכיצד?

שר התחבורה י' לוי:

אגרות המעבר במעברי הגבול מיועדות לכיסוי עלויות התפעול והפיתוח של מעברים אלו. אגרות אלו נקבעות על-ידי ועדת השרים לענייני כלכלה ובאישור ועדת הכלכלה בכנסת, לאחר שנבדקו ונמצאו מתאימות על-ידי הגורמים המקצועיים במשרדי התחבורה והאוצר.

התשומות המושקעות בטיפול בנוסעים אינן מושפעות מתדירות המעבר של הנוסעים במעבר הגבול.

לפיכך, אין באפשרותנו להעניק פטור או הנחות למשתמשים שונים, לרבות סטודנטים הלומדים באוניברסיטאות בחוץ-לארץ.

אני רוצה להוסיף, שחבר הכנסת דראושה פנה אלי באופן אישי בעניין הזה, בדקתי את העניין באופן אישי, ואין אפשרות, מכיוון שגם מהצד השני אין היענות לנושא האגרות. כרגע המצב נשאר כך. אם יהיו הסכמים לתת פטורים או הנחות לסטודנטים, אנחנו ניענה לזה, כמובן.

היו"ר ר' אדרי:

תודה, אדוני השר. שאלה נוספת לחבר הכנסת דראושה; אדוני, בבקשה.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

אדוני היושב-ראש, כבוד השר, בסך הכול מדובר בכמה עשרות סטודנטים ערבים, שהמלך חוסיין העניק להם אפשרות ללמוד באוניברסיטאות בירדן, והירדנים מתייחסים אליהם כאל סטודנטים ירדנים לכל דבר, גם מבחינת שכר הלימוד וגם מבחינת היחס. אני חושב שממשלת ישראל יכולה להתיר לעצמה לתת להם הנחות כאשר הם עוברים בגשרים. בסך הכול, מדובר בסכום מזערי, שלא יעיק על תקציב משרד התחבורה או על תקציב המדינה. אני מבקש שכבוד השר ישקול מחדש את הנושא הזה, שנראה לי נושא הומני וצודק.

שר התחבורה י' לוי:

לבקשתו של חבר הכנסת דראושה, אני אבדוק שוב את הנושא.

היו"ר ר' אדרי:

אני מודה לך, אדוני.

אספקת המידע על הנסיעות הבין-עירוניות של "אגד"

חברת הכנסת ד' איציק שאלה את שר התחבורה ביום ד' בתמוז התשנ"ז (9 ביולי 1997):

הצטברו במשרדי פניות של תושבי באר-שבע אשר מתלוננים על כך שאין מודיעין "אגד" בין-עירוני באזור חיוג 07 ועל כך שהם נאלצים לחייג למודיעין שבאחת הערים הגדולות. מיותר לציין, כי חיוג כזה עולה כסף רב.

רצוני לשאול:

1. מדוע אין מודיעין בין-עירוני מחוץ לערים הגדולות?

2. מדוע אין ל"אגד" מספר "ירוק", 177, לנוחיות הציבור?

תשובת שר התחבורה י' לוי:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. מרכז המידע הארצי הממוחשב של "אגד" לגבי נסיעות בין-עירוניות מופעל על-ידי מרכזת סיפרונט, שהחיוג אליה מכל רחבי הארץ הוא במחיר פעימת מונה מקומית.

נוסף על מרכז המידע הארצי פועלות בערים שבהן קיימות תחנות מרכזיות של "אגד" לשכות מודיעין, המספקות לפונים את כל התשובות. לפיכך, תושב באר-שבע לא חייב להתקשר למרכז המידע בתל-אביב, והוא יכול להיעזר בלשכת המודיעין בבאר-שבע.

2. מספר "ירוק" 177 הופעל על-ידי "אגד" בעבר. ממצאי תקופה זו הבהירו, שחיוג חינום ממריץ פניות סרק רבות וחוסם את עמדות מרכז המידע. לאחר שינוי השיטה ירד מספר הפניות לממוצע יומי של כ-10,000 פניות, ורובן ככולן ענייניות.

אביא לידיעתך, שמרכז המידע הממוחשב של "אגד" עומד בפני הגדלה של 25% במספר עמדות הטלפונים והכפלת מספר הקווים המגיעים אליו. לקראת סוף 1997 ותחילת שנת 1998, חברת "אגד" מתכננת להעביר את מרכז המידע למקום גדול ומרווח יותר ולהגדיל את מספר עמדות המענה.

בין היתר, תיבדק האפשרות להתחבר לקו 1-600 של "בזק", שהוא שירות חדשני שאמור להיכנס בקרוב לשימוש במקביל לקו 1-800, כאשר בקו 1-600 הפונה משלם עבור שיחה אחת והיתר על-ידי הגוף שאליו פנו.

מחקר בדבר אופן ניצול הקרקע בתוכנית "נתב"ג 2000"

חבר הכנסת פ' בדש שאל את שר התחבורה ביום ד' בתמוז התשנ"ז (9 ביולי 1997):

מחקר שפורסם טוען, כי תוכנית "נתב"ג 2000" עשויה להיות בזבזנית ביותר מבחינת ניצול קרקע בשל העובדה שהיא מתוכננת על-פי הדגם הלוחייני, שתופס הרבה שטח, במקום הטרמינל הליניארי, החסכני יותר מבחינת ניצול קרקע.

רצוני לשאול:

1. בעקבות הדוח, האם אתם מתכוונים לדרוש שינויים בתוכנית "נתב"ג 2000"?

2. האם התוכנית מצדיקה הפקעת 5,000 דונם באזור מרכז הארץ עבור הטרמינל החדש?

3. האם תשתמשו בלקחי המחקר הנ"ל בתכנון נמל תעופה לאומי באזור הנגב?

שר התחבורה י' לוי:

הטענה כי טרמינל לווייני צורך קרקע באופן "בזבזני" איננה מקובלת. מניסיון שנצטבר בעולם הוכח, כי טרמינל לווייני, נוסף על יתרונותיו ברמת השירות ובמרחקי ההליכה הקצרים, הינו חסכוני באופן משמעותי בצריכת הקרקע, בהשוואה לטרמינל ליניארי. המחשה לכך היא אופן העמדת כלי טיס ברחבות החנייה הסמוכות למערך טרמינלי לווייני, שבו הצריכה הינה כמעט מינימלית, שכן דרכי הגישה והיציאה מהעמדות הינן משותפות, לעומת הטרמינל הליניארי, הדורש נתיב בלעדי לכל עמדת חנייה.

לאור האמור לעיל, להלן תשובותי:

1. אין בכוונת רשות שדות התעופה לבצע שינוי בתוכנית "נתב"ג 2000". הנושא נדון בהרחבה במוסדות התכנון, ותכנון הטרמינל ואזורי התמך שלו אושרו על-ידי מוסד התכנון העליון, המועצה הארצית לתכנון ובנייה.

2. הפקעת המקרקעין התבססה על פרוגרמה מפורטת, אשר הגדירה את צורכי נתב"ג לאופק התוכנית כפי שהוגדרה בתוכנית תמ"א/2/4, שאושרה במועצה הארצית לתכנון ובנייה ובממשלת ישראל. חשוב לציין, כי הפקעת המקרקעין גם נותנת מענה לדרישות השדה בנושא המטענים והתעופה האזרחית.

3. לקחי המחקר, כמו גם מחקרים אחרים, ישמשו את גורמי התכנון בעת ביצוע התכנון לנמל תעופה באזור הדרום.

היו"ר אדרי:

שאלה נוספת לחבר הכנסת פניי בדש. אדוני, בבקשה.

פיני בדש (הליכוד-גשר-צומת):

אדוני השר, שתי שאלות קצרות: 1. מה מצב "נתב"ג 2000" היום מבחינת העבודה, בג"צים ותכנון?
2. בוועדה הארצית היתה החלטה על הקמת – – –

אופיר פינס-פז (העבודה):

אני מודה ליושב-ראש שהיה נדיב כלפי השר על חשבון חברי הכנסת.

היו"ר ר' אדרי:

למה על חשבון, אדוני? יש גם דברים שצריך להתחשב בהם. עם כל הכבוד, אתה לא יודע במה מדובר, ואני גם צריך להתחשב.

פיני בדש (הליכוד-גשר-צומת):

2. הוועדה הארצית לתכנון ולבנייה המליצה על הקמת שדה שני בדרום. האם נבטים על הפרק, או יש תוכניות אחרות? היכן זה עומד, כי יש גם משקיעים שמוכנים להתעניין בשדה שני בנגב.

שר התחבורה י' לוי:

לשאלתך הראשונה: אנחנו לפני יציאה למכרזים בנושא "נתב"ג 2000". שני המכרזים הראשונים שאישרתי נוגעים ליישור הקרקע ולחניות שבצדי הטרמינל.

לשאלתך השנייה: למיטב ידיעתי, עדיין אין החלטה לגבי נבטים.

אי-מתן רשיון להוראת נהיגה לאזרח

חבר הכנסת ע' דהאמשה שאל את שר התחבורה ביום ד' בתמוז התשנ"ז (9 ביולי 1997):

מר מ"ב – שמו המלא מופיע במקור – תושב עכו, איש משכיל ובעל ניסיון רב בנהיגה, ניסה להשיג רשיון מורה נהיגה. כאשר ניגש למבחן הידוע בשם הדסה שלב ב' לא אושרה בקשתו שלוש פעמים, ובפעם האחרונה נאמר לו שיוכל להיבחן שוב רק בעוד חמש שנים. כל ניסיונותיו לדעת את סיבות כישלונם ולראות את התיקון של נייר תשובותיו נתקלו בסירוב.

רצוני לשאול:

1. מה היו הסיבות לדחיית בקשותיו של הנ"ל?

2. האם תינתן לו האפשרות להיבחן מחדש ולהוכיח את כשירותו?

תשובת שר התחבורה י' לוי:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. א. דחיית בקשתו של מר מ"ב להתקבל לקורס מורי נהיגה נובעת מאי-הצלחתו במבחני שלב ב' של מכון הדסה.

ב. המבדקים הדרושים מכוונים להעריך אפיונים ודפוסים התנהגות הנוגעים לתפקיד מורה הנהיגה. מאחר שכל מועמד רשאי לגשת לבחינות חוזרות, עשוי מתן הסבר מנומק לכישלון לכוון את התנהגות הנבחן לנדרש במבדקים ובכך לשבש הן את יעילות המבדקים והן את האובייקטיביות שבהם.

2. פרק הזמן שבין המבחנים מאפשר מתן ביטוי לשינויים החלים בבני אדם עם הזמן. לדעת מומחים, לאחר שעבר המועמד שלושה מבחנים בפרק זמן של שלוש שנים, יש צורך בטווח ארוך יותר לשם מימוש המטרה שלעיל, והוא עומד על חמש שנים. ההחלטות האמורות משקפות גם את הרצון למנוע השקעת מאמץ וכסף ממועמדים שסיכוייהם להצליח במבדקים קלושים.

לאור האמור, יוכל מר מ"ב להיבחן מחדש כעבור חמש שנים ממועד המבחן השלישי שערך במכון.

יחס רשות שדות התעופה לעובדים דתיים

חבר הכנסת ש' יהלום שאל את שר התחבורה ביום י"א בתמוז התשנ"ז (16 ביולי 1997):

בפרסום ב"הארץ" מיום 26 ביוני 1997 עולה, כי חברת "אתנה מערכות מידע" קיבלה הנחיה מרשות שדות התעופה, שאין להעסיק אנשים דתיים בתפקיד מומחי תקשורת, אף שנמצאו מתאימים מהבחינה המקצועית.

רצוני לשאול:

1. האם הידיעה נכונה?

2. אם כן – כיצד יפעל משרדך בנדון?

שר התחבורה י' לוי:

1. מעולם לא נאמר לחברת "אתנה מערכות מידע" כי אין להעסיק אנשים דתיים בתפקיד מומחי תקשורת.

2. את הפרסום בעיתון "הארץ" יש לבחון על רקע היחסים שבין רשות שדות התעופה לבין חברת "אתנה", כפי שיפורט להלן:

א. לצורך ביצוע תפקידיה, הרשות מפעילה מערכות ממוחשבות רבות ומגוונות, אשר חלקן מערכות מבצעיות הקשורות ישירות לבטיחות ולביטחון. סיוע טכני ותמיכה למערכות ממוחשבות אלה ניתן על-ידי חברות פרטיות, המספקות שירות באמצעות העמדת כוח אדם מיומן לרשות הרשות.

ב. אחת החברות המספקות כיום שירותי סיוע ותמיכה טכניים למערכות הממוחשבות שברשות הינה חברת "לירז מערכות בע"מ", אשר מעסיקה את חברת "אתנה" כקבלן משנה. בפועל חלק משירותי הסיוע והתמיכה ניתנים על-ידי עובדים של חברת "אתנה".

ניסיונה של הרשות עם חברת "אתנה" היה גרוע ביותר, וזאת מתחילת העבודה המשותפת. לאחר כמה פניות לחברת "לירז", בכתב ובעל-פה, דרשה הרשות מ"לירז" להפסיק את העסקתה של "אתנה" בתחומי הרשות כקבלן משנה, וכך נעשה.

ג. לפני כמה שבועות הוחלט ברשות לצאת למכרז חדש לאספקת שירותי תמיכה וסיוע למערכות ממוחשבות. המכרז סווג כמכרז סגור, בהתאם לחוק חובת המכרזים. לאור הניסיון המר שיש לרשות עם חברת "אתנה", לא נשלחו מסמכי המכרז לחברה זו. כאשר פנתה "אתנה" בבקשה להשתתף במכרז, נמסר לה, כי הרשות אינה מעוניינת לשתף אותה לאור ניסיון העבר הלא-מוצלח.

ד. בתגובה, יזם מנכ"ל חברת "אתנה" פנייה לעיתונות בטענה, כי רשות שדות התעופה הפלתה את "אתנה" לרעה על רקע העובדה שמנכ"ל החברה וכמה מעובדיה שומרי מצוות. הדברים פורסמו בעיתונים "ידיעות אחרונות" וה"ארץ" ובתוכנית הרדיו "הכול דיבורים" של שלי יחימוביץ. מנכ"ל "אתנה" ידע היטב, כי הרשות עובדת עם כמה ספקים בתחום המחשבים, שלהם מנהלים שומרי מצוות – כגון חברת "לירז" או חברת "טלדור" – ומעולם לא נשמעה מפיהם טענה בדבר אפליה דתית. ככל הנראה, סבר מנכ"ל "אתנה", כי בעצם העלאת טענות מופרכות אלה הוא יפעיל לחץ על הרשות, שיביא לשיתופו במכרז. במקביל פנתה "אתנה" לבית-המשפט בבקשה שיורה לרשות לשתף אותה במכרז.

ה. לאור טענותיו המקוממות של מנכ"ל "אתנה", כפי שפורסמו בעיתונות, כתב מר משה מורשת, סמנכ"ל חברת "לירז", שהעסיקה את "אתנה" כקבלן משנה לרשות, מכתב, ובו הוא מכחיש כל אפליה של "אתנה" על רקע דתי.

ו. חברת "אתנה" פנתה, כאמור, לבית-המשפט, בבקשה שיורה לרשות לאפשר לה לגשת למכרז. בפסק-הדין כתבה כבוד השופטת סירוטה, כי "במהלך הדיון הודיע מנהל המבקשת (חברת 'אתנה'), שהוא מוכן לצורך הפשרה להתנצל, וכי הוא לא התכוון להכתיים את הרשות או את ראשיה ונתן פרשנות סובייקטיבית לאירוע שאירע". הכוונה היא לטיעון שהמשיבה מפלה את המבקשת מטעמים בלתי ענייניים, דהיינו שמנהלה וחלק מעובדיה הם אנשים שומרי מצוות.

על-פי תצהירי הצדדים ודברי מר אורן, ראש אגף המחשוב ברשות, התרשמתי, שלא היה מקום לציין דברים כגון אלה, או אפילו לרמוז על כך. זהו טיעון טעון, כפי שאמרה הגברת זכאי, פרקליטת הרשות, בימים אלה, ואין צורך להעלותו כדי להרוויח רווח כלכלי – "אין זה נאה ואין זה יאה".

אומנם בפועל החליטה השופטת, כי על הרשות לשתף את "אתנה" במכרז, וזאת מנימוקים טכניים, מכוח תקנות חובת המכרזים, אך קבעה כי "אינני רואה לפסוק הוצאות משום שמר זקס, מנכ"ל 'אתנה', העלה טענה מקוממת, שלא היה מקום להעלותה ומשום שאינני סבורה שהרשות נהגה שלא בתום לב בגישתה, על אף שהיא נראית לי שגויה".

3. ברור אפוא, כי הפרסום בעיתונות היה אך ניסיון להפעיל לחץ בלתי הוגן ולא ענייני על רשות שדות התעופה, מתוך ניצול העובדה שמנכ"ל הרשות והשר הממונה עליה הם שומרי מצוות.

היו"ר ר' אדרי:

שאלה נוספת לחבר הכנסת יהלום.

שאל יהלום (מפד"ל):

אדוני השר, אני מודה על התשובה, אם כי אני חושב שבוודאי ובוודאי היה צורך בחקירה יותר מעמיקה, כי הדברים לא נאמרו במפורש. אם נכונה טענת החברה, הרי הדברים נעשו במסווה של אי-התאמה, של כל מיני תירוצים שאינם ממין העניין. אני חושב, שבדבר כזה היה צריך להעמיד, אם כבוד השר ירשה לי, בודק אובייקטיבי, שיבדוק את המצב.

אציין שתי עובדות: למיטב ידיעתי, מתוך היכרות עם החברה, זוהי חברה שאין עליה שום תלונות, חברה שבדרך כלל מקבלת רק תשבחות על עבודתה. משונה הדבר שברשות שדות התעופה התברר שהיא החברה הלא-מוצלחת ביותר.

דבר נוסף, אם אדוני צודק בתשובתו, הרי שבית-המשפט המחוזי בתל-אביב לא היה קובע – אם הכול כל כך בסדר, המכרז סגור ולא צריך לתת לה – שיש לאפשר לחברת "אתנה" לשירותי תוכנה וייעוץ

להשתתף במכרז. השופטת שרה סירוטה הוציאה צו זמני, המאריך בשבוע את המועד האחרון להגשת ההצעות, כדי לאפשר לחברה לגשת למכרז. סימן שבבית-המשפט המחוזי התברר – – –

היו"ר ר' אדרי:

אדוני, זו כבר לא שאלה.

שאל יהלום (מפד"ל):

התברר שהעניינים לא כל כך חלקים כפי שמתברר מהתשובה. לכן אני מציע, פונה ומבקש מהשר, שימנה בודק אובייקטיבי, לבדוק אם אכן יש דברים בגו.

היו"ר ר' אדרי:

אני מודה. אדוני השר, בבקשה.

שר התחבורה י' לוי:

אקצר בתשובתי. אני רוצה לקרוא קטע מהתשובה שרציתי לחסוך לעצמי. אומרת השופטת, שהיא מאריכה אומנם את המכרז בשבוע, כדי לאפשר ל"אתנה" להתמודד, אבל, היא אומרת, "אינני רואה לפסוק הוצאות, משום שמר זקס, מנכ"ל 'אתנה', העלה טענה מקוממת, שלא היה מקום להעלותה, ומשום שאינני סבורה שהרשות נהגה שלא בתום לב בגישתה, על אף שהיא נראית לי שגויה". כלומר, השופטת עצמה אומרת שאין יסוד לדברים. בגלל סיבה טכנית היא החליטה להאריך את המכרז ולאפשר.

ברור אפוא, כי הפרסום בעיתונות היה אך ניסיון להפעיל לחץ בלתי הוגן ולא ענייני על רשות שדות התעופה, מתוך ניצול העובדה שמנכ"ל הרשות והשר הממונה עליהם הינם שומרי מצוות.

לאחר כל ההסברים שקיבלתי, גם מרשות שדות התעופה, ולאחר שקראתי את פסק-הדין של השופטת, אינני רואה לנכון למנות חוקר או בודק פרטי או בודק אובייקטיבי לעניין.

תחבורה ציבורית באזור ואדי-עארה

חבר הכנסת ע' בשארה שאל את שר התחבורה ביום י"א בתמוז התשנ"ז (16 ביולי 1997):

באזור המשולש ואדי-עארה יש תחבורה ציבורית דלה. כך, למשל, כמה קווי מאספ עוצרים רק בשתי תחנות בוואדי-עארה, וקווי אוטובוס ספורים נכנסים לתוך היישובים. תושבי האזור נאלצים להשתמש במוניות וברכב פרטי.

רצוני לשאול:

1. מדוע אין באזור תחבורה ציבורית סדירה, כפי שיש לקיבוצים ולמושבים שבהם הרבה פחות תושבים?

2. מה יעשה לתיקון המצב?

שר התחבורה י' לוי:

1. בעיקרון, נקבעים שירותי התחבורה הציבורית בהתאם לדרכים של היישוב ועל-פי הביקוש לנסיעות. הביקוש איננו בהכרח ביחס ישר לגודל היישוב, שכן ייתכן שחלק מן הביקוש לנסיעות ביישוב גדול בא על סיפוקו באמצעי הסעה אחרים, ולכן הדרישה לנסיעות בתחבורה ציבורית קטנה.

2. משרדנו יבדוק לגופה כל פנייה קונקרטית שתצביע על ביקוש לנסיעות שאיננו מסופק.

נוסח השאילתא הינו כללי ורומז כביכול על קיפוח. העובדות הן בדרך כלל הפוכות. האוכלוסייה הערבית בישראל מרבה להשתמש בתחבורה ציבורית, ומשרדנו יפעל למתן שירות מתאים ככל שיתברר שיש בו צורך.

אני מוסיף, כל בעיה ספציפית תיבדק על-ידינו, וינתן לה מענה.

היו"ר ר' אדרי:

שאלה נוספת לחבר הכנסת בשארה. אדוני, בבקשה.

עזמי בשארה (חד"ש-בל"ד):

אדוני השר, בשאילתא ספציפית זו לא דובר על האוכלוסייה הערבית. אני מדבר על ואדי-עארה, אפילו לא על המשולש.

בוואדי-עארה התחבורה הציבורית דלה. יש כפרים שאין בהם תחבורה ציבורית בכלל. השאלה היא סבירות. אמרת, ייתכן שאין ביקוש. איך אנחנו בודקים אם יש ביקוש או אין ביקוש? האם נבדקה האפשרות הזו?

לא בדיתי את השאילתא מדמיוני. פנו אלי תושבים מהכפרים הללו. איך נבדק ביקוש? האם אנחנו נבדוק? אם אדוני השר רוצה, אנחנו נבדוק. ניתן לבדוק על-ידי עמותות מקומיות או על-ידי משרד התחבורה.

היו"ר ר' אדרי:

אדוני, אנא ממך, זו שאלה נוספת.

עזמי בשארה (חד"ש-בל"ד):

אדוני, אני רוצה לשאול חצי שאלה. שמעתי נאום שלם מחבר הכנסת יהלום, ולא שמעתי אותך אומר מלה אחת.

היו"ר ר' אדרי:

אדוני, אתה יודע שאני לא נוהג איפה ואיפה.

עזמי בשארה (חד"ש-בל"ד):

אני באמת רוצה לברר משהו. אני לא רוצה לנאום. אני רוצה לברר משהו אצל השר.

מי הם הצדדים שצריכים להגיש בקשות?

היו"ר ר' אדרי:

תודה. אדוני, אנא תשובתך.

שר התחבורה י' לוי:

מי שצריך להגיש בקשות זו הרשות המקומית או הרשות האזורית. אנחנו עובדים יחד עם הרשויות המקומיות, ודרכן אנחנו פונים ומבררים את הצרכים, לפעמים גם על-פי סקרי הצרכים של הכפרים או של העיירות או של הערים.

אני מבקש שתפנה אלי את הרשויות המקומיות שיש להן בעיה, וננסה לפתור את העניין.

זיהום עשן מכלי רכב בעלי מנוע דיזל

חבר הכנסת ר' אדרי שאל את שר התחבורה ביום י"א בתמוז התשנ"ז (16 ביולי 1997):

בתקנות למניעת מפגעים נקבע, כי רכב בעל מנוע דיזל חייב בבדיקת פליטת עשן שתוצאותיה תקינות, על מנת לחדש את רשיון הרכב. למרות זאת, אוטובוסים, משאיות מוניות ורכבים מסחריים רבים מותירים אחריהם ענן סמיך ורעיל.

רצוני לשאול:

1. האם נאכף החוק במסגרת מבחני הרישוי?

2. האם ננקטים צעדים משמעותיים כנגד בעלי רכב בלתי תקינים?

3. איזה גוף אוכף את החוק האמור בכבישים, ובאילו אמצעים?

4. האם תקן הרטרידג' אינו מיושם מדי לימינו?

שר התחבורה י' לוי:

מדינת ישראל אימצה ב-1977 את התקנות המחמירות של הקהילה האירופית בנושא הקטנת זיהום אוויר. הרכב המיובא והמשווק בישראל זהה לרכב המשווק בארצות הקהילה האירופית, וכלי רכב הנעים בכבישי ישראל עומדים בדרישות התקינה של המדינות הנאורות והמפותחות בעולם.

1. רכב בעל מנוע דיזל חייב כתנאי למעבר מבחן הרישוי השנתי לעמוד במבחן פליטת עשן בעומס על גבי דינמומטר שילדה. מבחן זה הוא המחמיר ביותר הנהוג בעולם, וישראל היא המדינה היחידה שנהגינה אותו.

במהלך שנת 1996 נבדקו 77,480 כלי רכב דיזל בדיקת זיהום אוויר על גבי דינמומטר שילדה. בחודשים ינואר-אפריל 1997 נבדקו 29,282 כלי רכב דיזל במכוני הרישוי, מתוכם נפסלו 1,459 כלי רכב, אשר נדרשו לערוך מבחן חוזר.

בארץ קיימים 47 מכוני רישוי שבהם דינמומטר לעשן ו-277 בוחני רכב מוסמכים לבדיקות עשן מרכב דיזל.

2. רכב שאינו תקין נפסל, לא עובר את מבחן הרישוי השנתי ורשיונו אינו מחודש. רכב שנמצא שאינו תקין במבחן בדרכים מקבל דוח עבירה ועמו צו איסור שימוש, דהיינו, הורדה מהכביש. בעל רכב יקבל את רשיונו רק לאחר שביצע את כל התיקונים וקיבל אישור חתום על בדיקה חוזרת.

3. אכיפת כל תקנות התעבורה הינה באחריותה של משטרת ישראל. עם זאת, מפעיל משרד התחבורה, אגב הרכב, ניידת לבדיקת זיהום אוויר מכלי רכב, בצמוד לניידות הבטיחות ולמשקלים הבודקים עומס יתר בדרכים.

במהלך השנה עורך אגף הרכב מבצעים ביחד עם משטרת ישראל על מנת לאכוף את תקנות זיהום האוויר מרכב.

בחודשים ינואר-יולי 1997 נבדקו 643 כלי רכב דיזל בדרכים על-ידי ניידות האכיפה של אגף הרכב, ו-90 כלי רכב נמצאו לא תקינים והורדו מהכביש.

בקואופרטיבים לתחבורה ציבורית נבדקו במהלך החודשים ינואר-אפריל 1997 כ-2,332 כלי רכב, מתוכם נפסלו כ-267 כלי רכב.

4: התקן הישראלי לבדיקת עשן הינו זהה לתקן המעודכן של הקהילה האירופית ומחמיר יותר בדרישות מהתקן היפני והתקן המקביל האמריקני.

שיטת מדידת העשן באופציומטר היא הנכונה ביותר, והיא אומצה גם על-ידי מדינות אירופה וארצות-הברית.

קבלת מזוודות בנמל התעופה בן-גוריון

חבר הכנסת ד' ראם שאל את שר התחבורה ביום י"ח בתמוז התשנ"ז (23 ביולי 1997):

בניגוד למקובל בשדות תעופה ברחבי העולם, בישראל אין בקרה על הוצאת מזוודות משטח שדה התעופה על-ידי נוסעים, לאחר הנחיתה.

רצוני לשאול:

1. כמה מזוודות נעלמו לאחר הירידה מהמטוס בכל אחת מחמש השנים האחרונות?

2. אילו אמצעי בקרה נהוגים למניעת גנבת מזוודות?

3. האם ומתי תותקן תקנה המחייבת בדיקת התאמה בין המזוודות שהופקדו ונאספו על-ידי כל נוסע?

תשובת שר התחבורה י' לוי:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. מנתונים שנתקבלו מחברת "אל על" – אין נתונים לגבי חברות זרות – המבוססים על נתוני נוסעים נכנסים ודיווחים על מזוודות חסרות בחמש השנים האחרונות, מסתבר כי על כל 10,000 נוסעים נכנסים יש בסך הכול 5.2 מזוודות חסרות מעל 21 יום. נתון זה מייצג את כל האפשרויות השונות לאובדן מזוודות, ומרביתו נובעת מאי-הגעת המזוודה מחוץ-לארץ.

2. אמצעי הבדיקה הננקטים כנגד תופעות מסוג זה: א. בדיקות מכס רגילות ופעילות סמויה של חוליית עובדי מכס; ב. בדיקות יחידת הסמים של המכס; ג. בדיקות משטרת ישראל; ד. פעילות מחלקת מניעת עבירות המועסקות על-ידי רשות שדות התעופה (המחלקה מפעילה אמצעים טכנולוגיים סמויים).

כל נוסע אשר ינסה לקחת מזוודה של אחר, מסתכן בתביעה פלילית, והמציאות אכן מוכיחה כי הנוסעים ערים לכך.

3. לאור האמור לעיל, אין לדעתנו צורך בתקנה מיוחדת לנושא זה. יתר על כן, כל נקודת ביקורת נוספת על הקיימות היום בנתב"ג, במסלול הטיפול בנוסעים נכנסים, תיצור צוואר בקבוק נוסף, אשר יגרום להיווצרות תורים ולפגיעה ברמת השירות לנוסע.

השמעת שידורי רדיו פירטי באוטובוס "אגד"

חבר הכנסת ד' טל שאל את שר התחבורה ביום י"ח בתמוז התשנ"ז (23 ביולי 1997):

נמסר לי, כי נהג "אגד" נקנס בשל "התנהגות שאינה הולמת – השמעת קלטות באוטובוס שלא בהתאם לנהלים". הוא השמיע את אחד הערוצים הפירטיים, ולאחר מכן החליש את הרמקול. רצ"ב הפרטים.

רצוני לשאול:

1. מה השמיע הנהג?

2. מדוע זו "התנהגות שאינה הולמת"?

3. מה הם הנהלים?

4. האם היה זה מקרה ראשון לגבי נהג זה?

5. האם ייבדק הנושא?

שר התחבורה י' לוי:

5-1. הנהג, שבגין התנהגותו הוגשה השאילתא, חבר ותיק באגודה, 25 שנה, ולאחרונה החל בתהליך של חזרה בתשובה. מאז החל בתהליך, נוהג החבר לשמוע ולהשמיע באוטובוס קלטות של הרב אמנון יצחק.

כאן המקום להבהיר ולהדגיש, שאין ב"אגד" הוראות לגבי סוג המוזיקה מתחנות הרדיו ו/או המלל המושמע, מה להשמיע ו/או לשמוע.

ודאי שאין לדברי הפונה אל חבר הכנסת טל כל בסיס, ו"אגד" מעולם לא התחיל ולא מנהל מלחמה אנטי-דתית.

רבים מחברי ועובדי "אגד" חובשי כיפות ועוד רבים אחרים מסורתיים המכבדים את ערכי היהדות, ובכללם קברניטי "אגד".

על-פי תקנות התעבורה, תקנה 422, חייב נהג האוטובוס לכבות את הרמקולים לנוסעים ולהחליש את הרדיו שלידו, אפילו לבקשת נוסע אחד בלבד.

לצערנו, יש מקרים שנוסעים פנו וביקשו מהנהג להנמיך או להפסיק את פעולת הרמקולים באוטובוס, והוא התעלם מהבקשה והמשיך להשמיע ברמקולים את הקלטת המוזכרת. הנוסעים פנו להנהלת "אגד" והגישו תלונה בגין המקרים המוזכרים לעיל.

הממונה על המשמעת, שגם הוא חבר שומר מצוות, פעל כמתחייב בתקנות התעבורה.

ה"התנהגות שאינה הולמת" כמופיע בשאילתא מתייחסת להתעלמות מבקשות הנוסעים.

הריני חוזר ומדגיש, שהנהג רשאי לשמוע לפי שיקול דעתו וטעמו, בתנאי שלא יפריע ליתר הנוסעים באוטובוס.

היו"ר ר' אדרי:

שאלה נוספת לחבר הכנסת דוד טל.

דוד טל (ש"ס):

עם כל הכבוד, לא שמעתי את אדוני משיב לי אם זה היה מקרה ראשון לגבי הנהג הזה.

שר התחבורה י' לוי:

אין לי הנתון הזה, אני מבקש סליחה, אני מוכן לברר שוב.

דוד טל (ש"ס):

אגיד לך את האמת, אני מצפה, אדוני, ממשד מכובד כמו משרד התחבורה ומשר מכובד, שהתשובה תהיה שלמה והולמת.

עוד דבר, אדוני, עם כל הכבוד, זה שאדוני מציין שיש ב"אגד" חברים חובשי כיפה, זאת עדיין לא ראייה שאסור להשמיע דברי "כפירה" כאלה שמשמיע הרב אמנון יצחק בקלטת שלו.

מעבר לכך, אני סבור, אדוני, שהצורה שבה נהגה הנהלת "אגד" כנגד האיש הזה היתה מגמתית, והיו לה כיוונים אחרים לגמרי.

שר התחבורה י' לוי:

כנראה אנו חלוקים בדעותינו ובהערכת הדברים. זו התשובה שמסרתי, ואין לי מה להוסיף עליה.

מכרז להקמת מכוני רישוי בארץ

חבר הכנסת ז' בוימ שאל את שר התחבורה ביום י"ח בתמוז התשנ"ז (23 ביולי 1997):

משרד התחבורה מתכוון לפרסם מכרז להקמת מכוני רישוי בארץ, אחד מהם בדרום.

חברת "ש.ו.ב. בע"מ" החזיקה בידיה אישור להקמת מכוני רישוי ברהט – שנמסר לה ממשרד התחבורה ובוטל משיקולים שונים – ולה יכולת מוכחת להקמת המכון.

רצוני לשאול:

1. מדוע לא תבוטל הכוונה לצאת למכרז?

2. מדוע לא יחודש האישור לחברת "ש.ו.ב.?"

שר התחבורה י' לוי:

1. א. במסגרת הכנת משק שירותי תחזוקה בענף הרכב לקראת שנות האלפיים, הוכנה תוכנית-אב, ובה נקבעו, בין היתר, קריטריונים הנוגעים לפריסת מכוני הרישוי ברחבי המדינה; ב. באותה עת נדונה בבית-המשפט העליון עתירה שהוגשה נגד משרד התחבורה בגין סירוב לאשר ליזם מסוים להקים מכון רישוי בראשון-לציון. בתצהירים שהוגשו מטעמנו בבג"ץ הוצגה תוכנית-האב שבה הוצהר שמשרד התחבורה יאשר הקמת מכוני רישוי באמצעות פנייה לציבור לקבלת הצעות (מכרז); ג. המכרז פורסם לציבור הרחב עוד ביום 24 ביולי 1997 כדין. אין אפשרות לבטל את המכרז.

2. א. ביום 13 בנובמבר 1989 הוגשה בקשת "ש.ו.ב." להקים מכון רישוי ברהט, ונדחתה על-ידי ועדת ההסמכה למכוני רישוי; ב. ביום 31 במאי 1992 ערער היזם על החלטה זאת תוך ציון העובדה כי עומד לרשותו מגרש ועליו מבנה בגודל של 1,200 מ"ר; ג. ועדת ההסמכה דנה בבקשה פעם נוספת ואישרה ליזם להקים מכון רישוי ברהט תוך ציון העובדה שאם לא יוקם המכון עד ליום 15 בדצמבר 1993 יתבטל האישור העקרוני; ד. היזם "ש.ו.ב. בע"מ" לא הקים את המכון בהתאם לתנאי האישור העקרוני. הוא ביקש ארכות מספר. במתן הארכה האחרונה נקבע במפורש, שאם לא יוקם המכון עד 11 בספטמבר 1994, יתבטל האישור, ואכן האישור בוטל כדין.

תשלום סכום כפול עבור חידוש רשיון הרכב לקשישים

חבר הכנסת ז' בוימ שאל את שר התחבורה ביום י"ח בתמוז התשנ"ז (23 ביולי 1997):

קשישים (65+) נאלצים לחדש את רשיון רכבם אחת לשנה בעבור סכום של 81 ש"ח. פירוש הדבר, שבתקופה של חמש שנים הסכום מגיע ל-405 ש"ח, בעוד יתר הנהגים משלמים רק 200 ש"ח בפרק זמן זה.

רצוני לשאול:

1. מדוע משרד התחבורה אינו מתחשב במצבם הכלכלי של הקשישים ובמקום להקל הוא מכביד עליהם את הנטל הכספי?

2. מה ייעשה כדי לפתור בעיה זו?

שר התחבורה י' לוי:

רשיון רכב מחודש אחת לשנה, ללא קשר לעניין חידוש רשיון נהיגה.

הכוונה בשאלתך זו כנראה לגבי רשיון נהיגה ולא רשיון רכב כפי שמצוין, ולכן אענה לגבי רשיון נהיגה.

לגבי חידוש רשיון נהיגה: א. חייבי בדיקות רפואיות על-פי התקנות 196ב' מגיל 65 מקבלים רשיון נהיגה לשנתיים בלבד, ולא לחמש שנים כנהוג, והם משלמים אך ורק לתקופה שבה הרשיון בר-תוקף; ב. להלן פירוט סך האגרות למחזיקי רשיון נהיגה: רשיון נהיגה לחמש שנים – 207 שקל; רשיון נהיגה לארבע שנים – 169 שקל; רשיון נהיגה לשלוש שנים – 131 שקל; רשיון נהיגה לשנתיים – 90 שקל; רשיון נהיגה לשנה אחת – 40 שקל.

הקשר בין הפעלת שעון קיץ ובין תאונות הדרכים

חבר הכנסת ד' אזולאי שאל את שר התחבורה ביום י"ח בתמוז התשנ"ז (23 ביולי 1997):

נוכח הוויכוח על תרומתו של שעון הקיץ לצמצום מספר תאונות הדרכים, רצוני לשאול:

1. האם בדק משרדך את נתוני התאונות בעת הפעלת שעון חורף?

2. מה העלו הנתונים?

שר התחבורה י' לוי:

2-1. נושא שעון הקיץ נבדק בשנת 1990 על-ידי צוות מדעני הטכניון. הבדיקה היתה של השנים הראשונות לשינוי: 1987-1988. אני אצרף לך את עיקרי המסקנות, אינני רוצה לקרוא אותן כאן, כי הדבר יארך הרבה זמן, אבל מייד אמסור לך את עיקרי מסקנות הבדיקה.

בריחוק של יותר מעשור שנים לשינוי, אין אפשרות למדוד את ההשפעה משום השינויים הנרחבים שהתרחשו במערכות התחבורה והתנועה בדרכים.

היו"ר ר' אדרי:

שאלה נוספת לחבר הכנסת דוד אזולאי. בבקשה, אדוני.

דוד אזולאי (ש"ס):

אדוני שר התחבורה, לפי הבדיקות שערכו במשרדך, האם לא נראה לך שנגרמות יותר תאונות בתקופות הקיץ, כתוצאה מחוסר שעות שינה ויותר שעות נהיגה כתוצאה מכך שיש הרבה שעות אור יום?

שר התחבורה י' לוי:

אני שוב משיב, שאין לנו מחקר המוכיח זאת. נעשה מחקר, ואני מייד אמציא לך את עיקריו. הם כאן, אינני רוצה לקרוא את כולם, אתן לך אותם.

ידיעה על כוונה להוריד את גיל המורשים לקבל רשיון נהיגה

חבר הכנסת י' וקנין שאל את שר התחבורה ביום כ"ה בתמוז התשנ"ז (30 ביולי 1997):

נוכח הפרסומים על הכוונה להוריד את גיל קבלת רשיון נהיגה לגיל 17, רצוני לשאול:

1. מי יזם צעד זה?

2. אם נכון הדבר, מה הם הממצאים בנושא זה?

3. מתי יישם משרדך רעיון זה?

תשובת שר התחבורה י' לוי:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1-3. משרד התחבורה שוקל אפשרות הוצאת רשיון הנהיגה "02 פרטי" למבקש שימלאו לו 17 שנים, במקום 17.5 כיום, וזאת במטרה שהנהג החדש יצבור ניסיון מעשי בליווי נהג חונך בוגר במשך שישה חודשים.

כיום מתגייסים הצעירים לצה"ל בגיל 18, כאשר גיל הוצאת רשיון נהיגה "02 פרטי" הינו 17.5 שנים. העובדות מלמדות, כי המבקשים זוכים לקבל רשיון נהיגה סמוך למועד גיוסם, וכי בהתגייסותם הם חסרי ניסיון נהיגה, והכוונה בשינוי זה לאפשר למתגייסים להגיע לצה"ל מיומנים יותר בנהיגה וכאשר ברשותם רשיון קבוע.

במסגרת עבודת ועדת-בקר, שמינה כבוד השר, ייבחן גם נושא זה.

לקראת סוף שנת 1997 יגובשו ההחלטות בנושא.

היו"ר ר' אדרי:

אדוני השר, הואל נא להשיב לחבר הכנסת עבד-אלמאלכ דהאמשה על שאילתא מס' 1470.

שר התחבורה י' לוי:

(קורא את התשובה על שאילתא מס' 1470, ראה לעיל).

היו"ר ר' אדרי:

שאלה נוספת לחבר הכנסת דהאמשה.

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ס):

כבוד השר, אני רוצה לקבל את דבריך כהווייתם, אבל איך אפשר שתנוח דעתו של אזרח כזה, כאשר איננו יודע על מה נכשל ובמה עבר את הבחינה, ובמיוחד כאשר הוצע לו לא אחת, שאם ישלם סכום כלשהו, יעבור את הבחינה. חד וחלק.

שר התחבורה י' לוי:

לא הבנתי. אני מציע שתפנה אלי את מי שהציעו לו לעשות בחינה בתשלום, ומייד אגש למשטרה ואגיש נגדו תלונה. אם מדובר בשוחד או בדבר הנוגד את התקנות שקראתי כרגע, אשמח לקבל את שם מציע התשלום, כדי להגיש נגדו תלונה למשטרה.

היו"ר ר' אדרי:

אדוני השר, אני מודה לך על תשובותיך.

הצעת חוק לעידוד השקעות הון (תיקון מס' 49), התשנ"ח-1997

(קריאה ראשונה)

היו"ר ר' אדרי:

חברי הכנסת, אדוני שר התעשייה והמסחר, אני חייב להסביר: אני יודע שנהגתי כאן לפני משורת הדין כלפי שר התחבורה, אבל בגלל בקשתו ומשום שיש לו מחויבות שאני יודע עליה, נעיתי לבקשתו. לכן סליחה על החריגה שהיתה. הערות חברי הכנסת והערות השר היו במקומן, אך אתכם הסליחה על שנהגתי לפני משורת הדין.

אנחנו חוזרים לנושא: הצעת חוק לעידוד השקעות הון (תיקון מס' 49). ראשון הדוברים – חבר הכנסת שבח וייס. אדוני, בבקשה.

שבח וייס (העבודה):

אדוני היושב-ראש, אדוני שר התעשייה והמסחר, חברי הכנסת, דיון בקריאה ראשונה, כפי שהשר עצמו ציין, הוא בדרך כלל לא דיון בפרטים – הוא דיון במגמות. על הפרטים תשב הוועדה המתאימה. על כן אני רוצה להעיר כמה הערות עקרוניות, וחלקן תזכורת.

הממשלה הקודמת עשתה מהפכה גדולה מאוד בנושא ההשקעות. המהפכה שבלטה בעיקר בהיקף ההשקעות היתה תוצאה של שני מהלכים משולבים: גם של ניהול מוכשר ומאוד אפקטיבי של ענייני המדינה, וגם של הסולידריות הבין-לאומית ההולכת וגוברת שהתלוותה לתהליך השלום. אין ספק שברקע עמדה גם הברכה הרבה שבעלייה הגדולה. אפשר לקבוע כבר כלל חברתי-כלכלי במדינת ישראל, שמעולה לעולה – כוח הוותיקים עולה. זה קודם כול. גם כוח העולים עולה. כלומר, הצירוף המופלא הזה של העלייה הגדולה, ממשלה אפקטיבית ומצב רוח בין-לאומי אוהד נתן לנו פירות רבים.

הממשלה שאתה משרת בה, ידידי שר התעשייה והמסחר, במידה רבה מאוד עדיין נהנית מפירות הממשלה הקודמת, וזה בסדר. אנחנו בעד רציפות: אנחנו בעד רציפות ההנאה – אחרי הכול, מדובר באותה מדינה – כמו שאנחנו בעד רציפות תהליך אוסלו.

לך אישית אני אומר, ביודעי את עמדותיך המדיניות – שהייתי מגדיר אותן כנציות, וגם אם היית חבר במפלגתי הייתי מגדיר אותן כנציות – שחשוב מאוד להבחין בקשר העצום שקיים בין פיתוח כלכלי של מדינה קטנה לבין מעמדה הבין-לאומי. מובן שזה קשור גם לכשרון, לחומר האנושי הטמון בה, ליכולת ההברקה וההמצאה שלה, וגם כאן העלייה הגדולה תרמה תרומה אדירה. אני אומר זאת כהערת רקע מדינית.

הערה שנייה: במשך שנים רבות התאמנו את ההשקעות לצרכים דחופים של ערי פיתוח, כמו שהרבה דברים נעשו אז מתוך כורח מיידי וחיפזון. על כן, חלק גדול של תעשייתנו היה תעשייה פשוטה, עתירת עבודה ומעוטת משכורת. הדגש צריך להיות, והדגש הזה התחיל כבר בממשלה הקודמת – ואני יודע שאתה מודע לכך מאוד, שמעתי כמה מנאומיך בכמה מהופעותיך בביקורים בערי פיתוח – לעשות מאמץ מואץ מאוד לתעשייה מתוחכמת, שגם תעלה את רמת היישוב ובעיקר את רמת המשכורות.

לכן, נוסף למשימה של השקעות בפיתוח הכלכלי, יש כאן גם משימה של שינוי המבנה החברתי, ואני בטוח שבעניין זה אין לנו שום חילוקי דעות אתך. תודה רבה.

היו"ר ר' אדרי:

אני מודה לך, אדוני חבר הכנסת שבח וייס, על דבריך. רשות הדיבור לחבר הכנסת חיים רמון באותו נושא: הצעת חוק לעידוד השקעות הון (תיקון מס' 49). שלוש דקות לרשותך. אחריו – חבר הכנסת אפי אושעיה.

חיים רמון (העבודה):

אדוני היושב-ראש, אני בהחלט מצטרף לדברים שאמר חבר הכנסת שבח וייס בעניין עידוד השקעות הון. אבל כאשר השר נמצא כאן אני רוצה לדון בדברים חשובים לפחות כמו השקעות הון.

בפגישה עם ראש הממשלה אמר חבר הכנסת רובי ריבלין, לאחר ששמע אותו מסביר את ההחלטה שהצבעת בעדה, דבר שאני בטוח שהבנת כמו חבר הכנסת ריבלין: זה שראש הממשלה משקר את

העם – לא נורא; זה שהוא משקר את שריו – נו, הם כבר רגילים, זה מעשה של יום-יום; זה שהוא משקר את קלינטון – בעוונותינו, גם זה כבר ידוע; אבל זה שהוא מתחיל כבר לשקר את עצמו – זה מדאיג את כולנו.

אני שואל אותך, אדוני השר, איך אתה יושב בממשלה. הרי אתה שחמטאי, ושחמטאים הם לא כמו כל מיני סקטורים אחרים – רק חכמים יכולים להיות שחמטאים; ויושב ראש הממשלה ועושה צחוק מעצמו ומכם גם יחד, ואתם יושבים ומקבלים את זה. באמת אני לא מבין, תסביר לי את זה. חבר הכנסת ריבלין הוא בחור פיקח, אבל לא יותר ממך, והוא הבין את זה ברגע.

אני שואל אותך רק שאלה אחת: אתה מכיר החלטה של איזו ממשלה בעולם, שבאה ואומרת לצד השני: אם אתם תקיימו את כל החלטותיכם ואת כל ההתחייבויות – וצריך לקיים – אזי אנחנו לא נקיים את שלנו. אתה מכיר דבר כזה? אני מכיר מצב שבו באה ממשלה ואומרת דבר פשוט: כל זמן שהצד השני לא יקיים את ההתחייבויות שלו, לא נקיים את שלנו. זה בסדר, מאה אחוז. אני לא יודע מי יהיה השופט, אבל זה בסדר. אני מכיר עמדה שאומרת: הצד השני לא מילא את ההתחייבויות, לכן אנחנו מענישים אותו בנושא מסוים ולא נקיים גם את ההתחייבות שלנו; למשל, לא נקיים את הפעימה השלישית. גם זה הגיוני.

אבל אני שואל אותך, איך אתה יכול להצביע על דבר כזה: בא ראש הממשלה, פותח ואומר, אנחנו נקיים את הפעימה השנייה, זאת אומרת את הנסיגה השנייה, רק אם אתם תקיימו את כל ההתחייבויותיכם, וכפרס אחרי שתקיימו את הכול – לא נקיים את הפעימה השלישית.

אני בטוח שאתה אדם ישר והגון; תסביר לי איך זה יכול להיות. זה רציני? ועם זה הולכים עכשיו לאמריקנים ומנסים להסביר להם. תאמין לי, אם אלה לא היו דיני נפשות, זו היתה בדיחה. צריך היה להכניס את המסמך הזה לספר השיאים של גינס כבדיחת השנה.

זאב בויים (הליכוד-גשר-צומת):

זה כדי לתקן את הקלקול שאתם קלקלתם. אתה מציג את זה נהדר.

היו"ר ר' אדרי:

חבר הכנסת בויים, אני מבקש להזכיר שאנו דנים בהצעת חוק לעידוד השקעות הון.

חיים רמון (העבודה):

אם היית מתנהג בהגינות כמו חבר הכנסת ריבלין – – –

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

כאשר אתה מצטט אותי – תדייק.

חיים רמון (העבודה):

תאמין לי, האי-דיוקים הם רק לשוניים, כדי שזה יהיה קצת יותר – – –

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

– – –

חיים רמון (העבודה):

כן. איך אמרת לי? תאמין לי, אין פערים.

חבר הכנסת ריבלין אומר: רבותי, אני נגד אוסלו. אין בעיה. אני רוצה שהממשלה תגיד את זה ותפעל לחיסול אוסלו. זה בסדר. אבל אי-אפשר לשחק כאילו אתה בעד ולמעשה אתה נגד.

זאב בויס (הליכוד-גשר-צומת):

מה זה כאילו? צריך לתקן את הקלקול שאתה עשית, ואתה מתנגד לתיקון הקלקול שאתה עשית.

חיים רמון (העבודה):

כאילו, זה מה שאתה עושה.

חבר הכנסת בויס, תגיד דבר ברור אחד. אתה רוצה להסתלק מהסכמי חברון שאתה חתמת כבר; זה מה שהחלטת אתמול. אתה רוצה להסתלק מהסכמי אוסלו – זה בסדר. ואתה רוצה להסתלק אפילו מהסכם קמפ-דייוויד, כי מה שאתם קוראים הפעימה השלישית, לא נולדה אפילו באוסלו, היא נולדה בקמפ-דייוויד שאתה הבאת; לא אתה, אלא ממשלת הליכוד. זה מה שקרה. לכן תגיד שאתה מסתלק, זה בסדר. תגיד: אני לא מוכן לעשות את זה, זה אסון, ואני לא אעשה את זה – גם כן בסדר. אבל אל תשקר.

זאב בויס (הליכוד-גשר-צומת):

– – – הפעימה השלישית

היו"ר ר' אדרי:

אני מבקש לסיים. אדוני, אפשרתי לך לדבר כפול מהזמן.

זאב בויס (הליכוד-גשר-צומת):

למה אתה צריך לא להסכים עם הפלסטינים שאומרים – – –

היו"ר ר' אדרי:

אדוני חבר הכנסת בויס, אני מבין שאתה רשום ועוד מעט תביע את דעתך.

חיים רמון (העבודה):

לכן, אדוני השר, אני באמת פונה אליך, זה לא מתאים לך. זה לא ראוי לבן-אדם ברמה שלך, במחויבות שלך, בעבר שלך, לשבת בממשלה כפי שאתה יושב בה, שראש הממשלה עושה גם משריו וגם מעצמו בדיחה גרועה שתעלה לכולנו ביוקר.

היו"ר ר' אדרי:

אני מודה לך, אדוני חבר הכנסת חיים רמון. רשות הדיבור לחבר הכנסת אפי אושעיה. אחריו – חבר הכנסת פיני בדש. אני רק מבקש להודיע שרשימת הדוברים סגורה, וחברי הכנסת שלא יהיו נוכחים כשאקרא את שמם לא יקבלו בשנית את רשות הדיבור. בבקשה, אדוני.

אפי אושעיה (העבודה):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, אחרי שפתרנו את בעיות השלום של מדינת ישראל, אני מבקש לומר לשר, שבוודאי אצביע בעד החוק, אבל אני מנצל את ההזדמנות לפנות אליו ולספר לו על מפעל "גיבור סבריה", שמעסיק כ-1,300 עובדים.

מפעל "גיבור סברניה", שהמטה שלו נמצא בנתניה ומעסיק שם 220 עובדים, עוד 300 בכפר-סבא ובירכא, ועוד בשישה אתרים בארץ, מעסיק בסך הכל 1,300 עובדים. עד לפני שלוש שנים וחצי העסיק המפעל כ-3,000 עובדים. המפעל הזה נקנה לפני שנה וחצי על-ידי קונצרן "כלל". לפני חודשים מספר מונה ל"כלל תעשיות" מנכ"ל חדש בשם ריימונד בן-שאול. כפי שידוע לך בוודאי, יושב-ראש הנהלת "כלל" הוא מר רקאנטי, שבא מבנק דיסקונט.

כשמצד אחד בא בנקאי ומצד שני בא איש פיננסים וביטוח לנהל תעשיות – מה שקרה בפועל הוא, שבאופן ציני, לאחר ש"כלל" קנה לפני שנה וחצי את "גיבור סברניה" באמצעות "כיתן", מודיע מנכ"ל "כלל תעשיות", שהעסק שלו, שאין לו אמון בחברה, שאין סיכויים להבריא אותה, שהוא איננו מוכן להזרים כספים. המשמעות היא זריקת 1,300 עובדים לרחובות.

ועדת העבודה והרווחה ביקרה הבוקר במפעל "גיבור סברניה", וניסינו ללמוד מהנהלת המפעל מה קרה ב"גיבור סברניה" שנה וחצי לאחר שקנו את המפעל הזה, ומדוע הם החליטו לחסל אותו. אמרנו לנהלת "כלל", שלא יעלה על הדעת ש-1,300 עובדים ייזרקו לרחוב מפני ש"כלל תעשיות" החליטה לנהל את עסקיה כפי שמנהלים חברות ביטוח או כפי שמנהלים בנקים. אבל גם בבנקים, ואני אומר את זה למר רקאנטי – אם נופל סניף של בנק במקום מסוים, מה עושה הבנק? האם ההנהלה אומרת: אנחנו מתעלמים ולא מטפלים, או שהסניף הזה לא שייך לנו? כל אחד לנפשו?

אדוני השר, לנהלת "כלל" יש הרבה אינטרסים במדינת ישראל. היא חברה גדולה מאוד ששולטת על תחומים רבים ומגוונים, ואני הייתי מצפה, שכשאנחנו באים להשקיע השקעות גדולות מאוד בתעשיות – למנוע אבטלה שגדלה והולכת. עם כל הציניות במערכת הפוליטית, יש לנו גם איזו שליוחות, יש לנו גם מטרה בדברים שאנחנו עושים כאן.

בביקור היום הזדעזענו לראות את העובדים – עובדים מודאגים שלא יודעים מה יהיה אתם מחר. רובם משתכרים שכר מינימום, שכר שלא מאפשר להם לסיים את החודש.

אני פונה אליך, אדוני השר, לעשות מעשה של הצלה, אולי ברגע האחרון, לפנות לקונצרן "כלל" ולומר להם, שתעשייה לא מנהלים כפי שמנהלים חברות ביטוח או בנק. זו לא בורסה. את הפירות של התעשייה רואים לאורך זמן. עזרי גונן, מנכ"ל "כיתן", אמר היום ליושב-ראש הוועדה מר מקסים לוי, שאם יהיו להם המשאבים הכספיים, יכול מאוד להיות שהחברה הזאת תמשיך לחיות. אם אנחנו לא רוצים לשלם דמי אבטלה ל-1,300 עובדים, כדאי שנעשה מעשה, ופנייה של השר בוודאי יכולה לעזור. תודה רבה.

היו"ר' אדרי:

תודה. רשות הדיבור לחבר הכנסת פני בדש באותו נושא: הצעת חוק לעידוד השקעות הון (תיקון מס' 49). אחריו – חבר הכנסת גדעון עזרא, ואחריו – חבר הכנסת אברהם שוחט.

פני בדש (הליכוד-גשר-צומת):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, אדוני השר, חששתי שלא תביאו כלל את החוק הזה עד סוף השנה והוא יתבטל מאליו. אבל יש לי שאלה אליך, אדוני השר. אני עוד לא הצלחתי להבין את עמדתך בנושא התמיכה בחוק הזה ובהיקף של אחוז התמיכה במשקיעים.

נסים דהן (ש"ס):

זה לא כתוב בחוק.

פיני בדש (הליכוד-גשר-צומת):

מעבר לזה, החוק כרגע מאריך את תוקף המצב הקיים בארבע שנים, אבל מ-1 בינואר מדובר פה על 20% לכל הרוחב.

כמי שמשמש כראש מועצה וגם יש לו אזור תעשייה וגם מנהל משא-ומתן מול משקיעים אני יודע, שבשנה האחרונה כבר היה קשה מאוד וכמעט בלתי אפשרי להביא ב-24% משקיעים לפריפריות.

צריך לזכור דבר אחד. בשנה אחת היתה ירידה מ-38% ל-24%, כי לפני שנתיים, לא בשנה זו, הורידו מ-38% ל-34%; מ-34% בצו מינהלי הורידו ל-30%, ואחר כך הורידו ל-24% – וזו היתה פשרה, ו-24% זה רק על השקעה מעל 60 מיליון ומעלה.

אדוני השר, את כל המאבקים בשנים הקודמות עשינו עם שר התעשייה והמסחר כנגד האוצר. בשנה זו ובשנה הקודמת אנחנו לא נעזרים בכך במאבק הזה. המצב היום – גם הכלכלי, גם האווירה הפוליטית באזור לא מאפשרים לרדת ל-20%. הרי המענקים ניתנים לפריפריות כדי לעודד משקיעים בזמנים קשים. ואני יודע מהנתונים שיש במרכז ההשקעות, שהיום הבקשות החדשות הן מעטות מאוד ביחס למה שהיה בעבר. חד-משמעית. היום עדיין משלמים את ההתחייבויות הקודמות של ה-38%. אני אומר לך בצורה בדוקה – ואני עוקב אחרי הנושא הזה – שחבר הכנסת בייגה שוחט ואני נגיש הסתייגות בהצעת החוק הזו, ל-28%.

מקסים לוי (הליכוד-גשר-צומת):

באותו לילה, אני זוכר, אתה נכנעת לאוצר והסכמת לקבל 24%.

פיני בדש (הליכוד-גשר-צומת):

לא נתנו כלום.

מקסים לוי (הליכוד-גשר-צומת):

— — —

פיני בדש (הליכוד-גשר-צומת):

יש לי חדשות בשבילך, חבר הכנסת מקסים לוי, אני לא מגשר, אני לא מקבל תמורה על שום דבר. אתם התרגלתם לקבל תמורה על כל דבר, אני לא מגשר, אני מגיע לפשרות עם האוצר ללא תמורות, זה בשונה מן ההתנהגות או ההרגלים שלכם. אתה מאשים פה האשמה חמורה. אנחנו התפשרנו עם האוצר, וההתפשרות היתה על דעת התאחדות התעשיינים, עם מנכ"ל התאחדות התעשיינים. ברגע שאמרו ללכת לפשרה של 24% – הלכתי. אם היו אומרים לא ללכת לפשרה, לא היינו הולכים.

אדוני השר, אני יודע שלא מעט מפעלים קיבלו לאחרונה אישור לקבלת מענקים. אני נותן אמון מלא במרכז ההשקעות וביושב הראש – יש לך אחד האנשים הטובים שם, והלוואי שהיו לנו עוד רבים כמוהו – אבל בליט ברירה אושרו מפעלים, שבשנים טובות לא היו מאשרים אותם. למה הם אושרו? כי הביקוש קטן, צריך לתת קצת תעסוקה וצריך לתת גם אישורים למפעלים. בסופו של דבר, מפעלים כאלה לא מאריכים ימים וההשקעות יורדות אחר כך לטמיון.

אני קורא לך: תעזור לנו, ללובי שבו אנחנו מטפלים בעניין הזה, ולהתאחדות התעשיינים, לחזור אל ה-28% מענקים. אני לא מבקש להגדיל את הקופה הכוללת. כשדיברתם על ועדת-גבאי, אמרתם: אנחנו נותנים 500 מיליון בדלת אחת, נחזיר אותם בדלת השנייה לפריפריות. למדתי מהאוצר בעבר – יושב פה גם ידידי בייגה, שהיה שר האוצר – שמה שהולך הוא חד-כיווני ובדרך כלל לא חוזר. זה לא בגלל השרים, זה בגלל הצורה שבה עובדות המערכת והפקידות, השנה לא חזרו אפילו 100 מיליון במסגרת ועדת-גבאי, וזה הולך ודועך.

במסגרת הקופה הקיימת, עדיין צריך להחזיר חלק, על-פי מסקנות ועדת-גבאי – אני לא דורש יותר כסף, כי האוצר לא ייתן יותר. לכן, צריך באותה מסגרת לחזור ל-28% ולנסות לעודד מפעלים. מפעל כמו "מוטורולה", כמו "נשונל סמיקונדקטור" עושה לך תחשיב, שאתה צריך להביא את האנשים ממרכז הארץ, לתת להם שכר דירה וכל הדברים האלה, וב-20% אף אחד לא ירד לפריפריות, יותר משתלם להישאר במרכז הארץ, וחבל, כי יש בעיה קשה של תעסוקה ואבטלה בפריפריות. תודה.

היו"ר' אדרי:

תודה, אדוני, על דבריך. רשות הדיבור לחבר הכנסת אברהם שוחט, ואחריו – לחבר הכנסת מיכה גולדמן.

אברהם שוחט (העבודה):

אדוני היושב-ראש, רבותי חברי הכנסת, אדוני השר, אני אתמוך כמובן בדיון על החוק בהארכת תוקף החוק, אבל אני מלא הסתייגויות לגבי המהלך שעשתה הממשלה בשנה שעברה, למרות הפשרה של פני בדש, כאשר הורידה בצורה כל כך משמעותית את המענקים בחוק לעידוד השקעות הון.

הצעתי אז שתלכו על 30%, תראו מה קורה במשק, תעשו מוניטורינג על ההשקעות, תעשו מוניטורינג על האבטלה, תראו איפה עומדים הדברים ובינתיים תתקדמו בהחלטה, או שתעצרו בה. לצערי הרב, ההנחות השחורות ביותר שהנחנו הן עדיין ורודות לעומת המצב הריאלי.

אתה יודע בדיוק מה קורה בתחום האבטלה. בשלושת החודשים האחרונים היה שיעור האבטלה 8.1%. אם המגמה תימשך, ברבע האחרון של השנה נהיה בהיקף של 8.5% אבטלה. ההשקעות הריאליות במשק בנכסים קבועים, לפי המספרים שהממשלה הניחה – ואני לא מדבר דווקא על התעשייה, בנכסים קבועים – ירדו ב-6%. אתם הנחתם ספר תקציב שבו אתם אומרים, שבשנה הבאה זה ירד עוד ב-3%.

שאלתי היום באוצר, נוכח נתוני הגירעון של החודש, ואמרו לי: הגירעון לא היה גדול, הוא היה 800 מיליון שקל, זה באמת גירעון לא גדול. שאלתי: מה בצד ההכנסות? אמרו לי: בצד ההכנסות, במונחים שנתיים, יהיה חוסר של 7 מיליארדים – בערך 4.5 במסים, מינהל מקרקעי ישראל, ביטוח לאומי. אמרתי: אבל שומרים על גודל הגירעון? אמרו: כמובן. יש תת-ביצוע של קרוב ל-7 מיליארדי שקל שחלקו מחירים, חלקו מרכז ההשקעות, חלקו הגדול בבנייה, חלק גדול בלקיחת משכנתאות שנוגעות גם לך, כי אתה מייצג מגזר מסוים, עלייה באבטלה. אני אומר לך, שכשר כלכלי בכיר בממשלה אתה לא יכול להתעלם מזה. אנחנו רואים מצב שבו מרבוען לרבעון המגמה מתחזקת ונהיית יותר חריפה.

אתמול היה ריאיון מעניין באחת מתוכניות הרדיו, של שישה מראשי המשק, אל מול ההנחה של פרופסור פיישר, שאנחנו כבר מתחילים לצמוח. כל השישה, חוץ מאחד שהוא מומחה בתחום ספציפי, אמרו, ששנת 1998 תהיה גרועה יותר מ-1997 במונחים של צמיחה, של אבטלה, של השקעות ובמונחים של פעילות במשק.

אתה יודע, שכן אני בטוח שאתה מכיר את הנתונים, שאלמלא הפיתוח של ההיי-טק – וגם אתה בוודאי תודה שלממשלה הקודמת יש יד בדבר בהרבה מאוד מובנים. היום אנחנו רואים את הפירות – התוצאה בתעשייה היתה קריטית וחמורה, שכן אני בעד שינוי מבני בקצב מסוים בתעשיות הקונבנציונליות, אבל אי-אפשר לעמוד ברווחיות. אתה יודע שיש שניים-שלושה דברים שהם מרכזיים: יש עניין של ההשפעה כתוצאה מהמדיניות הכוללת וחוסר היציבות – אמרו את זה גם אנשים שלכם; ויש עניין של המדיניות המונטרית, אם הבנתי נכון, גם אתה חושב ששער חליפין כזה לא יכול לאפשר לתעשיות לצמוח.

נוסף על כל זה באים עם חוק לעידוד השקעות הון, ובמקום לשנות קצת את הכיוון ולהגיד: במצב כזה אנחנו נותנים קצת עזרה כדי שתהיינה השקעות – מותר לממשלה לעשות את זה, זה חשוב לאזורי הפיתוח, זה חשוב לקליטת העלייה שיהיו מקומות עבודה – לצערי הרב, הממשלה נוהגת אחרת. אני אומר לך בנימה של דבר שלא קשה לנבא אותו, שב-1998 נגיע ל-9% אבטלה, נגיע לירידה גדולה יותר בהשקעות, בסופו של דבר זה יפגע בצורה רצינית גם ביצוא.

אני הייתי מציע לך, אדוני השר, לשקול את האפשרות, שאנחנו, חברים מספר, נרצה להכניס במסגרת חוק ההסדרים תיקון לחוק לעידוד השקעות הון ולחזור למשך תקופה מסוימת ל-30%, ל-28% השקעה באזורי א', כדי לנסות ולדחוף לשם השקעות בתקופה שבה יש ירידה בהשקעות ואבטלה במשק הישראלי. תודה רבה.

היו"ר ר' אדרי:

אני מודה לך, אדוני, חבר הכנסת אברהם שוחט. אני מזמין את חבר הכנסת מיכה גולדמן באותו נושא: הצעת חוק לעידוד השקעות הון (תיקון מס' 49). אחריו – חבר הכנסת נסים דהן. בבקשה, אדוני.

מיכה גולדמן (העבודה):

אדוני היושב-ראש, רבותי חברי הכנסת, גם אני חושב כמו חברי שדיברו קודם, שאנחנו נמצאים באחת התקופות הקשות שעוברות על המשק הישראלי. אני נמנה עם אלה שצופים שהשנתיים הבאות יהיו קשות עוד יותר, משום שאנחנו נמצאים בנסיגה לעומת השנים 1992-1996.

חלק מהדברים שנעשים היום הם השלמה של התנופה שהחלה ב-1995 וב-1996. אני לא אומר שאין התחלות, שאין השקעות, אבל אם אנחנו מנסים להשוות ולבדוק את היקף ההשקעות בשנים 1993, 1994, 1995 ו-1996, אנחנו רואים שבפעם הראשונה, לאחר תקופה של כשש שנים, משרד התעשייה והמסחר אפילו לא צריך לבקש תוספת תקציב ממשרד האוצר עבור מרכז ההשקעות. זה מדבר בעד עצמו.

אנחנו צריכים להתייחס למציאות הכואבת של חלק לא קטן מהאוכלוסייה היום, כתוצאה מכך שיש שינוי בהיקף התעשייה עתירת הידיים. אנחנו יודעים שהעולם כולו רץ קדימה והתעשיות עתירות הידיים עוברות לאזורים שבהם השכר נמוך, זו המציאות. אנחנו רואים את זה במדינות המתפתחות. אנחנו רואים את הניידות שהיתה במזרח הרחוק, וגם שהתעשיות עתירות הידיים במפעלים האמריקניים עוברות ממדינה למדינה – קוראיה הפכה להיות יקרה, עברו לסין. אנחנו רואים את זה גם במדינת ישראל. אני חושב שיש לזה גם יתרונות מבחינת ההסכמים שבאו כתוצאה מתהליך אוסלו – הסכם השלום עם ירדן, וקודם לכן עם מצרים – שלמעשה תעשיות הטקסטיל והמזון לאט לאט מצטמצמות בארץ, אבל אנחנו לא נותנים פתרונות חלופיים לאותם אלפים שנפלטים מתעשיות אלה.

זה פוגע באוכלוסייה הדרוזית, זה פוגע באוכלוסייה הערבית, זה פוגע באזורי הפיתוח, ששם אנחנו עדים מדי כמה חודשים לשביתות. רק בשבוע שעבר והשבוע ביקרתי בשני יישובים שיש בהם משברים שהם חלק מהבעיה שהזכרתי. מפעל "מילוז" – כתוצאה ממעורבות שלנו, של חברי בהסתדרות ובמועצת הפועלים באזור נהרייה והגליל המערבי, המשקיע הבריטי לא קנה את המפעל. אבל בעוד חודשיים, שלושה חודשים, זה יחזור. תעשיות רכב נצרת-עילית: אני לא מכיר מדינה שבה שני משרדי ממשלה שהם הרוכשים, משרד הביטחון והמשרד לביטחון פנים – ג'פים תוצרת נצרת-עילית לא טובים בשבילם. מייבאים ג'פים על חשבון פועלים בנצרת-עילית. אני התביישתי לראות 150 עובדים נאמנים, שמייצרים ג'יפ ששופר בתקופת האינתיפאדה. ראינו את זה באופקים, ראינו את זה בדימונה, ראינו את זה בבית-שאן, ואנחנו רואים את זה במגזר הדרוזי.

אם אנחנו לא נכין אלטרנטיבות לעולים ולפועלים שלא קיבלו השכלה – מפעלי מזון וטקסטיל, שהם מפעלים עתירי ידיים, זה הפתרון. זה נותן עוד הכנסה של כמה אלפי שקלים למשפחה. אם לא נותנים פתרון חלופי, למעשה אנחנו יוצרים נסיגה באותם אזורים.

אדוני שר התעשייה והמסחר, יש לך רגישות לדברים, גם לאזורים קשים, לעולים חדשים, לאזורי פיתוח. תפקידך להתמודד מול משרד האוצר, מול המגמה שפוגעת קודם כול בשכבות החלשות. במי היא פוגעת? בפריפריות. אני חושב שהחלטת הממשלה לתת תמריצים ליישובים הסמוכים ל"קו הירוק" – כשאתה בא וצריך להשקיע בברקן, אני שואל אותך, איזה תעשיין שגר ברמת-השרון או בפתח-תקווה ירצה להגיע לקריית-שמונה או למעלות או לרדת לאופקים או לדימונה או לאזור באר-שבע או לבית-שאן כשהוא יכול לנסוע 30-40 קילומטר מהבית שלו ברמת-השרון או בהרצלייה? הוא נוסע בבוקר חצי שעה ומגיע למפעל שלו, בו בזמן שהוא צריך לנסוע שעתיים-שעתיים-וחצי לגליל או לנגב. ואתה נותן תמריצים זהים ליישובים סמוכים ל"קו הירוק", כמו לתעשיות במקומות רחוקים.

אני אומר, רוצים להחזיר את ההטבות ליישובי יהודה ושומרון, זאת החלטה מדינית של הממשלה. לגיטימי. כמו שהממשלה שלנו החליטה א', אתם החלטתם ב'. אבל אני בטוח שיש קונסנסוס שהגליל והנגב הם לא מחוץ לגבולות מדינת ישראל, וגם להם צריך לדאוג. קלטו שם עשרות אלפי עולים. אתה יודע מה קלטו בנצרת-עילית, מה בכרמיאל, מה במעלות, בקריית-שמונה, בדימונה, באופקים, בשדרות. כשאתה מגיע לשם, נדמה לך שאתה נמצא באיזו מדינה אחרת, מדינה שחשוב לה לראות את מה שקרוב למרכז הארץ ופחות חשוב לה מה קורה באזורים הרחוקים.

לכן, אני פונה אליך, אדוני שר התעשייה והמסחר, אני חושב שאם תעשה את זה מוקדם יותר, תעשה את הטוב ביותר לאותם אנשים רחוקים. אני חושב שבנושאים האלה אין אופוזיציה וקואליציה. כולנו רוצים שמדינת ישראל תפרח, ומה שקורה, לצערי הרב, בחודשים האחרונים ובממשלה הזאת – זאת ממשלה שחושבת שמדיניות פיזור אוכלוסין היא דבר שלא צריך להיות בסדר-היום הלאומי ולא צריך לדאוג לאותם אנשים שגרים באזורי פיתוח, בערי פיתוח, ביישובים הדרוזיים או הערביים, שם כל אחד מהם חי מאותן תעשיות שאין להן חלופות.

היו"ר' אדרי:

תודה, אדוני, חבר הכנסת מיכה גולדמן. רשות הדיבור לחבר הכנסת נסים דהן. אחריו – כמה חברי כנסת שאינם נוכחים במליאה. אדוני, בבקשה.

נסים דהן (ש"ס):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, כבוד השר, בחוק לעידוד השקעות הון יש שני מסלולים: המסלול שרמזו עליו פה, מסלול של מענק בגובה 20% – פעם היה יותר, ומסלול של הטבה במס, שהוא לטווח ארוך יותר – פטור או הנחה מתשלומי המס.

בדרך כלל, גם השקעות מתחלקות לשני סוגים: השקעה עתירת הון, שמטבע הדברים המסלול של הטבה ומענק יותר ראוי לה, והשקעה של ידע, שבדרך כלל בוחרת במסלול השני, של הטבת מס. משום-מה, החוק המונח בפנינו בא בעצם רק לטפל באותו מסלול של הטבת מס.

אדוני השר, במצב הקיים במדינת ישראל עקב המציאות העולמית של כפר גלובלי, השקעות עתירות ידע, שממילא נהנות מהטבת מס, לא הולכות לפריפריה, מהסיבה הפשוטה, שאין להן שם כוח אדם. היום בפריפריה, שהיתה בנויה ומבוססת על מפעלים מסורתיים עתירי עבודה, לא יוכלו למצוא עובדים עתירי ידע. ממילא כל המפעלים שנפתחים בפריפריה הם אותם מפעלי תעשייה מסורתיים, שמשלבים בהם הרבה עבודה, ולאט לאט יכולים לעבור להיות עתירי ידע, מה שנקרא בזמננו היי-טק. אבל האוכלוסייה הזאת תצטרך לעבור הכשרה.

נאמר לנו לפני שנה, שאותם 500 מיליון שקוצצו ויחזרו דרך ועדת-גבאי, מיועדים לאותה הכשרה מקצועית של אוכלוסייה עתירת עבודת כפיים שתהפוך לעתירת ידע, כדי שיוכלו לעשות הסבה למפעלים עתירי ידע. זה לא קרה. בפריפריה זקוקים עד היום למפעלים מהסגנון הישן, המסורתי, של הרבה עבודה עם פחות ידע, לצערנו הרב. הרבה ידע זה תשלום שכר הרבה יותר גבוה, אבל צריך שם את ההון האנושי המתאים, ואת זה בינתיים אפשר למצוא רק במרכז הארץ.

החוק המונח בפנינו הוא טוב, הוא בא להיטיב, יש בו גם הרבה צדק, כי ברגע שמחלקים דיווידנד צריך לגבות מזה מס, כיוון שהרווחים לא נועדו לחלוקת דיווידנד לבעלים, אלא נועדו להשקעה בחזרה להמשך פיתוח המפעל וממילא לקליטת עובדים.

אבל מה עם אותם מקומות שהמפעלים שנהנים מהטבת מס לא מגיעים אליהם? מה עשינו עם אותם מקומות שמטבע הדברים נפתחים בהם מפעלים עתירי השקעה והם רוצים ליהנות ממענק ולא ממסלול הטבת המס, כיוון שממילא אף פעם הם לא ישלמו מס, כי במקומות כאלה קשה להגיע לרווחים מיידיים? אדוני השר, על זה אין תשובה בחוק הזה.

אני מציע, במיוחד לנוכח ההצהרות האחרונות של מרכז השקעות, שהוא מנמיך את הרף לאישור מפעלים חדשים – זה נאמר במפורש גם בוועדת הכספים וגם מעל דפי העיתון, שמרכז השקעות מנמיך את הרף לאישור מפעלים, כנראה משום שאין התנפלות כל כך גדולה של מפעלים לאישור בקשות כמפעל מאושר – אני מציע לשקול את ההעלאה של המענק מ-20% בשנה הבאה ל-28%.

אם זה יבוא מצד הממשלה, זה יתקבל בברכה על-ידי חברי הכנסת. אנחנו, כחברי כנסת מהקואליציה, לא נרצה לכפות את דעתנו על הממשלה. נשמח אם הממשלה תלך בכיוון הזה. תודה רבה.

היו"ר ש' וייס:

תודה רבה. חבר הכנסת טלב אלסאנע, בבקשה.

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

כבוד היושב-ראש, חברי חברי הכנסת, כבוד השר, אני מנצל את ההזדמנות הזו כדי להפנות את תשומת לבו של שר התעשייה והמסחר לסוגיה חשובה מאוד – היא נוגעת למפה, לאזורי עדיפות א' לצורכי התעשייה והמסחר.

אם מסתכלים על המפה של אזורי עדיפות לאומית, אתה יכול לראות, שבמרכז המדינה אין הסיווג הזה, כי מתייחסים למרכז המדינה כולו כאל מקשה כלכלית אחת, כשמדובר בתל-אביב, או בהרצלייה, ומתעלמים מהמצב הסוציו-אקונומי של המשולש. אני בטוח שאתה סיירת ביישובים הערביים, בטירה, בטייבה, בקלנסואה, בג'לג'וליה, בכפר-קאסם, וראית והתרשמת, שביישובים האלה אומנם יש כוח אדם, אבל אין אזורי תעסוקה, אין אזורי תעשייה, ואין אפשרות למשך יזמים כשאינו סיווג של אזורי עדיפות לאומית א'. כל יזם או משקיע קודם כול יתעניין, איפה הוא יכול להרוויח יותר, איפה הוא מקבל מימון, איפה הוא מקבל מענק ואיפה יש לו הפטור היחסי מבחינת המדינה.

כשיש חוק השקעות הון, שמסווג לפי אזורי עדיפות לאומית, אז באותם אזורים, במרכז המדינה, שאין בהם הסיווג של אזורי עדיפות לאומית א', שאין בהם אזורי תעשייה ואין בהם תשתית למקורות תעסוקה, המצב הקיים ינציח את העוול שנמשך שנים, אף שיש לנו הנתונים המדהימים לגבי העוני והאבטלה.

אני אתן לך, כבוד השר, דוגמה. יכול להיות שסיירת גם בנגב – יש יישובים שרק קמו לאחרונה, שהמדינה הכירה בהם; למשל היישוב הערבי כסייפה, סמוך לערד. ערד מסווגת כאזור עדיפות א', והיישוב כסייפה איננו זוכה לשום סיווג, ולכן אין שם שום מפעל.

גם יזמים פרטיים ילכו ויחפשו ויתעניינו איפה הם יכולים להרוויח יותר ואיפה יש סיווג. אנחנו לא מבקשים מהממשלה שתכונן או תווסת או תפנה יזמים. אבל בעצם הסיווג הזה, אזורי עדיפות לאומית, ועל-ידי הנחות ועל-ידי סיוע, בעצם היא מכוונת ומפזרת את ההשקעות בתוך המדינה.

שאלתי היא, מה בכוונתך לעשות על מנת לשנות את המצב האבסורדי הקיים – העדר תיעוש המגזר הערבי, העדר תוכניות לתיעוש המגזר הערבי, העדר מתן עידוד למשקיעים וליזמים? מה בכוונתך ובכוונת משרדך לעשות במשך שנת 1998, במיוחד עכשיו, כשאנחנו דנים בתקציב המדינה, שהוא בעצם המדיניות הכלכלית-החברתית של המדינה במשך שנת 1998? האם העוול שקיים במשך שנים והוא מנת חלקנו, ימשיך גם בשנת 1998, או שאפשר לומר, שהשר שרנסקי יכול לבשר טובות ויכול להביא מפנה חיובי בגישה הזו אל המגזר הערבי? במיוחד שהיום אנחנו יודעים שחקלאות מהווה נתח קטן מאוד מבחינת מקורות התעסוקה והפרנסה של תושבים ערבים במדינה.

הסוגיה הזאת חשובה מאוד, כי היא יכולה להביא לסגירת פערים, היא יכולה להביא לשוויון כלכלי, והיא יכולה לפתור את הבעיה החברתית שגורמת לקיפוח ולתחושת הקיפוח. אני חושב, שזה באחריות משרדך, ויש ביכולתך לתרום בעניין הזה.

היו"ר ש' וייס:

תודה רבה. אני מודה לחבר הכנסת טלב אלסאנע. חבר הכנסת חיים אורון. אחריו – חבר הכנסת ראובן ריבלין.

פעם, כשיהיה גבול בינינו לבין מדינה פלסטינית, במקום גדר תיל, אפשר לעשות פארקים תעשייתיים. מה דעתך?

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

זה יכול לתרום לביטחון.

חיים אורון (מרצ):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, אנחנו עוסקים בתיקון מס' 49. מדובר בחוק שהוא טלאי על גבי טלאי על גבי טלאי, וקצר הזמן מלפרט את כל הבעייתיות שיש בחוק הזה ובשינויים שחלים בו חדשות לבקרים.

אבל, בכל זאת, אם כבר הממשלה מביאה את הארכת תחולתו של החוק, וגם עד שיהיו תיקונים, רצוי היה להתייחס למציאות שבה אנו חיים היום. מה זה נקרא שמורידים, אדוני השר, את הרף לעידוד השקעות הון? – שהממשלה מוכנה להמר על 22% או 20%, ולא מוכנה על רף יותר גבוה, אולי של 30%. איזה היגיון יש בזה? איזה היגיון כלכלי יש בזה? הרי מה הסבירו לנו? הסבירו לנו שיש פה עידוד יתר. אמרנו בוועדת הכספים: בסדר גמור, תבחנו את ההשקעות יותר טוב, אל תעודדו השקעות לא טובות, אל תעודדו השקעות שהן ברמת סיכון גבוהה מדי, או השקעות הרפתקניות, או בלופים שהיו. אגב, המספרים הרבה יותר קטנים מאלה שמדברים עליהם.

מה עושים עכשיו? היות שיש מצוקה, היות שיש לחצים, היות ששיעורי האבטלה בפריפריה כפולים מאשר במרכז הארץ – צריך לעודד השקעות הון. מה עשו? הורידו בחוק עידוד השקעות הון עוד 500 מיליון שקל, ואדוני השר, אני אומר לך בביטחון, לפי דוח ועדת-גבאי שתמכתי בו, אמרתי: בואו נעשה ניסיון, בפריפריה לא יוצא כלום. רק אתמול דיברו אתי על מה שיהיה היום. מה אומרים להם: יקיימו את ההכשרה בחיפה. למה לא במכללת תל-חי? למה לא באותם מקומות? למה לא בקריית-שמונה?

הי"ר ש' וייס:

מה יש לך נגד חיפה?

חיים אורון (מרצ):

לא, כי הטענה היתה שאנחנו ניתן את העידוד לפריפריה לא בצורת עידוד הון, אלא בצורת עידוד להסבה מקצועית, עידוד העבודה. אני מאוד בעד זה. שנים טענתי שצריך היה לחלק את העידוד בין הון לעבודה. לא 34% רק לעבודה, אלא בפרופורציה שונה. אבל, אמרתי, מה שאני חושש שיקרה,

לצער, זה מה שקרה. המנגנון לא קיים. המערכות, וחבר הכנסת נודלמן מכיר אותן מצוין בגליל, משוועות לעוד ועוד מערכות של הכשרה, של פיתוח, של מחשבים – זה לא קיים.

אבל הדבר המרכזי, כאשר אנחנו בבידוד, אומרים לנו: עבודות יזומות – לא. גם אני נגד עבודות יזומות. מה כן? עידוד השקעות במוקדי אבטלה גדולים יותר. היתה הזדמנות עכשיו לבוא ולהגיד: טעינו. אבל לא, אנחנו ממשיכים באותו כיוון.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת חיים אורון.

חיים אורון (מרצ):

משפט אחרון אדוני היושב-ראש. לא רק באותו כיוון. אני קורא הבוקר את ההחלטה של הממשלה מאתמול – אולי אדוני השר לא היה חלק ממנה – על שינויים בעידוד השקעות הון בתיירות. אילת – ב', באר-שבע – ב', נצרת – ב', יש"ע כולו – א', וכשאנחנו אומרים: אתם דופקים את הפריפריה על חשבון השטחים, אתם אומרים: זו השמצה. אני אביא לך את הרשימה, יישוב יישוב, כמעט כל יישוב שהוא בתוך "הקו הירוק" ירד, השטחים – עלו; לתיירות. יש עודף תעסוקה בטבריה, בקריית-שמונה ובאילת, או שההערכה שלכם היא שזה יביא יותר תיירים? זה הכול אותו מכלול, והוא מתחיל ונגמר בנקודה שידידי חבר הכנסת רמון פתח בה את הדיון הזה, הוא היה אחד הראשונים שהשתתפו בדיון הזה.

יש כנראה קשר בין ישיבת הממשלה אתמול ובין חוסר הנכונות לשנות מה שנדרש לשנות פה.

אין לי ברירה, אני אצביע בעד החוק הזה, כי אחרת אין חוק בכלל, תוקפו פוקע ב-31 בדצמבר. אבל אני אומר לך, שבועדה, בהכנה לקראת הקריאה השנייה והשלישית, אנחנו ניאבק על הסתייגויות ושינויים שיחזירו את החוק לקדמותו.

היו"ר ש' וייס:

אני מאוד מודה לך, חבר הכנסת אורון. מן הון להון, חבר הכנסת ריבלין.

מקסים לוי (הליכוד-גשר-צומת):

ואחריו?

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת שטרן; אם הוא לא יהיה, אז חבר הכנסת מקסים לוי.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, הייתי מבקש, אדוני השר, לנצל הזדמנות זו כדי לתקן עוול שעשו כלפיך, גם אנשי הקולנוע וגם אחדים מחברי הכנסת, ואני בהם, כאשר חשבנו שזנחת את הקולנוע לאנחות, כאשר הסרת ידיך מהקולנוע, שבמשך שנים רבות היה תחת האפטרופסות של משרד התעשייה והמסחר, אבל לא עשית למען הקולנוע אותם דברים שהיה צריך לעשותם.

אני רוצה לומר לאדוני השר, שבדיון שהתקיים על הקולנוע התייחסתי לתקציב אשר הועבר, הוא היה צריך להיות מועבר ממשרד התעשייה והמסחר למשרד החינוך.

אתה, אדוני השר, קיבלת החלטה עקרונית, שמן הראוי שהתמיכה הממשלתית בתרבות תרוכז אך ורק בידי משרד החינוך והתרבות. ייתכן שדרישותיך כלפי מפיקי הקולנוע, כמו הדרישה שמי שמבקש ליהנות מכספי ציבור יואיל נא להגיש תוכנית עסקית מסודרת, הם שקוממו עליך את מפיקי הקולנוע ואת כל אנשי הבראנז'ה. ייתכן שהגעת למסקנה, כי אינך יכול להמשיך ולחלק כספי ציבור ללא קריטריונים ברורים, כמו אלה שנהוגים כלפי תעשיינים שמבקשים את סיועו של מרכז ההשקעות, כפי שאתה מבקש היום לאשר אותו חוק שהבאת לפנינו.

מכל מקום, קיבלת החלטה. ההחלטה היתה אולי נכונה מבחינת מבנה המשרד, אך היא היתה שגויה מבחינה פוליטית, משום שלהיות פטרון של כל אותם אנשים – יש בכך ערך פוליטי רב מאוד. אבל אתה ביושרך ובהגינותך אמרת: כאשר אני שר התעשייה והמסחר ואני לא שר החינוך והתרבות והאמנות, למה לי להיות פטרונם של אותם אנשים, כשלא מגיע לי להיות פטרונם?

מדינת ישראל היא לא המקום שממנו הגעת, אדוני השר; טוב שבאת אלינו, ואנחנו אוהבים אותך. אנחנו מבקשים לתקן עוול, כי חשבנו שעזבת את הקולנוע ואמרת שהעברת כספים למשרד החינוך על מנת לחסל ולסגור חשבון לשנה זו, ובמשרד החינוך נעלמו פתאום הכספים. אנחנו לתומנו חשבנו שאתה שילמת – – –

היו"ר ש' וייס:

דווקא השר מומחה למסך, אבל למסך הברזל.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

כן, גם מומחה למסך, וגם למסך הברזל. הוא מומחה להרבה דברים. העניין הוא, פשוט, שברוב הגינותו הוא אמר דבר. אבל פה נוצר דבר נורא, שלקולנוע נעלמו 6 מיליוני שקלים; 6 מיליוני שקלים שחשבנו שהתחשבת עם האוצר ולא העברת אותם למשרד החינוך, ובשל כך יצא קצפם של כל אותם אמנים באותו ערב.

הם עברו את הגבול מבחינה פוליטית, אבל כמנהג אלה שחושבים שהם מורמים מעם, שהם יכולים לומר מה שהם רוצים. אנחנו, אנשים בימין, למרות מה שהם אמרו, חושבים שהקולנוע הוא דבר ערכי, דבר שמצביע על תרבות של עם. אנחנו נמשיך לתמוך בו אף-על-פי שהם יחרפו ויגדפו.

אני רוצה לומר לכל אותם אנשי קולנוע: השר שרנסקי העביר עד הפרטה האחרונה את כל אותם כספים שעליהם התחייב. טוב שתדעו זאת. כשנתגלה הדבר, ובאנו אצל משרד החינוך ושאלנו היכן הכספים, הם ביררו ברגע אחד, ובאמת נמצאו אותם כספים. הטרוניה היתה כלפי השר שרנסקי, ואני מבקש מעל במה זו סליחה ומחילה על כך שחשבנו שמא עשית חשבון או שהתחלת לנהוג מנהג של זלזול בערכים. אנחנו מבקשים סליחה, ואני חושב שגם אתם, אנשי הקולנוע, צריכים לבקש סליחה מהשר שרנסקי, לפחות על כך שכאשר הוא החליט לנתק מגע עם הקולנוע, הוא אמר כי אין זה מתפקידו ואין הוא רוצה לקחת את הכתר והנזר של פטרון לאמנויות. תבקשו סליחה, משום שהכספים הועברו והוא דאג לכם.

אני מציע שהשר שרנסקי יתייחס לקולנוע כפי שהתייחסו אליו עד היום – כאל תעשייה; אף-על-פי שתעשיית הקולנוע הישראלית עדיין לא יכולה לייצר. תעשיית הקולנוע הישראלית היא דבר ערכי, אבל יש פעמים כאשר משרד החינוך והתרבות, בכל קואליציה שבה יהיה הליכוד בשלטון, אינו נחלתו של הליכוד, אלא הוא נחלתם של אנשים שהם בעלי נקודת מבט יותר מצומצמת. אני מציע שמשרד התעשייה והמסחר ימשיך להיות הפטרון של הקולנוע, כי הקולנוע ראוי לשר שרנסקי ושרנסקי ראוי לקולנוע. תודה רבה.

היו"ר ש' וייס:

תודה רבה לחבר הכנסת ריבלין. חבר הכנסת לוי.

אגב, באמת כאשר שמעתי את התגובה של משרד החינוך באותו בוקר שלמחרת, הם אמרו שלא העברת להם, זה היה מאוד מוזר. לזה אנחנו קוראים "סינימה בלש".

שר התעשייה והמסחר נ' שרנסקי:

— — —

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

באמת בגלל זה יצא קצפם — — —

היו"ר ש' וייס:

הם הוציאו בהתחלה הודעה שזה לא אצלם, רק אחר כך הם תיקנו אותה.

מקסים לוי (הליכוד-גשר-צומת):

אדוני היושב-ראש, אדוני השר, אנחנו מדברים על החוק, וזכור לי אותו ערב של אישור תקציב 1997, כאשר נלחמנו ואמרנו, שהעידוד יגרום בעצם לאבטלה המונית, שעיירות הפיתוח יסבלו ומפת האזורים תהיה מנוכרת לחברה בישראל. ישבתי אז יום שלם בוועדת הכספים. ומדוע אמרתי לפיני בדש? משום שפיני בדש לקח כמה חברי כנסת לאוצר, ושם, אצל דן מרידור, ריצו אותם והם באו לוועדה ואמרו: תוקם ועדת-גבאי, שתביא לצמיחה בעיירות פיתוח – הערים יצמחו, תהיה תעשייה מתוחכמת ויהיו 500 מיליון שקל שלקחו אותם ממשד העבודה והרווחה בנושא הכשרה מקצועית.

מה הולידה ועדת-גבאי? זו אותה ועדה שקבעה לזוגות צעירים בנושא המשכנתאות. כך גנבו 1.2 מיליארד ממשכנתאות לזוגות צעירים בתקציב 1998. כך עשתה ועדת-גבאי.

הייתי היום, אדוני השר, בביקור של ועדת העבודה והרווחה במפעל "גיבור", מפעל שמעסיק למעלה מ-1,400 עובדים. היית צריך לראות את הבכי בעיניהם. "כלל" קנה רק לפני שנה את המפעל. כאשר הוא קנה, היא לא ידע מה מצב "גיבור"? מה קורה ברשת? מה, "כלל" קונה ככה חתול בשק? ודאי שמשוהו הסתתר מאחורי הרכישה הזאת, משום שאחרי שנה – מה רוצים לעשות? לפשוט רגל, לפטר 1,400 עובדים, להוציא אותם מאיגוד מקצועי ולהכניס עובדים אחרים, עובדי קבלן. זאת המטרה. מנכ"ל "כלל" אמר לי, שכדאי להם להעסיק עובדים ב-400 דולר לחודש לעובד, במצרים או בירדן, יותר מאשר להעסיק עובדים כאן.

מה המטרה של מדיניות ממשלה? להיות בלם חברתי. ליצור מצב שבשעה ש"כלל" מבקש עזרה וסיוע ממדינת ישראל, הממשלה תאמר לו שייקח על עצמו, באזורים מאוד רגישים, גם להפעיל. היית צריך לראות בכי של אנשים שעובדים 30 שנה ועומדים להיות מפוטרים מחר. אני מבקר בנתיבות, בשדרות, בבאר-שבע. ואני מבקר בדימונה ובקריית-שמונה – – –

היו"ר ש' וייס:

אתה מקבל עוד דקה של סבסוד הזדהות.

מקסים לוי (הליכוד-גשר-צומת):

רק תראה בקריית-שמונה – ראש העירייה התפטר, אולי בגלל מניעיו, אך אני יודע שהעיר הזאת סובלת.

חשוב מאוד להדגיש, שבתקציב המדינה ודאי שאין תקציבים שיכולים להביא לצמיחה. מתיקון חוק ההסדרים הביאו חוק לצמיחה. אני שומע את שר האוצר מבזה את העובדים ומכנה אותם "פצצה". הוא יכול להתבטא בכינויים יותר טובים, משום שאין נכס יותר חשוב מציבור העובדים במדינת ישראל. אם שר האוצר מתבטא בצורה כזאת, אז זו מדיניות הממשלה והקואליציה גם יחד.

אינני סבור שמה שקורה היום בשביתה במשק – שמשביתים את כל המשק – הוא דבר חיוני ונכון. אבל יש הצדקה להשבתת משק לנוכח אירועים כמו 180,000 מובטלים, כאשר מבקשים להעלות ארנונה, מפטרים את העובדים הסוציאליים ואת העובדים הקהילתיים ופוגעים במערכת החינוך. אז איך תהיה צמיחה ואיך ייתנו חינוך?

4% בלבד מתושבי עיירות הפיתוח מגיעים לתואר ראשון. איך תקימו שם מפעלי היי-טק? מאיפה תביאו עובדים? מרבית הסטודנטים שגומרים תואר ראשון – כ-81%, לא נשארים בעיירות הפיתוח. אך ברגע שאתה מדבר על מרכז הארץ אתה רואה את הבנייה המסיבית. לכן צריכה להיות תוכנית ברורה לנוכח מה שקורה היום בנושא הכשרת עובדים להיי-טק ולחינוך – את הכסף של דמי אבטלה, במקום לתת לאנשים סתם, לתת אותו תמורת הלימודים.

יש לעשות הכול כדי לשנות את מפת האזורים. זו ההזדמנות של הממשלה אם היא רוצה להיטיב עם הציבור שבחר בה. היא צריכה לשנות את המפה ולתת לעיירות הפיתוח יותר משאבים ויותר כסף מאשר עידוד.

היו"ר ש' וייס:

תודה רבה לחבר הכנסת מקסים לוי. אחרון המשתתפים בדיון שלנו בקריאה ראשונה – חבר הכנסת וליד צאדק חאג'-יחיא. צירפנו פה שני חברי כנסת לשם אחד. כבודו.

וליד צאדק חאג' יחיא (מרצ):

אדוני היושב-ראש, אדוני השר, אני רוצה לנצל את ההזדמנות של הדיון בחוק לעידוד השקעות הון כדי שתהיה אולי אוזן קשבת למכאוביו ולבעיותיו של המגזר הערבי.

עד היום אפשר כמעט להגיד שאין תעשיות במגזר הערבי. היו קצת תעשיות של טקסטיל, של מזון; בזמן האחרון אנחנו עדים לסגירת המפעלים האלה ולהעברתם למקומות מחוץ לגבולות מדינת ישראל, דבר שאני מברך עליו מאוד, אבל לדעתי כשאנחנו מפרקים ומעבירים מפעל טקסטיל או מזון לירדן או למצרים, חייבים לדאוג גם לתוצאות החברתיות שיש לכך – אבטלה ורמת חיים נמוכה מאוד מאוד.

לדעתי, היום יש מין מחשבה של נסיגה מההישגים שהיו בשנים 1992-1996. נכון, אני מודה ומתוודה, שהממשלה שמפלגתי היתה חברה בה בשנים 1992-1996 לא עשתה די כדי לתעש את

המגזר הערבי, לא עשתה די כדי לפתור את בעיית הבדואים בנגב ולא עשתה די כדי למצוא מקומות עבודה לנשים הערביות.

בהזדמנות הזאת אני מבקש לומר, שרק 12% מכוח העבודה הנשי במגזר הערבי עובד; רק 12%. היתר – אבטלה. לא עובדים. כאשר מפרסמים נתונים על שיעורי האבטלה במגזר הערבי, בדרך כלל הם אינם כוללים את כוח העבודה הנשי, מכיוון שהן לא הולכות להירשם, ויש לכך תוצאות ישירות של עוני ושל מחסור.

היום 72% מהפועלים הערבים עובדים מחוץ ליישוביהם, ולפעמים נוסעים מאות קילומטרים, אם לא יותר, כדי להגיע למקום העבודה שלהם. אני חושב שיש לזה השלכות חברתיות קשות על המגזר הערבי, אם בתחום החינוך, אם בתחום התעסוקה, ואפילו בתחום תאונות הדרכים, שהן רבות הרבה יותר מהממוצע הארצי בתוך מדינת ישראל כתוצאה מזה שהפועל הוא פועל, הוא נהג, הוא קם בבוקר השכם וחוזר מאוחר בערב.

אדוני השר, אני רוצה שפעם אחת תפתרו את הבעיה הזאת של אזורי פיתוח. אנחנו אזרחיה של מדינת ישראל ואנחנו רוצים להיות חלק יוצר ממנה. אנחנו משלמים את הכספים שלנו, את המסים שלנו, כל מה שמוטל עלינו אנחנו מקיימים, אבל בחלוקת העוגה הלאומית הכספית אנחנו נדחים ואנחנו מוצאים ממנה.

עד מתי נישאר רק פועלים במקומות העבודה, בעבודות שהן רק פיזיות, מחוץ לכפרים שלנו? לכפרים שלנו, כשאין תעשיות – יש לזה השלכות גם על המועצות המקומיות, על הארנונות ועל כל הדברים האלה, שיכולים להביא לרווחתו של השלטון המקומי שם.

אני מבקש מאוד ממך, אדוני השר, אני מכיר בכך שיש לך רצון טוב, שתבדוק את העניין של העדיפות הלאומית, אזורי פיתוח, "קו ירוק", קו עימות, כל הכינויים וההטבות; כמעט, ואני לא אומר שזה במאה אחוז, אבל המגזר הערבי כמעט מוצא מהכללים האלה. כך אנחנו עדים לכך שמשקיעים רבים – הכפרים הערביים מלאים בכוח עבודה – לא מוכנים לבוא ולהשקיע את כספם, כי בסופו של דבר הם רוצים להרוויח, והם מרוויחים היכן שיש הטבות. כאשר הכפרים הערביים אינם כלולים בסל העדיפויות, מובן שהם לא משקיעים שם.

אני רוצה לסיים בזה, שכשאנחנו בודקים ומסתכלים כיום על המפות של המגזר הערבי, אנחנו רואים אזורי תעשייה. קח למשל את העיר שלי, טייבה, שם יש אזור תעשייה שבו כל הדברים הבסיסיים הדרושים – מים, ביוב, חשמל, כבישים – הכול לא תקין, ולכן אזורי התעשייה הם רק בשם ולא בפועל. מה התעשיות שיש בכפרים הערביים? – בלוקים, פנצ'ריה, וזה הכול.

לכן, הגיע הזמן שאדוני השר יבדוק את העניין הזה בצורה תקינה, ואני סומך על כך שהוא יבדוק אותו ויצא עם תוצאות טובות, שיועילו למגזר הערבי וגם יועילו למשק הישראלי בכללותו. תודה רבה לך, אדוני.

הי"ר ש' וייס:

אני מודה מאוד לחבר הכנסת וליד צאדק חאג'-יחיא.

אדוני שר התעשייה והמסחר, תוכל להשיב ונעבור להצבעה.

שר התעשייה והמסחר נ' שרנסקי:

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת הסבלנים, להגיד את האמת, לא התכוונתי בכלל להגיב, כי הבאתי דבר מאוד טכני, תיקון מס' 49 לחוק עידוד השקעות הון. בדקתי את הנושא, הבאתי אותו, הייתי בטוח שתהיינה כמה התייחסויות ענייניות וזהו, ונמשיך את הדיונים בוועדה. אבל האמת, אף שאנחנו שנה וחצי אחרי הבחירות, אני כנראה עדיין טירון. עוד לא התרגלתי לכך שכל סעיף וסעיף בסדר-היום הוא רק תירוץ, אפשרות לקחת טרמפ, לבוא ולדבר על נושאים כואבים, חשובים, מעניינים – – –

היו"ר ש' וייס:

אם לא היית טירון, לא היית נותן ששיבו על שאלות לפני שהדיון מתחיל.

שר התעשייה והמסחר נ' שרנסקי:

סידרו אותי.

היו"ר ש' וייס:

רציתי להעביר לך פתק שאתה טירון.

שר התעשייה והמסחר נ' שרנסקי:

דבר שני. עוד לא התרגלתי, שזה למעשה לא דיון אלא כמה מונולוגים. דיון זה לא בין חבר כנסת לחבר כנסת, כי חבר הכנסת חיים רמון אמר דברים כל כך מעניינים ומייד רץ. הוא ביקש ממני תשובות ורץ – – –

היו"ר ש' וייס:

אולי הוא ב"פופוליטיקה" עכשיו.

שר התעשייה והמסחר נ' שרנסקי:

כל הדיון הוא בין חבר הכנסת למסך, מסך של קולנוע, מסך של טלוויזיה, ולזה עוד לא התרגלתי.

אני לא יכול להיות עד כדי כך טירון. אם כך – גם אני צריך לתת תשובה, להשיב, אפילו אם אין למי להשיב – – –

וליד צאדק חאג'-יחיא (מרצ):

אדוני השר, אני מוכן לקבל את כל – – –

שר התעשייה והמסחר נ' שרנסקי:

בסדר, תודה רבה. אני אתייחס לנושא החשוב מאוד שלך, אבל קודם כול צריך להתייחס לנושא הכי חשוב שיש במדינת ישראל, והוא כמובן הקולנוע – – –

היו"ר ש' וייס:

סיפורי בדים. אני מתכוון לטקסטיל – סיפורי בדים.

וליד צאדק חאג'-יחיא (מרצ):

גם בדים וגם בדים.

שר התעשייה והמסחר נ' שרנסקי:

מה אני יכול להגיד? נכון אמר חבר הכנסת ריבלין, ששר התמ"ס היה תמיד פטרון של הקולנוע הישראלי, וזה בדיוק מה שבדקתי. בדקתי ומצאתי שאין שום קשר בין שר המסחר והתעשייה לבין הקולנוע. יש קשר בין שר התעשייה והמסחר ובין קולנוע. קשר בין שר וקולנוע עובד, ושר עם רזרבה שלא יכול להחליט ולתת לפסטיבל זה ולסרט זה ולשחקן זה ולהיות אהוב, וזה יחס בין פטרון, כמו שאני מכיר ממדינות אחרות, כמו זו שבה נולדתי, לאמנות. אתה נותן להם הטבות והם אוהבים, לא משמיצים; להיפך, הם מחזקים אותך, אתה פופולרי, אתה טוב. אז חשבתי לדאוג, שדווקא בתור עולה חדש, שבא מהעולם ששם חשוב מאוד להיות פטרון של אמנות – לוותר על זה.

אמרו לי, שזו פעם ראשונה בהיסטוריה של מדינת ישראל ששר בא ואומר: אני רוצה להעביר חלק של תקציב מהתקציב שלי לתקציב של משרד אחר. חשבתי שאני עושה דבר תקין, טהור, נכון; ודרך אגב, גם היום אני חושב כך – גם היום אני לא רוצה להיות פטרון של קולנוע; אני מעדיף להיות מושמץ על-ידי כמה מנציגי הקולנוע, כי אני חושב שאני עושה דבר נכון.

חוץ מזה, נכון – חוץ מהכסף שהעברתי, שהיו נותנים לסרט ייחודי, היו כל מיני כספים ייחודיים, אבל לא היה שום קשר לתעשיית הקולנוע ולקולנוע, וחבל. כי אני כן רוצה שיהיה קשר, ובחוק עידוד השקעות הון שלי יש סעיף שנותן לי אפשרות לעזור לתעשיית הקולנוע, ויש בקרן השיווק שאני מקים אפשרויות רבות לעזור לשיווק של הקולנוע הישראלי.

זה מה שאני אומר במשך יותר משנה: בואו, יש כל הקריטריונים. בדיוק מה שאני עושה בכפרים הערביים, דרך אגב, שאני מקדיש מאות קריטריונים. אני אעשה הכול, אבל תבואו עם ביזנס. כל קשר שאפשר לקשור בין הקרנות לתעשיית הקולנוע אני אקשור, ולא בשביל להיות פטרון.

הי"ר ש' וייס:

אדוני השר, תוך כדי הדברים המאוד-מרתקים שאתה אומר כאן, חשבתי שדווקא בשיטה שהיתה עד כה, ליש שיטתך יתרון. כלומר, אם משרד התעשייה והמסחר עוסק בקולנוע, אין סכנה לז'דאנביזם, כי הוא יעסוק באמת בצד הכלכלי. משרד החינוך, שיש לו תמיד נטיות להסברה, לחינוך, לאינדוקטרינציה, יכול לנסות להתערב. לשיטתך, נדמה לי שיותר טוב שזה יהיה אצלך.

שר התעשייה והמסחר נ' שרנסקי:

שר לא צריך להיות כלל פטרון של אמנות. בכלל חשבתי שצריכה להיות רשות לקולנוע, שתהיה עצמאית, לא תלויה בממשלה.

הי"ר ש' וייס:

זה רעיון טוב מאוד.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

תגיש הצעת חוק.

שר התעשייה והמסחר נ' שרנסקי:

אני בהחלט בעד זה, אבל כל עוד אין דבר כזה, זה צריך להיות במשרד שהוא גם משרד האמנויות. כל מה שקשור לקולנוע ולתיירות, אפשר שיהיה במשרד התיירות. כל מה שקשור לקולנוע ולתעשייה עד היום זה לא מנוצל כלל, כי יותר קל להשמיץ ולדרוש ולהופיע בכל מיני פסטיבלים מאשר לעבוד ולהביא ביזנס ולקבל כסף לפי קריטריונים.

עם כל החשיבות של הקולנוע, יש לנו גם חוק לעידוד השקעות הון. לא הממשלה הזו התחילה במדיניות של חשיפה. אני שמח מאוד שממשלות קודמות התחילו ואנחנו ממשיכים, כי אין דרך אחרת, ואנחנו מורידים מסך אחרי מסך בשביל לפתוח את התעשייה הישראלית לתחרות. ממשלות קודמות חתמו על הסכם סחר חופשי, ואנחנו ממשיכים את זה במרץ רב. כל הזמן אני שומע עד כמה זה פוגע בכחול-לבן. אבל זה טוב מאוד לאזרח כחול-לבן ולתעשיית כחול-לבן, כי ברגע שאנחנו יכולים להתחרות, אנחנו יכולים להשתמש ביתרון היחסי שלנו, ולא לשרוד על בסיס של שכר מינימום, אלא להכניס תעשיות עם ערך מוסף גבוה.

יש לנו הרבה חסרונות בתעשייה הישראלית – אנחנו שוק קטן, רחוק מאוד משווקים ששם אנחנו עובדים ומוכרים. אין לנו כלל אוצרות טבע, חוץ מקצת בים-המלח. יש לנו רק יתרון אחד – כוח אדם הכי מלומד והכי יצירתי בעולם. יש לנו היי-טק עתיר ידע וחדשנות, ובגלל זה ההיי-טק שלנו הוא לא רק תוכנה וטלקומוניקציה. גם בנושא של צעצועים לילדים יש לנו פטנטים שאין בשום מקום בעולם. את מספר ההמצאות בהיי-טק שיש לנו אי-אפשר להשוות לשום מקום בעולם. אין זרם חדשנות כדוגמת מה שיש בתעשייה הישראלית.

נסים דהן (ש"ס):

ההון האנושי הזה נמצא רק במרכז הארץ. מה עם הפריפריה?

שר התעשייה והמסחר נ' שרנסקי:

זה לא נכון. יש הרבה מפעלי היי-טק באזור פיתוח א'. אבל נכון שברגע שאנחנו משתמשים ביתרון היחסי שלנו בכוח אדם, מתברר מהר כשל שוק. כאשר יש משבר בתעשיית הטקסטיל, שום דבר לא יעזור. אנחנו כן מנסים לעזור לכל מיני מפעלי טקסטיל, אבל בירדן, על אותו סוג עבודה משלמים עשירית מהשכר שמשלמים אצלנו; ובמצרים משלמים 1 חלקי 15 ממה משלמים אצלנו. אין ברירה, מפעלים יורדים לשם. מה שבאותו זמן עולה הוא גידול בתעשיית התוכנה ב-30%, טלקומוניקציה ב-20%, ביוטכנולוגיה ב-25% וכן הלאה. אבל מתברר שיש כשל בכוח אדם, כיוון שאין לנו מספיק אנשי היי-טק, והמסקנה היא שיש להשקיע פחות בהון פיזי ויותר בהון האנושי.

זמינות כוח האדם היום היא הבעיה בעיירות פיתוח; לא 24% או 30% מענק – וזה בדוק. עם כל ההאטה שיש במשק, ההאטה במפעלים שקיבלו 38% היא בדיוק אותה האטה כמו במפעלים שקיבלו 24%. כאשר באים או לא באים לבית-שאן, קודם כול בודקים אם יש כוח אדם זמין או לא. לכן באה ההצעה שלנו, שישקיעו פחות בהון פיזי ויותר בהכשרת כוח אדם.

שמעתי כאן ביקורת, ובצדק, כי אמרו שכמעט כל הכסף של ועדת-גבאי, גם לפי המלצה אישית שלי, יועבר לנושאים האלה. התברר שכסף מזומן והתחייבות באשראי זה לא בדיוק אותו דבר, וצריך

שיהיה איזה מאזן מיוחד. מבחינה זו היתה לנו שנה קשה, לא קיבלנו את כל הכסף שציפינו לו ממשרד האוצר. עשו עכשיו פיילוטים בהכשרת כוח אדם תעשייתי, בשנה הבאה זה יהיה כבר 60 מיליון שקל, אחר כך 120 מיליון שקל. זה הכוח שצריך למשוך תעשייה לאזורי פיתוח. אם לא נקצץ מ-24% ל-20%, אז גם לזה לא יהיה כסף.

בקשר למשולש ולסקטור הערבי, הבדואי והדרוזי – ביקרתי בהרבה מקומות, והמצב באמת מאוד קשה. קשה מאוד להכניס את המשולש לאזור פיתוח א'. אבל דווקא הקיצוץ במענק של החוק לעידוד השקעות הון נתן לנו אפשרות להפעיל גם את "עידוד 99", שזה גם 60 מיליון שקל, ובשנה הבאה פי-שניים מזה. לתוכנית "עידוד 99" נכנסו כמה כפרים.

דרך אגב, דיברו על כך שהפריפריה לא נהנית מזה. אבל יש כ-20 יישובים, כמו דימונה, נתיבות, קריית-שמונה, אזור פיתוח א' שכבר נהנים, וראשי עיירות פיתוח מודים בזה שהם כבר נהנים מתוכנית "עידוד 99". כמה כפרים בדואיים ודרוזיים וערביים נהנים מזה גם הם, אבל זה לא מספיק.

וליד צאדק חאג'י-יחיא (מרצ):

כמה מתוך 60 מיליון השקלים שאתה מדבר עליהם? אחרי הזנחה של 45 שנים, 60 מיליון שקל – –

שר התעשייה והמסחר נ' שרנסקי:

אני אשמח לתת לך את כל החומר. נוסף על זה, נתתי הוראה ברורה אחרי ביקור במשולש להוריד את כל הקריטריונים, לא לדרוש עיצוב קריטריונים אחרים בשביל לקבל מפעל מאושר במשולש. נוסף על כך, מט"י – מרכז טיפוח יזמות – הוקם במשולש. בדרך כלל אנחנו מממנים עד 50%, ושם – 87%. נוסף על כך נממן הכשרת כוח אדם במשולש, בכל צורך שיהיה. אני לא פוסל לגמרי אפשרות להעלות את הנושא של אזור פיתוח מועדף, אף שזה מאוד קשה כי זה מאוד לא תקין. דרך אגב, כן נתתי מעמד אזור פיתוח ב' באזור של ערד.

עם כל זה, אם נחזור לנושא היבש שלנו, אני שמח שכל הדוברים תמכו בתיקון מס' 49 לחוק לעידוד השקעות הון.

היו"ר ש' וייס:

אנחנו מודים מאוד לשר התעשייה והמסחר.

נעבור, חברים, להצבעה. נעביר את החוק לוועדת הכלכלה, נכון?

שר התעשייה והמסחר נ' שרנסקי:

נכון.

נסים דהן (ש"ס):

לוועדת הכספים.

היו"ר ש' וייס:

למה?

נסים דהן (ש"ס):

זה המקום המתאים.

היו"ר ש' וייס:

אני לא יודע. אני חושב שמשרד התעשייה והמסחר מתאים יותר לוועדת הכלכלה.

נסים דהן (ש"ס):

החוק לעידוד השקעות הון נדון בוועדת הכספים.

היו"ר ש' וייס:

טוב, ועדת הכנסת תכריע.

נסים דהן (ש"ס):

השר מסכים להעביר לוועדת הכספים.

היו"ר ש' וייס:

בעידוד השקעות הון טיפלו בעבר ועדות הכספים?

נסים דהן (ש"ס):

כן.

שר התעשייה והמסחר נ' שרנסקי:

כן.

היו"ר ש' וייס:

יש הסכמה על ועדת הכספים. אנחנו לא נפר את ההסכמה הזאת.

חברים יקרים, היכנו להצבעה דרמטית על הצעת חוק לעידוד השקעות הון (תיקון מס' 49), התשנ"ח-1997, בקריאה ראשונה. אם הצעת החוק תאושר, היא תעבור להמשך טיפול לוועדת הכספים. ההצבעה החלה.

נסים דהן (ש"ס):

מי שבעד החוק הוא נגד הממשלה.

היו"ר ש' וייס:

כן? כולנו באופן גורף בעד החוק הזה.

הצבעה מס' 5

בעד ההצעה להעביר את הצעת החוק לוועדה – 7

נגד – אין

נמנעים – אין

ההצעה להעביר את הצעת חוק לעידוד השקעות הון (תיקון מס' 49),

התשנ"ח-1997, לוועדת הכספים נתקבלה.

היו"ר ש' וייס:

שבעה תומכים, אין נמנעים, אין מתנגדים. תודה רבה. שכנעת אותם טוטאל.

שאלות ותשובות

היו"ר ש' וייס:

אנחנו עוברים עכשיו להמשך סדר-היום. אני מזמין עכשיו, חברים, את סגן שר הבינוי והשיכון להשיב על שאלות רגילות. לך יהיה כאן מאמץ אדיר, תיכף תראה מה שאנחנו עושים. הנה, כבר הופיעו.

חבר'ה, תנו לי להעביר את זה מהר. עוד דיבור אחד ונשב פה עד 22:00.

החתמת שוכרי דירות בקצרין על התחייבות לשמירת שבת

חברת הכנסת ס' לנדבר שאלה את שר הבינוי והשיכון ביום י"ח בתמוז התשנ"ז (23 ביולי 1997):

מתברר כי חברת "שיכון ופיתוח לישראל בע"מ", המשווקת דיור עבור משרד הבינוי והשיכון, מחתימה שוכרי דירות בקצרין על התחייבות לשמירת השבת ומועדי ישראל.

רצוני לשאול:

האם ידוע למשרדך על זכות זו שלוקחת לעצמה חברה בבעלות ממשלתית לפעול באוריינטציה דתית, כאילו מדובר בנכסים פרטיים?

תשובת סגן שר הבינוי והשיכון מ' פרוש:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

השאלתא של חברת הכנסת לנדבר כבר הוצגה על-ידי חברי כנסת אחרים בעבר, והתשובה שלי גם היא כבר נאמרה מעל במה זו, ואתכבד לחזור עליה.

הסעיף שמציינת חברת הכנסת לנדבר נכלל בחוזים שונים שנכתבו לפני 20 שנה. אשר לעתיד, נושא זה בוודאי ילובן ויוחלט לגביו בהתאם.

כנגד זה, אינני מבין את הזעקה שקמה מצד כמה חברי כנסת, כאילו מדובר באיזו "שערורייה ציבורית". אני רוצה להזכיר לעצמנו, כי מדובר ביום השבת, יום מקודש שניתן לעמנו על-ידי בורא העולם. עמנו נצטווה משחר ימיו בצו עליון: "זכור את יום השבת לקדשו". אכן כדאי שעם ישראל יזכור את הצו האלוקי הזה, כי יותר מששמרו ישראל על השבת שמרה השבת על ישראל.

כביש הגישה לשכונה י"א במבשרת-ציון

חבר הכנסת א' פינס-פז שאל את שר הבינוי והשיכון ביום י"א בתמוז התשנ"ז (16 ביולי 1997):

אכלוסה של שכונה י"א במבשרת-ציון מעוכב עד לסלילת כביש הגישה לשכונה. עד אז אין רוכשי הדירות בשכונה יכולים להיכנס לדירותיהם, אף שבניית השכונה הסתיימה.

רצוני לשאול:

1. מתי יוסדרו דרכי הגישה לשכונה ויתאפשר אכלוסה?

2. כיצד קרה שהשכונה נבנתה ללא כביש גישה ההולם את צרכיה?

3. מה הן החלופות השונות באשר לכביש הגישה לשכונה?

תשובת סגן שר הבינוי והשיכון מ' פרוש:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

חבר הכנסת הנכבד אופיר פינס-פז הפנה שאלתא לא לכתובתה הנכונה, ואבקש בזה להבהיר:

1. מינהל מקרקעי ישראל וחברת "ערים" מופקדים על ביצוע הפיתוח של שכונה י"א במבשרת-ציון, ולכן אין בידי משרד הבינוי והשיכון הנתונים לקביעת הזמן הנדרש לביצוע הכביש בפועל. יש לציין, כי ההחלטה בעניין מתן אישורי האכלוס בשכונה היא בידי המועצה המקומית מבשרת-ציון, שהיא גם הגורם המעכב, עד כמה שידוע לי, את ביצוע כביש הגישה המאושר. מכל מקום, למשרד הבינוי והשיכון לא ידוע אם המועצה קיבלה החלטה בעניין זה.

2. לשכונה י"א כביש גישה מתוכנן ומאושר, המופיע הן בתוכניות מיתאר והן בתוכניות בניין ערים מפורטות. לאורך קטע קצר מכביש הגישה יש לבצע הפקעה ופינוי של כמה צריפים, אשר נבנו בניגוד לתוכניות המאושרות. המועצה המקומית התחייבה לבצע הפקעת תוואי הדרך המאושרת, באופן שיאפשר את בניית השכונה. עד עצם היום הזה התחייבות זו לא קוימה במלואה. יש לציין, שגם אם ועדה מקומית אינה מבצעת הפקעה נדרשת, יש בסמכות הוועדה המחוזית לתכנון ולבנייה, על-פי סעיף 28 לחוק התכנון והבנייה, לבצע את ההפקעה ולגבות את ההוצאות מן הוועדה המקומית.

3. נבחנו בעבר, ונבחנות גם עתה, כמה הצעות תכנוניות לדרך גישה אשר תבוא נוסף על הדרך המאושרת. בכלל זה נבחנת האפשרות לאשר את הדרך הזמנית הקיימת במערב השכונה. אך ראוי להדגיש, כי בעבר נפסלה בוועדה המחוזית הצעה לדרך גישה מצפון לשכונה, וזאת מטעמים מקצועיים אשר עיקרם: א. פגיעה קשה בנוף לאורך כביש מס' 1, ירושלים-תל-אביב; ב. עלויות ביצוע גבוהות; ג. התנגדות התושבים; ד. התוואי אינו נותן מענה לתחבורה ציבורית.

אדוני היושב-ראש, חשוב גם לציין, כי הזמן שיידרש לביצוע הכביש המסוים, שהוא נושא השאלתא, קצר משמעותית מהזמן אשר יידרש לאישור ולביצוע כביש בתוואי חלופי.

שיווק קרקעות לדיור

חבר הכנסת ע' פרץ שאל את שר הבינוי והשיכון ביום י"א בתמוז התשנ"ז (16 ביולי 1997):

מדוח פנימי של משרד השיכון עולה, כי נכון ל-26 ביוני 1997 שווקו בכל הארץ כ-13,600 יחידות דיור, מתוך 50,000 היחידות שנקבעו כיעד השנתי.

רצוני לשאול:

1. מה היא הסיבה לרמת השיווק הנמוכה של הקרקעות מתחילת השנה?

2. האם יושלם שיווק מכסת הקרקעות כמתוכנן?

3. האטת הבנייה עומדת בסתירה למגמה להורדת מחירי הדירות. כיצד יפעל משרדך בנדון?

תשובת סגן שר הבינוי והשיכון מ' פרוש:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. אני מודע למצב הירוד של השיווק, אך לבעיה כמה סיבות, שאת העיקריות בהן אפרט להלן: א. עיכובים בקבלת האישורים של הוועדות הסטטוטוריות; ב. חכירות חקלאיות בתוכניות בניין עיר מאושרות במרכז הארץ; ג. אי-שיתוף פעולה מצד רשויות לקידום התוכניות שבתחומן.

2. להערכת הגורמים המקצועיים במשרד, מהסיבות שפורטו לעיל, לא יגיע היקף השיווק בשנת 1997 ל-50,000 יחידות דיור.

3. משרדנו פועל בכל האמצעים על מנת לאפשר האצת השיווק.

א. המשרד פנה למנכ"לים של משרדי הממשלה המעורבים בתכנון, כמשרד הפנים, משרד התחבורה והמשרד לאיכות הסביבה, לסייע בהאצת האישורים הסטטוטוריים לתוכניות שנכללו בפרוגרמת השיווק ל-1997 וטרם קיבלו תוקף.

ב. המשרד פנה למינהל מקרקעי ישראל בבקשה להאיץ את המשא-ומתן עם החוכרים החקלאיים על קרקעות שתכנון הסתיים.

ג. נציגי המשרד משתתפים בצוות משנה של ועדת מנכ"לים המטפל הן בהאצת הבנייה והן בהאצת התכנון של כל הפרויקטים שבתכנון.

ד. המשרד פנה לראשי ערים שתחומם עתודות קרקע בתכנון והנכללות בפרוגרמת המשרד בבקשה להאיץ את קצב קבלת ההחלטות בגין תוכניות אלו ואישורן כוועדות בניין עיר.

ה. המשרד מאיץ את קצב השיווק באזורים הפריפריאליים שבהם קיימות עתודות קרקע מתוכננות וזמינות, דוגמת באר-שבע וכרמיאל.

פרויקט "תנופה" לסיוע לתלמידים משכונות מצוקה

חברת הכנסת נ' חזן שאלה את שר הבינוי והשיכון ביום י"א בתמוז התשנ"ז (16 ביולי 1997):

המשך פרויקט "תנופה" עומד בסימן שאלה נוכח מגמת הקיצוצים שמפעיל משרד השיכון. הפרויקט מתגבר תלמידים משכונות מצוקה ועוזר להם להתמודד בהצלחה עם בחינות הבגרות.

רצוני לשאול:

1. מה הוא התקציב הנוכחי לפרויקט?

2. מה יהיה התקציב לפרויקט בשנת הלימודים הבאה?

3. מדוע עלול להיפגע פרויקט כה מצליח, שמקדם את תלמידי השכונות?

תשובת סגן שר הבינוי והשיכון מ' פרוש:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1-3. תוכנית "תנופה" היא אחת המשימות הממלכתיות החשובות שנטלה על עצמה המדינה, ואני מדגיש במתכוון – המדינה, כי הנושא מאחד את כל ממשלות ישראל, וכולנו שותפים למשימה זו: ימין ושמאל, דתיים ומה שמכונים "חילונים".

תקציב תוכנית "תנופה" הוא 26.4 מיליון שקל. זהו התקציב לשנת 1997, שנה שכולנו יודעים שקיצצו בו כמיליארד שקל מתקציב המדינה.

על מה אנו מוצאים סכום זה של 26.4 מיליון שקל? 50% מיועדים להעלאת אחוז מסיימי בחינות הבגרות. 50% הנותרים מיועדים לקידום תעסוקתי של תושבי שכונות המצוקה; לעידוד תושבים ללימודים במוסדות ההשכלה הגבוהה; לשילובם החברתי של עולים שנכנסו בשנים האחרונות להתגורר בשכונות.

תקציב "תנופה" נקבע, כמו כל תקציבי משרדי הממשלה, על-פי שנת תקציב ולא על-פי שנת הלימודים. לפיכך, מסגרת התקציב לשנת 1998 טרם נקבעה.

לאור תוצאותיה החיוביות של תוכנית "תנופה", אני רוצה מאוד לקוות כי בשנת 1998 לא יקוצץ אף לא סעיף אחד מתוכנית זו. אני מאוד מקווה – ובטוח גם שכל חלקי הבית שותפים אתי לתקווה זו – כי ניתן יהיה להמשיך ולהפעיל את התוכנית, במלוא היקפה, בכל השכונות, על-פי החלטות הממשלה.

אני עוקב אישית אחר תוכנית "תנופה", כפי שאני עוקב באורח צמוד אחר פרויקט שיקום השכונות – פיזי וחברתי כאחד. לפני ימים מספר הונח על שולחני סקר עמדות תושבים בשכונות שיקום, סקר שנערך על מדגם רחב של כ-2,500 מרואיינים, המתגוררים ב-13 שכונות שיקום ומהווים מדגם מייצג של כ-100 שכונות שיקום.

ובכן, לפי ממצאי הסקר עדיין קיימים, לצערנו הרב, פערים בין השכונות הכלולות במדגם לבין כלל האוכלוסייה בישראל: בשכונות נמצאו משקי בית גדולים יותר; אחוז גבוה של בעלי השכלה נמוכה; אחוז נמוך של מועסקים ומספר קטן של מפרנסים למשק בית.

ובכל זאת אני רוצה לומר, כי חלק מהממצאים גורמים לי לסיפוק נפש. מתברר כי בשכונות קיימת נטייה להשתתף יותר בפעילויות המתנ"סים, בהשלמת לימודים ובהכשרה מקצועית. אם משווים, למשל, את אחוז המחליפים ספרים בספריות אל אחוז הרשומים בספריות העירוניות בתל-אביב – מתברר כי בנושא זה תושבי השכונות משתתפים יותר מאשר יתר תושבי תל-אביב.

לא הייתי רוצה לטעת את האשליה כי הכול ורוד, או התמונה כולה אופטימית. יש עוד מלאכה גדולה ורבה לפנינו, ואם נצליח בה, לא יהיה לנו סיפוק נפש גדול מזה. במסכת בבא קמא נאמר: "עניים שבישראל – רואים אותם כבני חורין"; ובמסכת נדרים כתוב: "היזהרו בבני עניים, שמהם תצא תורה".

עלינו מוטלת החובה המוסרית לעודד את בניהם של תושבי השכונות ללמוד ולהוסיף דעת – כדי לצמצם את הפער החברתי וכדי לאפשר להם לחיות בארץ-ישראל כבני חורין מעול המצוקות הכלכליות.

סיוע למשפחה במצוקה בקריית-שמונה

חבר הכנסת ס' טריף שאל את שר הבינוי והשיכון ביום י"א בתמוז התשנ"ז (16 ביולי 1997):

הובאו לידיעתי פרטיה של משפחת ס' – שמה וכתובתה המלאים מופיעים במקור. המשפחה מתגוררת בקומה הרביעית של בניין ללא מעלית, ובה אם נכה.

רצוני לשאול:

1. מדוע לא נמצא סידור למשפחה למרות מצוקתה הבריאותית?

2. המשפחה נדרשה לשלם הוצאות פיתוח על קרקע שהוצעה לה בעלות של 50,000 שקלים. כיצד יעשו זאת לאור מצוקתם הכלכלית?

3. מה ייעשה להקלת מצוקתה של המשפחה?

תשובת סגן שר הבינוי והשיכון מ' פרוש:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

מדובר בשאילתא של חבר הכנסת טריף על משפחה המונה חמש נפשות המתגוררת בדירת "עמידר".

בבדיקת הנושא העליתי את הפרטים הבאים:

לנוכח מצוקתה הבריאותית של המשפחה, אישר המשרד למשפחה זו את החלפת דירתה הנוכחית לדירה בקומת קרקע או לדירה בבניין עם מעלית. כמו-כן, משרד הבינוי והשיכון הציע למשפחה דירות חלופיות בשיכון הציבורי, אך המשפחה דחתה את ההצעות וביקשה לקבל דירות קטנות אשר אין תקניות ומחייבות את המשרד להרחיבן, זאת כאשר למשרד אין אפשרות תקציבית לבצע את ההרחבה.

ב-1996 פנתה המשפחה בבקשה לקבל מענק לשכירת דירה בשוק החופשי. משרד הבינוי והשיכון אישר את הסיוע המרבי, בסך 1,250 שקל לחודש, סכום שבו ניתן לממן שכירת דירה בקריית-שמונה. המשפחה לא מימשה את הסיוע, ומאז הפנייה הנ"ל לא פנתה המשפחה מחדש למשרד.

משרד הבינוי והשיכון מסייע במישרין לנצרך לפי חבילת הסיוע שלה הוא זכאי, ולא באמצעות סבסוד עבודות הפיתוח; שכן במצב זה זכאי הבונה בית חדש יצא נשכר לעומת אותו זכאי שאין בידו לבנות ורוכש דירת יד שנייה.

הסיוע שזכאית לו משפחה עם שלושה ילדים הבונה בית חדש בקריית-שמונה הוא בסך 279,000 שקל, כאשר מרכיב המענק מגיע לסך 140,000 שקל.

סכומי המשכנתאות לזכאים

חבר הכנסת ר' פנחסי שאל את שר הבינוי והשיכון ביום י"ח בתמוז התשנ"ז (23 ביולי 1997):

רצוני לשאול:

1. מה הוא סכום המשכנתאות כיום לזכאים?

2. מה הוא ההפרש בין המשכנתאות של יוצאי צבא ומי שאינם יוצאי צבא, ומדוע ההפרש?

3. מתי עודכנו לאחרונה המשכנתאות?

4. מדוע לא עודכנו עד כה ומתי יעודכנו?

5. כיצד יכול זוג צעיר או כל זכאי לרכוש דירה כשסכומי המשכנתאות כה נמוכים?

תשובת סגן שר הבינוי והשיכון מ' פרוש:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. סכומי המשכנתאות לזכאים נקבעים לפי מאפייניהם ובהתאם לדירה הנרכשת – בהם: בעלות על דירה – "חסרי דירה" או אחרים; עולים או ותיקים בארץ; הרכב המשפחה – יחידים, זוגות, משפחות חד-הוריות; מאפיינים אחרים, כגון: הגיל ליחידים או הניקוד לזוגות; שירות ביטחוני; היישוב שבו נרכשת הדירה; סוג הדירה – חדשה, יד שנייה או דירה שבה גרו בשיכון הציבורי.

לצורך המחשה, סכומי המשכנתאות לזוגות ששירתו בצה"ל לרכישת דירה מיד שנייה ב"מרכז הארץ" – רוב היישובים בין חיפה והקריות לבאר-שבע – נעים בין 70,000 ש"ח לבין 183,000 ש"ח.

2. ההבחנה בזכאות לסיוע לרכישת דירה אינה בין "יוצאי צבא" ל"שאינם יוצאי צבא", אלא בין מי ש"שירתו" למי ש"לא שירתו" – בצה"ל, בשירות חובה במשמר הגבול, או שנה לפחות בשירות לאומי.

הסיוע לרכישת דירה ל"חסרי דירה" שהם יחידים או זוגות אשר "שירתו" גדול ב-50% מהסיוע לאלה ש"לא שירתו", ביחס שווה בין הרכיבים.

התוספת בגין "שירות" ניתנת מכוח חוק קליטת חיילים משוחררים.

3. העדכון האחרון של המשכנתאות היה בנובמבר 1995.

4. ככלל, יש מקום להגדלת הסיוע כאשר נראה בעליל כי יש ירידה במימוש משכנתאות של זכאים, אם סביר שעדכון יביא להגדלת המימוש בלי לגרום לעלייה מקבילה במחירי דירות, עלייה שעלולה לעקר בטווח קצר את הגדלת הסיוע. לכן, הגדלת הסיוע צריכה להתמקד באותן קבוצות שמתקשות לרכוש דירה בתנאי הסיוע הנוכחיים.

משרד הבינוי והשיכון פנה לפני חודש – י"ח בסיוון, 22 ביולי – למשרד האוצר בבקשה להגדיל אלתר את הסיוע לקבוצות חלשות במיוחד, תוך שימוש בעודפים צפויים בתקציב הסיוע. בשלב זה נענינו בשלילה, אך אנו ממשיכים במאמצים להשגת האישור.

5. זוגות רבים מצליחים לרכוש דירה גם ללא הסיוע של המשרד. רבים אחרים רוכשים דירה בסיוע הבסיסי שניתן. מסייעים לכך מצב כלכלי משופר של חלק מהציבור וכן האפשרות לקבל משכנתאות בשוק החופשי בתנאים סבירים – אפשרות שכמעט לא היתה קיימת עד אמצע שנת 1989.

נותרת הבעיה של הזוגות החלשים יותר – אלה שללא הגדלה משמעותית של המשכנתאות לא יצליחו להגיע לדירה משלהם.

תקציב פיתוח לכפר-יאסיף

חבר הכנסת נ' מסאלחה שאל את שר הבינוי והשיכון ביום כ"ה בתמוז התשנ"ז (30 ביולי 1997):

המועצה המקומית כפר-יאסיף קיבלה אישור על הקצאת סכום של 150,000 שקל למטרות פיתוח בכפר לשנת 1997, אף שבשנת 1996 הוקצו 500,000 שקל, ובשנת 1995 – סכום של 550,000 שקל.

רצוני לשאול:

1. האם הצרכים של הכפר התמלאו עד כדי כך שההקצאה היתה רק 150,000 שקל?

2. מה הוא שיעור התקציב שמשרד השיכון מעביר למגזר הערבי והדרוזי?

תשובת סגן שר הבינוי והשיכון מ' פרוש:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

אני מתייחס באהדה רבה לנושא שהעלה חבר הכנסת נואף מסאלחה.

אולי כדאי להביא כמה נתונים – ידועים לחברי הכנסת או ידועים פחות – ולפיהם סך כל התוכניות המאושרות של משרד הבינוי והשיכון בסעיף עבודות תשתית במגזר הערבי הוא 27 מיליון ש"ח – ואני כולל כאן גם את מסלול שיקום שכונות. במגזר הדרוזי סך כל התוכניות המאושרות מסתכם ב-13.7 מיליון ש"ח.

בתלמוד, במסכת ברכות, יש משפט, שראוי לצטטו גם בקשר לנושא זה שאנו דנים בו: "אין הקומץ משביע את הארי". במלים פשוטות יותר: אין התקציבים, לדאבונו, מכסים את הצרכים האובייקטיביים.

אנחנו מודעים, כמובן, לבעיות של המגזר הערבי בתחום הפיתוח והבינוי.

אנחנו מודעים גם לצרכים הספציפיים של כפר-יאסיף, אבל יש לזכור את הקיצוץ התקציבי, שהכניס אותנו לסד מסוים – אולי הביטוי סד הוא קצת ציורי ומוגזם, שהרי סד הוא כלי עיניים קדמון, אבל האסוציאציה עם "עיניים" היא די רלוונטית כאשר צריכים לעשות הרבה יותר בתקציב שהוא הרבה פחות.

אני מקווה שחבר הכנסת מסאלחה מגלה הבנה לבעיה.

החתמת שוכרי דירות בקצרין על התחייבות לשמירת שבת

חבר הכנסת א' מאסלה שאל את שר הבינוי והשיכון ביום כ"ה בתמוז התשנ"ז (30 ביולי 1997):

בחוזה שכירות של חברת "שיכון ופיתוח לישראל בע"מ", המשווקת דירות עבור משרד השיכון בקצרין, קיים סעיף שבו מתחייב שוכר הדירה "לשמור על השבת ומועדי ישראל במושכר ובבית, על-ידו ועל-ידי בני משפחתו".

רצוני לשאול:

1. מדוע המשרד, באמצעות חברת "שיכון ופיתוח", מנסה להנהיג אורח חיים מסוים על זכאי משרד השיכון?

2. האם תנאים של שמירת שבת ומועדי ישראל קיימים בחוזים אחרים, שהציבור הרחב איננו יודע עליהם?

תשובת סגן שר הבינוי והשיכון מ' פרוש:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

הסעיף המסוים, נושא השאילתא של חבר הכנסת מאסלה, קיים בחוזי "שיכון ופיתוח", "עמידר" ו"עמיגור" – יותר מ-20 שנה.

אבל, כדי "להרגיע" את אלה שאינם יכולים "לחיות" עם סעיף זה, או שאינם שלמים אתו, מכל סיבה שהיא, אני מבקש להבהיר, כי ניתן למחוק את הסעיף בחוזה על-פי בקשת החותם מול החברה הרלוונטית.

סיוע בדיור לנכה בכיסא גלגלים

חבר הכנסת מ' לוי שאל את שר הבינוי והשיכון ביום ג' באב התשנ"ז (6 באוגוסט 1997):

ב-18 ביולי 1997 התפרסמה בעיתון "ירושלים" כתבה שכותרתה "נכה בכיסא גלגלים לא יצא מביתו שלוש שנים וחצי" בגלל המדרגות הרבות. מבחנה של חברה נאורה הוא ביחסה כלפי אוכלוסיות מוגבלות, אך "הדירות שהוקצו כפתרונות דיור לנכים בשנה הנוכחית כבר חולקו".

רצוני לשאול:

1. האם נכון הדבר?

2. מה הם הצעדים שיינקטו לאלתר לתיקון המעוות?

תשובת סגן שר הבינוי והשיכון מ' פרוש:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. משפחת ציון ביבי, המדוברת בשאילתא, מונה שבע נפשות.

למשפחה הוצעו שני פתרונות דיור מתאימים לבעיה הרפואית של המבקש ולגודל המשפחה – בפסגת-זאב ובשמואל-הנביא.

בתחילת 1997 נבדקה אפשרות של רכישת דירת נ"ר – נכסי רכישה – למשפחה, השמאי העריך את הדירה ב-180,000 דולר והמוכר התעקש לקבל תמורת הדירה לא פחות מ-220,000 דולר. בקשה זו נדחתה בשל העובדה כי משרד הבינוי והשיכון לא יכול היה לרכוש דירה שמחירה חורג באופן משמעותי מהמחיר שקבע השמאי.

2. תקציב נ"ר לשנת 1997 מומש במלואו. עם זאת יש לציין, כי עם תחילת שנת 1998 תוכל המשפחה להביא הצעות לרכישת דירת נ"ר.

זכאות לדיור סוציאלי

חבר הכנסת י' כהן שאל את שר הבינוי והשיכון ביום כ"ה בתמוז התשנ"ז (30 ביולי 1997):

רצוני לשאול:

1. מה הם התנאים לקבלת דירה סוציאלית?

2. האם יש, לעניין זה, הבדל בין מקבלי הבטחת הכנסת מהביטוח הלאומי לבין מקבלי הבטחת הכנסה ממשרד הדתות?

3. אם כן – מדוע ההבדל?

4. היושבוש התנאים לכלל מקבלי הבטחת הכנסה?

תשובת סגן שר הבינוי והשיכון מ' פרוש:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

נושא הדיור הסוציאלי לזכאים עולה חדשות לבקרים בכנסת, מכיוונים שונים, אך נדמה לי שיש כאן אי-בהירות מסוימת לגבי הנושא בכלל ולגבי מושגי היסוד בפרט. כדי שנעמוד כולנו על בסיס משותף, אבקש לפזר במקצת את הערפל.

הדירות בשיכון הציבורי מושכרות בשתי צורות: לזכאים לדירה בשיכון הציבורי – בדרך כלל עם שכר דירה מסובסד; ל"חסרי דירה" אחרים, לפי סדרי עדיפויות, במקומות שבהם יש מלאי גדול של דירות פנויות, וזאת בשכר דירה שד"ח – שכר דירה המייצג דמי שכירות בשוק החופשי.

הזכאות לדירה בשיכון הציבורי מוענקת לשלוש קבוצות:

א. "חסרי דירה" הממציים כושר השתכרות, שהכנסתם שווה או נמוכה מההכנסה המרבית של מי שמקבלים קצבת קיום של הביטוח הלאומי – ובתנאי שלהם שלושה ילדים – והם משפחות חד-הוריות או זוגות שצברו, בהרשמתם לתוכנית הסיוע, 1,400 נקודות לפחות.

ב. עולים חדשים שהם נכים, קשישים או משפחות חד-הוריות, לפי הוותק שלהם בארץ. שכר הדירה הבסיסי לעולים נכים וקשישים נקבע במתכונת שד"ח, עם אפשרות לקבלת הנחה מרבית במסגרת מרכז הנחות שכירות – מה"ש, ואילו למשפחות עולים חד-הוריות יש זכאות לשכר דירה מסובסד. קביעת הזכאות לעולים היא באחריות המשרד לקליטת העלייה.

ג. דיירי השיכון הציבורי שסובלים ממצוקת דיור, שלגביהם יש הכרח רפואי להחליף דירה, או שהם גרים בצפיפות דיור, זכאים ללא קשר להשתכרותם כיום. וזאת, על-פי החלוקה הבאה: על-פי הגדרת מיצוי כושר השתכרות ל"חסרי דירה"; כאשר לפחות אחד מבני הזוג עובד; כאשר לשני בני הזוג נקבעה דרגת אי-כושר השתכרות יציבה של 75% ומעלה; כאשר לשני בני הזוג נקבעה דרגת אי-כושר השתכרות זמנית של 75% ומעלה, והם מקבלים עקב זאת קצבה במשך השנתיים האחרונות; כאשר לאחד מבני הזוג נקבעה דרגת אי-כושר השתכרות יציבה של 75% ומעלה, ובתנאי שהקצבה שמקבל הזוג היא של משפחה, ולא של יחיד; כאשר לאחד מבני הזוג נקבעה דרגת אי-כושר

השתכרות זמנית של 75% ומעלה והם מקבלים עקב זאת קצבה במשך השנתיים האחרונות, ובתנאי שהקצבה שמקבל הזוג היא של משפחה, ולא של יחיד; כאשר מקבלים קצבת הבטחת הכנסה מהביטוח הלאומי, במשך שנתיים ברציפות, ובתנאי שהקצבה היא בשיעור מוגדל; כאשר ראש המשפחה עובד במשרה מלאה; כאשר לראש המשפחה נקבעה דרגת אי-כושר השתכרות יציבה של 75% ומעלה; כאשר לראש המשפחה נקבעה דרגת אי-כושר השתכרות זמנית של 75% ומעלה והוא מקבל עקב כך קצבה במשך השנתיים האחרונות.

רוב מקבלי קצבות הבטחת הכנסה ממשרד הדתות, לצערנו, אינם עונים על הגדרת "מיצוי כושר השתכרות", ולכן אינם זכאים כיום לדירה בשיכון הציבורי. הזכאות בגין קבלת קצבת הבטחת הכנסה ניתנת רק למי שמקבלים אותה מהביטוח הלאומי.

ההבחנה בין מקבלי קצבות הבטחת הכנסה מהביטוח הלאומי לעומת מקבלי קצבות אלה ממשרד הדתות נובעת מהערכה של קובעי המדיניות בעבר, כי מי ש"תורתם אומנותם" בחרו מרצונם שלא לעבוד, אף שהם כשירים לכך. לפי הערכה זו, המדינה צריכה לסייע רק למי שאינם כשירים, ואין מקום לסייע לאלה שאינם עובדים כתוצאה מהלימודים החשובים שלהם, לימודים שאינם מאפשרים להם לעבוד.

משרד הבינוי והשיכון מקיים דיונים עם משרד האוצר במגמה להשוות את כללי הזכאות של הנתמכים השונים – כפי שנהוג ברשויות ממלכתיות אחרות.

סיוע למקבלי הבטחת הכנסה

חבר הכנסת י' כהן שאל את שר הבינוי והשיכון ביום כ"ה בתמוז התשנ"ז (30 ביולי 1997):

אברך המקבל הבטחת הכנסה ממשרד הדתות, מחוסר דיור, שצבר 1,400 נקודות, זכאי לקבל 36 חודשי סיוע בשכר דירה בשיעור 440 ש"ח, לעומת אזרח שמקבל הבטחת הכנסה מהביטוח הלאומי בשיעור 800 ש"ח ולתקופה לא מוגבלת, הגם ששניהם משפחות מצוקה.

רצוני לשאול:

1. האומנם אלו הפרטים?

2. אם כן – מדוע הסיוע שונה?

3. מה יעשה משרדך בנדון?

תשובת סגן שר הבינוי והשיכון מ' פרוש:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. הפרטים שצינת בשאלתא שלך אכן נכונים, וליתר דיוק, הסכום נכון לגבי זוג צעיר שזכאי לסיוע על-פי צבירת 1,400 נקודות.

2. הסמכות והכלים המקצועיים לקביעת מצוקה תפקודית נמצאים באופן מוחלט בידי המוסד לביטוח לאומי. משרדנו מאשר סיוע הצמוד לקביעת מוסד זה.

3. משרדנו בוחן את האפשרות לתגבר הסיוע בשכר דירה לאברכים.

פרויקט נחלת-ציון בנווה-יעקב מזרח-ירושלים

חבר הכנסת י' וקנין שאל את שר הבינוי והשיכון ביום כ"ה בתמוז התשנ"ז (30 ביולי 1997):

200 רוכשי הדירות בפרויקט נחלת-ציון בנווה-יעקב מזרח-ירושלים קובלים על ניתוקם ממים ומחשמל ועל העדר פיתוח, כולל תאורה וגידור, זאת בשל מנהלי הפרויקט, כאשר משרד השיכון שהקצה את הקרקע לא עמד, לדבריהם, על ביצוע כל ההתחייבויות. רצ"ב ידיעה שפורסמה בנושא ב"יום ליום".

רצוני לשאול:

1. האם הפרסום נכון?

2. האם פעל משרדך לתיקון הליקויים ולחיבורם לחשמל ומים?

3. מי אחראי לכך?

תשובת סגן שר הבינוי והשיכון מ' פרוש:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

צר לי מאוד שהמידע שהגיע לחבר הכנסת וקנין, שאותו אני מכבד ומוקיר, הוא פשוט לא נכון.

חבר הכנסת וקנין מבסס את השאלתא שלו על קטע עיתון שמביא פרטים שגויים.

ראשית כול, העמותה הידועה כ"כולל צבי אלימלך" זכתה בקרקע שלא באמצעות מכרז, והסכם הפיתוח נחתם ישירות בינה לבין מינהל מקרקעי ישראל.

הפעלת הבנייה עצמה נעשתה על-פי הסכם בין העמותה לבין חברת בנייה. החברה היא שנושאת באחריות כלפי העמותה, על מעשיה ומחדליה. משרד הבינוי והשיכון אינו מעורב בהסכם זה, הקובע בין היתר את מחיר הדירות. ומה שחשוב לא פחות: משרד הבינוי והשיכון לא פיקח כמובן על הבנייה.

ואכן, היו מחדלים בפעולות החברה, בכל הנוגע לעבודות הבנייה והפיתוח, חיבור חשמל וביוב ועמידה בלוחות זמנים ובדרישות העירייה ועוד.

עד היום טרם השלימה החברה אפילו את עבודות פיתוח החצר, אך ורק חלק מן העבודות הבטיחותיות בביצוע על-ידי משרד הבינוי והשיכון, במקום החברה, וזאת לפני משורת הדין.

חלק מהדיירים פלשו לדירותיהם והתחברו באופן בלתי חוקי למערכות תשתית וחשמל, לאחר שהחברה לא עמדה בהתחייבויותיה.

העירייה, לדאבוננו, לא הפעילה פיקוח במועד, ורק לאחר חודשים רבים והתראות משרד הבינוי והשיכון, הושגו הסכמים מיוחדים עם החברה, ונמצאו דרכים להסדיר אספקת חשמל תקנית.

מכאן, חברי הכנסת, ברור כי משרד הבינוי והשיכון אינו אחראי להשתלשלות הדברים, וחבל שנגרם צער כה רב לדיירים.

וכדי להעניק "מנה אחרונה", יש לציין כי העמותה אף טרם שילמה למשרד הבינוי והשיכון את חובה בגין הוצאות פיתוח כללי.

מכאן, ידידי חבר הכנסת וקנין, לא כל מה שכתוב בעיתון נכון, ולא כל מה שנכון כתוב בעיתון.

איכות הבנייה בארץ

חבר הכנסת ע' זיסמן שאל את שר הבינוי והשיכון ביום כ"ה בתמוז התשנ"ז (30 ביולי 1997):

במגזין "ממון" של "ידיעות אחרונות" מ-22 ביולי 1997 – רצ"ב – פורסם, כי הבנייה בארץ מאופיינת בכשל תכנון תשתיות, קריסת קירות, תקרות בניינים ועוד, ובמקרים רבים גם היו נפגעים ואף אבדות בנפש.

רצוני לשאול:

1. מדוע אין מקימים רשות או גוף אשר יפקח על האישורים שנותנים המהנדסים?

2. האם אין שום סמכות המפקחת על טיב הבנייה? אם כן – מדוע?

תשובת סגן שר הבינוי והשיכון מ' פרוש:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

2-1. אני שמח שחבר הכנסת עמנואל זיסמן העלה את נושא איכות הבנייה במסגרת שאילתא שלו. חשוב שנושא זה יזכה להתייחסות של הבית.

אקדים ואומר: נושא איכות הבנייה מצוי במקום גבוה בסדר הקדימות שלנו במשרד הבינוי והשיכון. מיום כניסתי לתפקידי, כממונה על תיק הבינוי והשיכון, הנפתי את דגל איכות הבנייה, ואני פועל, בשיתוף עם התאחדות הקבלנים, להעביר את ענף הבנייה – בהדרגה – להסמכה של תו-תקן האיכות הבין-לאומי איזו-9002.

תהליך קבלת תקן איזו-9002 כולל ארבעה שלבים: הכנת מערכת נהלים שתתאים לחברת הבנייה, אישור מערכת הנהלים על-ידי מכון התקנים, שאתו אנו משתפים פעולה, הטמעת הנהלים על-ידי חברת הבנייה וביקורת לגבי היישום בפועל. רק במקרה שחברת בנייה עומדת בכל השלבים – מוענקת לה ההסמכה לאיזו-9002.

אתר הבנייה הוא למעשה מעין מפעל ייצור ארעי, שהעבודות בו נמשכות מחודשים מספר ועד שנים מספר – זה תלוי, כמובן, בגודל המבנה. וכדי להשיג בו הצלחה אופטימלית חייבים לתכנן בהקפדה את כל שלבי הבנייה. תו התקן הבין-לאומי איזו-9002, עשוי לקדם אותנו באורח משמעותי למהפכת האיכות בבנייה.

אבל, מן הראוי שניתן גם דעתנו לשיפור האיכות המקצועית של המהנדסים הקשורים בבנייה. וכאן כדאי שנדע, כמה עובדות יסוד: א. מהנדס רשאי לחתום על תוכניות לאחר שנרשם בספר המהנדסים במשרד העבודה וצבר ניסיון עבודה מעשית של שלוש שנים; ב. חישובים מדויקים מחויבים בהגשה לרשות המקומית, כתנאי לקבלת היתר בנייה; ג. המהנדס חותם על הצהרה שהוא הכין את התוכניות לפי כל הכללים התכנוניים, וכל התקנות והתקנים הרלוונטיים; ד. בתכנון מוסדי יש גם ליזם ביקורת על התוכניות.

לפיכך, חברי הכנסת, לא נראה שחסרה פה עוד רשות מפקחת, אלא דרושה יותר אכפתיות של כל הדרגים הקיימים העוסקים בהכשרה, ברישוי, בבדיקה, באישורים, ובעיקר באכיפה של החוקים הקיימים.

יתר על כן, לא ברור כלל אם הכשלים שאנו עדים להם הם בתוכניות בלבד. חלקם לפחות נראים על פניהם ככשלי ביצוע. בנושא הזה, אגב, מונתה על-ידי ועדת היגוי לריוויזיה בחוק רישום הקבלנים שבמשרד הבינוי והשיכון, וזו כבר הגישה את המלצותיה. מטרתן להגדיר קריטריונים ודרישות קפדניות מהקבלנים.

הבנייה היא תהליך מורכב הבנוי ממספר רב של רכיבים, ואיכותה מותנית באיכותו של כל שלב ורכיב. בנושאים האלה נעשית עבודה רבה על-ידי גורמים רבים, החל ביצירת הידע ועד ליישומו. בתהליך זה לוקחים חלק מכוני המחקר, מכון התקנים, מחברי מפרטי הביצוע, חותמי החוזים ורשויות האכיפה.

האיכות עולה בהדרגה, מפעולות רבות שנעשו ועוד כאלה שייעשו בעתיד, ואני מקווה שאכן נצליח לשפר אותה.

אני מודה לחבר הכנסת זיסמן, שהעלה את הנושא החשוב, ונתן לי הזדמנות להאיר את הנושא.

"תמריצים" לפינוי דיירי "עמידר"

חברת הכנסת ת' גוז'נסקי שאלה את שר הבינוי והשיכון ביום ה' בחשוון התשנ"ח (5 בנובמבר 1997):

רצוני לשאול:

מה היא משמעות ההסכם שנחתם, או עומד להיחתם, בין המדינה לבין חברת "עמידר" בנושאים האלה: 1. רמת אחזקת הדירות שבניהול "עמידר", מנקודת ראות הדיירים; 2. פינוי דיירים שבשל מצוקה כלכלית מפגרים בתשלום שכר הדירה; 3. גלגול חובות "עמידר" על דיירה; 4. התוכנית להפרטה הדרגתית של תחום ניהול הדיור הציבורי ושל החברות לדיור ציבורי עצמן?

תשובת סגן שר הבינוי והשיכון מ' פרוש:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

חברת הכנסת גוז'נסקי הגדירה את השאלתא שלה "תמריצים" לפינוי דיירי "עמידר", כאשר את המלה "תמריצים" היא הכניסה למרכאות כפולות ומרובעות.

ובכן, אין כל כוונה, חלילה, מצדנו "לתמרץ" את דיירי "עמידר" לפנות את הדירות. הממשלה מגבשת עתה הסכם עם "עמידר", ובכך אכן צודקת חברת הכנסת גוז'נסקי, אבל מטרת ההסכם היא להסדיר

את יחסי הממשלה עם החברה-הבת שלה, בכל הקשור לשירות לדייר, תחזוקת הדירות וגביית שכר הדירה. הסכם זה אמור להחליף הסדרים ישנים וחוזים נושנים בני כ-40 שנה.

ואביא כאן שלושה עקרונות חשובים בהסכם החדש, שגיבושו מצוי עתה בשלבים מתקדמים: 1. ההסכם מיועד להסדיר את רמת אחזקת הדירות והמבנים שבאחריות החברה. הוא קובע את תדירות הטיפול באחזקת הדירה והמבנה, את סל הפריטים שנכללים באחזקה שוטפת ושיטתית, ואת זמני התגובה לטיפול בליקויים. ההסכם, אם כן, ישפר את רמת אחזקת הדירות; 2. החברה לא תפעל לגביית חובות דיירים אם הורתה הממשלה באופן מפורש ובכתב שיש להימנע מכך, או שיש להשהות גביית שכר דירה; 3. ההסכם מגדיר במפורש מה חובת "עמידר" כלפי דייריה, ומהו גובה שכר דירה שעליה לגבות מהם.

ובמענה על השאלה הנוגעת להפרטת החברה: ובכן, הפרטה הדרגתית של ניהול הדיור הציבורי נקבעה כיעד, במסגרת החלטת הממשלה מס' 1543 מיום 29 באוקטובר 1997. החלטה זו מיועדת להביא לתגבור התחרות בניהול הנכסים, במגמה לשפר את השירות לדייר ואחזקת הנכסים. הממשלה מגבשת הסכם עם חברת "עמידר", והדיונים נמצאים בשלבים מתקדמים.

ההאטה בענף הבנייה

חבר הכנסת ב' בן-אליעזר שאל את שר הבינוי והשיכון ביום י"ב בחשוון התשנ"ח (12 בנובמבר 1997):

נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה מלמדים על ירידה של 15.2% בשיווק קרקעות לעומת 1996 וירידה של 21% בהתחלות הבנייה ברבע הראשון של 1997 לעומת הרבע האחרון ב-1996. ההאטה מביאה להפסד הכנסות למדינה, להקטנת מלאי הדירות ולעלייה במחירי הדיור. אחד הגורמים להאטה הוא המחסור בעובדים.

רצוני לשאול:

1. מה נעשה לטיפול במחסור בעובדים?

2. מה הן הפעולות הננקטות לשינוי המצב?

תשובת סגן שר הבינוי והשיכון מ' פרוש:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

רקע: ההאטה בפעילות ענף הבנייה במהלך שנת 1997, שנמדדה במספר התחלות הבנייה ובשיווק קרקעות, לוותה בירידה מקבילה בהיקף הביקוש לדירות, ולמעשה אף נבעה ממנה חלקית. הביקוש לדירות נמדד במספר הדירות הנרכשות-נמכרות ובהיקף מימוש משכנתאות.

להאטה גורמים מספר, כאשר שיבושים בהגעת העובדים לענף הם אחד מהם אך לא בהכרח הגורם העיקרי. המחסור בכוח אדם מתבטא בעיקר באיחור במסירת דירות.

בין הגורמים התורמים להאטה ניתן לציין: ירידה בהיקף העלייה השנתי לארץ ומימוש מרבית הפוטנציאל לרכישת דירה מצד משפחות העולים שהגיעו בגל העלייה של ראשית העשור. המתנת רוכשים פוטנציאליים לירידת מחירים. מצב פוליטי-ביטחוני שמשפיע על צמצום רכישות מחוץ-לארץ. האטה בקצב הצמיחה במשק ועלייה באבטלה, בייחוד באזורי הפריפריה, המשפיעות על יכולת פירעון משכנתאות ומרתיעות קונים פוטנציאליים. קשיים במכירת דירות יד שנייה בקרב משפרי דיור. בעיות אשראי בעקבות הנחיות בנק ישראל, שמשפיעות בכיוון הקטנת הרצון להשתתף במכרזים מצד הקבלנים ובהאטה התחלות הבנייה.

הערותינו לשאלות הספציפיות הן:

1. הטיפול בבעיית המחסור בעובדים הינו בתחום אחריותו הישירה של שר העבודה והרווחה. עם זאת, הנושא נדון, על-פי דרישתנו, פעמים רבות, עם ראש הממשלה והגורמים הרלוונטיים.

המחסור נוצר בעיקר בעתות סגר על השטחים ובשל אי-הגעתם של פועלים מיש"ע – כ-30,000 – לעבודה סדירה. בעיית המחסור נפתרת על-פי רוב כאשר מוסר הסגר. כיום, למיטב ידיעתנו, אין בעיה חריפה של מחסור בעובדים עם חזרתם לעבודה של פועלים מהשטחים. עובדה זו בולטת גם על רקע הירידה במספר התחלות הבנייה במשק.

2. במשרד הבינוי והשיכון פועל לאחרונה צוות פנימי שתפקידו לגבש המלצות לעידוד תיעוש הענף ולבדיקת השלכותיו על היקף והרכב כוח האדם בענף, על קורסים להכשרה מקצועית ועוד. הצוות בוחן כלכלית את פונקציית הייצור של ענף הבנייה, ויעמוד על הקשר הכמותי שבין כוח אדם לבין תיעוש – השקעות הון ותשומות אחרות. לאחר מכן תגובשנה המלצות המשרד בנושאים משולבים אלה.

משכנתאות לזוגות צעירים במגזר הערבי

חבר הכנסת ו' צאדק חאג'-יחיא שאל את שר הבינוי והשיכון ביום ה' בחשוון התשנ"ח (5 בנובמבר 1997):

בשנתיים האחרונות קיבלו זוגות צעירים ערבים מבקשי משכנתאות טיפול נאה ומהיר. לאחרונה רבו התלונות בשל הערמת קשיים ועיכוב מתמשך בטיפול בבקשותיהם.

רצוני לשאול:

1. האם אכן מקשים על זוגות צעירים במגזר הערבי לקבל זכאות למשכנתה? מדוע?

2. האם יורה משרדך לחוקרים למיניהם ולמטפלים בנושא להקל על המבקשים כך שיטופלו במהירות וללא דחיות?

סגן שר הבינוי והשיכון מ' פרוש:

חבר הכנסת וליד צאדק חאג'–יחיא הפתיע אותי בהצגת השאלתא שלו, משום שהנתונים שהוצגו עומדים בניגוד גמור לכל הדיווחים שאני מקבל במשרדי.

הנתונים המצויים בידי הם, כי יש עלייה מתמדת במספר מממשי המשכנתאות בקרב המגזר של בני המיעוטים, ואנחנו אכן גאים בכך. זוהי הוכחה מוחלטת לתחושת השוויוניות שחשים בני המיעוטים במדינת ישראל. יש להם לא רק זכות בחירה כאזרחים שווי זכויות, אלא גם זכות ליהנות מאחת הפרווילגיות היותר-מוצלחות של המדינה – סיוע בדיור לזוגות צעירים הבונים את משפחתם וביתם.

נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה מורים, כי 23% מהנישאים בארץ הם ערבים – מוסלמים ונוצרים. סך כל מממשי הסיוע לרכישת דירה ביישובים ערביים מובהקים נמצא, כאמור, בעלייה, והוא מגיע כבר ל-14.3%. יתר על כן, ביישובים מעורבים כמו עכו, רמלה, לוד ויפו האחוז של בני המיעוטים המממשים את הזכות הזאת גבוה יותר.

אלו הן העובדות, חברי הכנסת, והן מדברות בעד עצמן.

עכשיו, שואל חבר הכנסת צאדק חאג'–יחיא: האם מקשים על זוגות צעירים ערבים לקבל משכנתאות.

אני אומר בהכרה מלאה: לא דוברים ולא יער. לא מיניה ולא מקצתיה. אם במקרה שמעת, חבר הכנסת חאג'–יחיא, תלונה אחת או שתיים או יותר במגזר הערבי, אין ספק שתוכל לשמוע זאת גם במגזר היהודי. אם בכל אופן אתה רוצה טיפול ספציפי בבעיות מסוימות שנתקלת בהן, אם תעביר לי, אשמח מאוד לטפל בזה.

משרד הבינוי והשיכון מנפיק, מדי שנה, עשרות אלפי תעודות זכאות. במסגרת זו מאמת המשרד נתונים ופרטים שונים, וכך צריך להיות. אך אימותים אלה נעשים בכל מגזרי האוכלוסייה, ואין בכוונת המשרד, חלילה, להערים קשיים על הזכאים, ולא משנה אם הם ערבים או יהודים.

עם זאת, אף שאנחנו עומדים די יפה במבחן הזה, אני אומר תמיד לעובדי המשרד, שיש צורך להקל את ההליכים, לצמצם את הביורוקרטיה וללכת לקראת הזכאים עד כמה שאפשר ועד כמה שמותר. אני, דרך אגב, אומר כאן מעל הבמה, שאני מתכוון גם לרענן את ההנחיות לעובדי המשרד בדרך הטיפול שלהם בנושא זה.

אני מודה לך על האפשרות שנתת לעלות ולענות על השאילתא שהצגת פה ולהבהיר את הסוגיה בכך שהנתונים שאתה מתבסס עליהם הם לא כל כך מדויקים, כי הם לאחרונה גם בעלייה מודרגת, אבל בעלייה בכך שבני המיעוטים מממשים את המשכנתאות.

היו"ר ש' וייס:

שאלה נוספת לחבר הכנסת וליד צאדק. עד עכשיו זה נראה כאילו תיאמתם ביניכם. עכשיו תפר קצת את ההסכמה.

וליד צאדק חאג'-יחיא (מרצ):

לפחות יש מן המשותף ביני לבינו, שאנחנו ממשפחות ברוכות ילדים.

היו"ר ש' וייס:

ושניכם גבוהי קומה.

וליד צאדק חאג'-יחיא (מרצ):

יש לי שישה בנים, כן ירבו.

סגן שר הבינוי והשיכון מ' פרוש:

כמה ילדים, אם מותר לשאול?

וליד צאדק חאג'-יחיא (מרצ):

שישה.

סגן שר הבינוי והשיכון מ' פרוש:

לי יש 12.

וליד צאדק חאג'-יחיא (מרצ):

שלושה ושלושה.

היו"ר ש' וייס:

אגב, לחברי הקואליציה יש 345 ילדים, ולחברי האופוזיציה 152, ובזה אתם כבר מבינים את עתיד השלטון במדינת ישראל.

וליד צאדק חאג'-יחיא (מרצ):

רוב חברי האופוזיציה הם מהעדויות האשכנזיות שמצמצמות בילודה.

אדוני סגן השר, אני מודה לך מאוד על התשובות המפורטות. ציינתי בשאלתא שלי שיש טיפול נאות במשרד השיכון כלפי האוכלוסייה הערבית, דבר שלא היה לפני 1992. אבל בזמן האחרון יש תופעות של פקידיים שממררים את חייהם של אלה הפונים, ובסופו של דבר או שהם מתייאשים ועוזבים את העניין הזה, או שהדרישות שלהם הם כל כך קשות וכל כך מעיקות, שאי-אפשר לספק את הדרישות האלה מצד הפקידות.

אני מאוד מבקש ממך, אדוני סגן השר, לרענן את ההנחיות שלך ברוח הדברים שאמרת, כיוון שיש מצוקה אמיתית במגזר הערבי בעניין השיכון. רק אתמול התפרסם ש-76% מתושבי נצרת זקוקים לשיכון. תודה רבה לך, אדוני סגן השר.

היו"ר ש' וייס:

הוא התחיל בשאלה וסיים במשאלה.

סגן שר הבינוי והשיכון מ' פרוש:

היא אכן הובעה בסיום דברי בפעם הראשונה. אבקש לרענן את ההנחיות שיש במשרד. אני חוזר, אם יש לך מקרים ספציפיים, אדרבה, אשמח מאוד לעזור ובזאת אבחן. תודה.

היו"ר ש' וייס:

אני מאוד מודה לסגן שר הבינוי והשיכון, סגן השר פרוש.

חברים יקרים, נדמה לי שמצינו עד תום את סדר-היום. אם כן, הישיבה הבאה תתקיים ביום שלישי, ג' בכסליו התשנ"ח, 2 בדצמבר 1997, בשעה 16:00. תמה הישיבה. לילה טוב לכולכם.

הישיבה ננעלה בשעה 21:18.